

1

א"ר קמני' ל נקיי

א"ר אבא רבתי

א"ר אבא רבתי

א"ר רבקה - אבא רבתי

א"ר אבא רבתי ל נקיי

קסב בית חדש יורה דעה קצו הלכות נדה בית יוסף

יכא לספוקי כלל ונראה שלמיקון זה קורא בדברי הרמב"ן שהצ"ח הרב המגיד (ו) ידיה בין עיניה כל בין השמשות דאין לומר ידיה בין עיניה ממש כל בין השמשות קאמר דזה דבר שאי אפשר לעשות כן: כתוב בתרומת הדשן (ו) שאם התחילו הקהל להחלל עריות ועוד היום גדול יש אומרים שיכולה לבדוק באותה שעה ותחיל מיום המחרת והוא ז"ל חלוק בדבר משום דכיון דהתחילו הקהל להחלל עריות כבר עשו אותה שעה לילה הילכך חשיבן כאילו הוא מיום המחרת והילכך אין יום המחרת עולה לה מן המניין דיום שפסקתה זו אינה סופרתו למנין שבעה והאגור (סי' אף שטו) כתב שמהר"י מולין (שו"ת מהרי"ל החדשות סי' נה) השיב כסברא ראשונה דלמחרת תפלת עריות נחשב יום לענין הפסקה ואפילו בערב שבת אחר תפילת עריות וקבלת שבת כי הריא חוספת לא שייכא לענין נדה:

א"ר כתב המרדכי (שטעוט סי' תשל"ו) נשם הרוקח (סי' שי ד"ה שבעה, וסי' שי"א) דיום שפסקתה לבדוק עומה לערב ותלש חלוק לכן שאם תראה עוד שיהא

יכר בחלוקה ובלילה חשים קדינים לנשים נמטתה או נקיים מכתמים ומנהג כשר הוא כשהאשה מפסקת נטהרה (ח) לרחוץ ולבגש לנשים אמנם אם אינה רוחצת אלא פניה שלמטה דיה בך עכ"ל וזה לשון האגור (סי' אף שט"א) אשה ההולכת בדרך ואין לה בגדים נקיים ח"ו ללבוש תפוס שבעה נקיים רק שהחלוק נקי ממש ויש חולקים. שערם מדורא (הל' נדה סי' טו). עד כאן לשונו: א"ר בדיקה עצמה ביום שפסקתה מלראות ובדיקה לאחר ש"ש ימים ומצאה טהורה הרי זו בחזקת טמאה עד שפסקתה בטהרה ש"ש אינה סופרת עד שתבדוק וכו'. כ"כ הרשב"א נחומת הבית (הארוך והקלר ב"י ריש ש"ה) ופשוט הוא מהמשנה שכתבתי בסמוך:

ד"א ובכ"ז שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעם אחת ביום. כן כתבו הרמב"ן (פ"ג ה"ה, פ"ט ה"ג) והרשב"א (שם נד). והרא"ש (פ"י סי' ה) דלכתחלה מיהא צריכה לעשות כן וכן כתבו הגהות מיימוניות פרק ו' (אסו"ז אות ד) נשם החוספות (ו) ד"ה ר"א ומדכתבו קמ"ן מדוק בכל יום משמע דלכתחלה אינה צריכה לבדוק יותר מפעם אחת ביום: וכו"ש רבינו שבספר המצוות כתב פעמיים וכו'. כן הוא בסמ"ג (לאחר קול דף לו ריש ע"ד) וסמ"ק (סי' רנ"ג ע"ג) וספר התרומה (סי' פו) והמרדכי (סי' תשל"ו) נשם הרוקח (סי' שי ד"ה בעל וד"ה שמה) שבודקת פעמיים בכל יום מימי הספירה פעם אחת בשחרית כשעומדת ממתנה ופעם אחת כשהולכת לערבת ונראה לי שלמדו כן מדתנו בפ"ק דנדה (י"א) פעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות יא): וכו"ש ומיהו אפילו א"ר

הוא חתם החוספות פ"ק דנדה (דף ו' ע"ה ר' אליעזר) וכן פסק הרא"ש פרק חייובקת וכן פסקו שאר פוסקים:

ה וכו"ש ובספר המצוות כתב פעמיים וכו'. טעמו דהכי חזן בפ"ק (דף י"א). ואף על גב דאיקינתא חסם דלא אמרו אלא לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה ודלעיל בסיון קפ"ו היינו דוקא לאחר שטבלה שחרי היא בחזקת טהרה לבעלה אבל כשפירט שבעה נקיים דהיא בחזקת טמאה צריכה בדיקה פעמיים שחרית וערבת להוציאה מידי ספק שמה רחמה ליהויא מידי ספק שמה רחמה ביום דנשפירט שבעה נקיים לבעלה צריכה בדיקה כמו לטהרות לאחר שטבלה:

ו וכו"ש ומיהו אפילו א"ר בדיקה וכו' עד בתוך השבעה. כך היא מסקנת הרא"ש נפרק חייובקת דהכי מוכחא הסוגיא לשם (דף ס"ט). והוא פרישה

(ד) ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. לאו דוקא דהא ספק לילה הוא אלא סמוך לבין השמשות. בית יוסף, ועיין שם שכתב עוד מזה. ולענין נראה דלמא לומר שהא"ש הפסקתה גם בין השמשות שמה הוא עדיין יום והיינו שכתבנו מן כלותו מקום ויהיה שם כל בין השמשות כמו שכתב הרשב"א וא"י מלא מידי ספק ומיהו הבדיקה בודא קודם לילה ונדלוי סמוך ללילה: (ה) ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים "עכ"ל". כן ז"ל והוא נקלור דיני נדה שלו בסוף מסכת נדה:

ג וכו"ש ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. הדבר פשוט ללאו דוקא בין השמשות קאמר שהוא ספק יום ספק לילה אלא סמוך לבין השמשות קאמר דעדיין יום גמור הוא והוא שכתב רבינו ובדיקה זו תהיה בין השמשות ביום שפסקתה בלילה שפסקתה ביום ממש ואם כן סמוך לבין השמשות קאמר דלכתחלה מדוק היותר סמוך ללילה שאפשר כדי ללא מדי ספק ראיה וכן פירש בית יוסף ועיין שם והכי נקטינן דלפילו רחמיה ב' או ג' ימים צריכה שבודקת ביום היותר סמוך ללילה שאפשר ודלא כמשמעות השלחן ערוך (פ"ה) שהשמיט מלת צריכה שפסקתה בטהרה בין השמשות שכתב רבינו על שם הרא"ש אלא צריכה ומחוייבת היא בך ודוקא בעוד יום היותר סמוך ללילה שאפשר, ולכן נראה לפענין דבדיקה כשמתפללים הקהל ערבת בעוד היום גדול וכו' דיותר נכון היה שבודקת עומה לאחר תפלת ערבת בעוד שהוא יום סמוך ללילה שהוא כמו שעה או יותר או פחות לאחר תפלת ערבת אלא

הואיל ופסק מפומיה דמהרא"י דאין להפסיק נטהרה אלא קודם תפלת ערבת כמו שכתב בתרומת הדשן סימן רמ"ח נריך לומר לכתחלה להפסיק קודם תפלת ערבת מיהו לכתחלה צריכה עוד לבדוק עומה גם אחר תפלת ערבת בעוד שהוא יום היותר סמוך ללילה שאפשר שזאת היא עיקר ההפסקה נטהרה אבל דיעבד אם לא חזרה אחר תפלת ערבת ט' אי נמי דיעבד אם לא בדקה קודם תפלת ערבת מורין לה שמהא טודקת עומה לאחר תפלת ערבת לכתחלה ותחיל למנות מיום המחרת שזו היא עיקר ההפסקה נטהרה ביום שהוא היותר סמוך ללילה שאפשר כן נראה לי. ולפי זה מה שכתבנו בהגהות ש"ע (שם) דאם נתקלקלה חוץ ימי ספירתה סמוך לערב שראתה דם או מלאה חסם אחר נרכו דמפסיקין נטהרה אף לאחר נרכו דמשיבין ליה דיעבד דמשמע דוקא חוץ ימי ספירתה אבל בתחלת ספירתה אם רחמה דם אחר נרכו אף על פי שעוד היום גדול אינה מפסקת נטהרה היום אלא ביום המחרת ליתא אלא אף בתחלת ספירתה מפסקת נטהרה אפילו אם רחמה דם סמוך לערב כיון שעדיין יום גמור הוא ואדרבה זו היא עיקר ההפסקה נטהרה כדפרישית ואם לא רחמה שום דבר לא דם ולא חסם אלא שלא הפסיקה קודם נרכו אף בעל ההגהות ש"ע מודה דמפסקת נטהרה לאחר נרכו אפילו עשו הקהל שבת כדכתב באגור על שם מהר"י מולין ומפורש כך בהגה"ה להדיא:

ד ובכ"ז שבעת ימי הספירה צריכה להיות בודקת וכו'. הכי משמע מדלא פליגי מנאי במחמתין פרק חייובקת (סוף דף ס"ה): אלא היכא דלא בדקה אלא יום ראשון ויום שני והלכה כרבי אליעזר דהרי היא בחזקת טהרה אבל לכתחלה הכל מודים לרבי עקיבא דצריכה לבדוק דצריכה דהרי היא

פסק הרא"ש פרק חייובקת וכן פסקו שאר פוסקים:

ה וכו"ש ובספר המצוות כתב פעמיים וכו'. טעמו דהכי חזן בפ"ק (דף י"א). ואף על גב דאיקינתא חסם דלא אמרו אלא לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה ודלעיל בסיון קפ"ו היינו דוקא לאחר שטבלה שחרי היא בחזקת טהרה לבעלה אבל כשפירט שבעה נקיים דהיא בחזקת טמאה צריכה בדיקה פעמיים שחרית וערבת להוציאה מידי ספק שמה רחמה ליהויא מידי ספק שמה רחמה ביום דנשפירט שבעה נקיים לבעלה צריכה בדיקה כמו לטהרות לאחר שטבלה:

ו וכו"ש ומיהו אפילו א"ר בדיקה וכו' עד בתוך השבעה. כך היא מסקנת הרא"ש נפרק חייובקת דהכי מוכחא הסוגיא לשם (דף ס"ט). והוא פרישה

(ד) ובדיקה זו תהיה בין השמשות וכו'. לאו דוקא דהא ספק לילה הוא אלא סמוך לבין השמשות. בית יוסף, ועיין שם שכתב עוד מזה. ולענין נראה דלמא לומר שהא"ש הפסקתה גם בין השמשות שמה הוא עדיין יום והיינו שכתבנו מן כלותו מקום ויהיה שם כל בין השמשות כמו שכתב הרשב"א וא"י מלא מידי ספק ומיהו הבדיקה בודא קודם לילה ונדלוי סמוך ללילה: (ה) ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים "עכ"ל". כן ז"ל והוא נקלור דיני נדה שלו בסוף מסכת נדה:

חדושי הגהות (ה) לספור י' נקיים עכ"ל כן ז"ל (פרישה): [ו] סימן רמ"ח: הגהות והערות

ו"בפניה" קאי אלהן (ועיין בהקדמת הגאון ר' אפרים ולמן מרגליות ל"מעשה רוקח" שכתב שמחברו היה חבירו וכן גילו של בעל הרוקח, אמנם יש שכתבו שהוא בעל הרוקח בעצמו): ח"א בשערי דורא איתא "לבנים" במקום "נקיים" ובדרכי משה (וכן ברמ"א) העתיק "בגדים" חסם: טו שפיר רמי: י' וברפ"ן כתב להדיא (בפרק ב') פעם אחת בכל יום, אבל בחוספות ורשב"א ורא"ש כתבו חסם לבדוק בכל יום, (ובהגהות מיימוני שם אחר כך כתב שבודקת פעמיים ביום שחרית כשעומדת ממתנה וערבת סמוך לשקיעת החמה): י"א אמנם שם מייירי לענין טהרות ועי"ש הטעם כרש"י ובדף ד ע"ב וצ"ע דלא שייך טעם זה כאן לענין בעלה. עיי"ש. כן הקשה הגרע"א (בתשובות מהרורא קמא סימן ס' ד"ה זן אמת) על הבי"ח (ס"ה) שכתב ג"כ המקור מהגמרא שם:

ז הביאו ב"י לעיל ד"ה אבל: ז* לפנינו ברוקח ליתא לשון זה ממש, ובאמת במרדכי כתב "רוקח" לאחר כל הקטע המובא כאן, וא"כ היה אפשר לומר דעד חלק האחרון "ומנהג כשר וכו'" הוא מספר התרומה, כי מצאנו לשון זה ממש בספר התרומה (סי' פו) וירוע שהמרדכי מרבה להעתיק ממנו (גם שלא בשמו) ועי"ש: ח) ברוקח לפנינו משמע דלכתחלה סגי בפניה של מטה עיי"ש כ"י ש"ח, ובסי' ש"ז כתב רק "ויש שרוחצות פניה של מטה" עיי"ש, אמנם בספר מעשה רוקח הלכות קידושין סימן קע כתב וז"ל "ואחר שפסקתה רוחצות ומלכות בגדים נאים וסריגים לבנים וצריכה לבדוק בכל יום ולילה כן תראה דם כחרדל ואם אינן רוחצות בפניה למטה ולוכשות בגדים לבנים די לה" אולי כוונתו ואחר שפסקתה רוחצות כל גופן ואם אינן רוחצות כראוי, אוי בפניה למטה ולוכשות וכו' די לה,

הראה אחרי כן בסוף היום. שהרי סתרה כל מה שספרה. והרי שבעל זכה למפרע ולא מצוין לפרש אר"ש אחר מעשה תמורה לטמא אבל אסור כן לשמש שלא תבא לידי שתראה אבל המבילה סותרת לעשות ביום אפי' מדרבנן. בהא לא פליגי רבנן דפשיטא דאסור לשמש כההני פרק כהרא סבלה יום שני לראיתה הרי זו תרבות רעה. מנען ובעילתן הלויין. ואף רבי יהודה אמר בנמצא והלא לא נתכוין זה אלא לבעול שומרת. אלמא פשיטא לכ"ע אסור. דאסור לבעול אלא רר"ש מוסף דאסור אף למבול ביום שביעי. וכן משמע לישנא שמא תבא לידי ספק. אם המבול שמא הבעל ותבא לידי ספק. אבל אם אסור לבעול קאמר מהו שמא תבא לידי ספק. הלא כבר בא לידי ספק שמא תראה. וכן משמע פרק כהרא דפריך למבול כיסמא רשבעה. ומשני משום דר"ש דאמר אסור לעושה כן. משמע דהתמיש קאי שהרי המבילה עושה משום סבילה כומנה מצוה כראיתא התם. לא היא. אלא מפבילה קאי כדפרישי'. והתם פרי' כיון דאיכא ספקות טובא יהא סותר לשמש. ומשני ר"ש דהא דקא אמר אף המבילה. לכך בטועה התמיש נמי אסור אבל המבילה תרא מותרת אף לר"ש. משום דאיכא ספקות טובא וכן עושה וחסש מבילו בלא התמיש. כמו כן אין לחוש אם תעשה סבילה זו. סבילה נדה וזבה אין מעוונת מים חיים. כהר"י בהוספתו כהר"י אין בין זכ לזכה אלא שוב מעון מים חיים מה שאין כן בזבה: ואברה דשמואל (ס"ג פ"ו ע"ב) רעביד להו לבנהיה מקואה כיומי ניסן. ומפרש פרק כמה אשה (ס"ג פ"ו ע"ב) שמא ירבו הנוטפין על הווחלין. היינו משום דאמרי' בהורה כהנים המעיין ספור בווחלין. והפיקה רוקא באשבורן ולא בווחלין וכיון שרבו נוטפין שהם מי גשמים והם ווחלין פסולין למקוה הלכך אי מי גשמים שאינן נובעים צריכים שיהיו קאי וקיפיי ולא ווחלין ואי נובעי הן סותרין. ככל ענין או סכונסים כענין בור או כנהר שהן ווחלין. ולדידן סותר למבול אף כנהר אף כיומי ניסן אע"פ שהם ווחלין: דאין לחוש לרבו נוטפין עליהן כדאמרין אמר אברה דשמואל דהא אמרין בהענית (כ"ט פ"ג) אין ספק וידר למעלה שאין מפחים עולין מתחתם למטה ועוד ראיות אחרות: ע"כ פירשהי' ד"ן נדה חב"ה היאך כן תגור"ה וגם סבילה"ן. (נדס ס"ז ע"ג) אבל אמר ר"ן בנהר דאסור לעושה שבעה נקיים לפי שאינן פקוחות לידע מהי הן כימי נודה ומתי הן כימי זיבה החמירו לישב ז' נקיים אפי' כמפה אחת. והא דנקט כהר"ל שפיטא שפיטא כמשהו כמו כראיה גדולה דהא תנן פרק יוצא דופן ממשאין בכל שהן אלא חדושה הוי רסד"א כיון דלא ראתה אלא מפה אחת מסתמא לא ראתה גם אתמול גם שלשים וליכא למפוקי בזבה

גדולה שתהא זו צריכה לישב שבעה נקיים רק ששה והוא דאם איהא דמעיינה פתוח לראות אם כן היתה רואה עתה הרבה קא משמע לן שתשב ז' נקיים: (פ"ו הלכך) כוסן הוה אם אשה רואה אפי' מפת דם הגשים הרואה יש להם לספק שמא כבר ראתה שני ימים לבד וזה ושמא היא עומדת בימי זיבה. (לוליים שפוסקת מלראות הברוק עצמה לערב והלכש חלוק לבן שאם תראה עוד יהיה ניכר בה ובלילה השני סדינים לבנים במסתה אי נקיים מכהמים ולמחרת של ראיתה תתחיל למנות השבעה אבל יום שדיא פוסקת בו אינו מן המנין שהרי (ס"ג פ"ג ע"ג) תנן הכותים הם מטמאים משכב התחתון כענין ומפרש טעמא משום דיום שפוסקת בו משליטתו לענין שבעה וכן פרק כהרא (ס"ג פ"ג ע"ב) פריך על רב וכי כהנהיה אסורה לשמעתיה וכן כי התקין רבי בכשרות התקין ראתה יום אחד תשב ששה והוא. שנים תשב ששה והם. ראתה שלשה תשב שבעה נקיים אבל כששה נקיים והוא לא מני. דאותו יום שפוסקת בו אינו מן המנין לזבה גדולה דאפי' לר"י דאמר מקצה היום כגולו פרק כיצד (פ"ט פ"ג ע"ב) צולין ו' ג' דגור היינו בשומרת יום כנגד יום שאינה צריכה לספור יום אחד ולכך קאמר סוף היום עולה לספור אל תחלת היום שראתה שכן הוא הדין סוף היום נקי בסוף המנין עולה שפיר ולכך פריך זבה גדולה היכי שכתחה לה ומשני כראתה שני בין חיששות אבל זבה שצריכה לספור ז' נקיים מורה דסוף היום נקי אינו עולה כהחלת המנין כי אם סוף היום בסוף המנין הלכך למחרת שפסקה לראות התחיל לספור השבעה וצריכה לברוק בכל יום שחריה כשעומדת ממתה וערכית כשהולכת לכה"כ קודם שיהא לילה וצריכה להכניס או כגד שפתן לכן או סוף באותו מקום ברחמה בעומק ולהוציאו ולראות בו אם ניכר שום ארטימיות וכן תהא עושה כל שבעה שחריה וערכיה ואם מצאה שום כתם כמסלית שנודקת עצמה בו או בחלוקה או כסדינה אפי' יום שביעי סותרת כל מה שפיר וצריכה להתחיל ולספור מיום המחרת: (פת ו'אמ"ג) אם היא שכתה ולא ברקה עצמה כל הימים שהיא רב ברקה עצמה של שפוסקת בו לערב ולמחרת רואה יום ראשון יום ספירה או ברקה עצמה שחריה וערכיה ולא ברקה עצמה עד יום השביעי שחריה וערכיה כמו כן מותרת וסובלת כלילה והיא מותרת דתנן פ"ב (פ"ח ע"ב) הוב והזבה שברקת את עצמן יום ראשון ומצאו טהור ושאר ימים לא ברקו ר"א אומר הרי אלו בחוקת מותרת ר"ע אומר אין לה אלא יום שביעי בלבד ופ"ק (ו' ע"ג) פסיק שמואל כר"א בר' יהודה דאסור וכל אלו מותרות אלא חדושה לא ברקה אף לא ביום השביעי עד יום שמיני אסורה למבול כלילה שאחרי כן דשמא צריך שלא יהא יותר

ס"ג *
פ"ג ע"ב

מה' ימים בין בדיקה ראשונה לבדיקה אחרונה דאבעיא להו פ' כהרא לר"א ברקה יום ראשון ויום שמיני טהור תחלתו וסופן בעינן או לא רב א' היא היא ושרי ור"ח א' תחלתו וסופן של שבעה בעינן וליכא ואסורה וכן נמי אם ברקה יום ז' ולא ברקה יום א' שרי רב דסופן אע"פ שאין תחלתו ולכאורה נראה דהוי הלכה כרב דשרי דהא מוהיב על רב משמעתהא רמועה דמקודם היתה שפא זבה ואינה טובל' בימי' מיד שבאה לפנינו על הפסק ומשום סבילה בזמנה מצוה עד יום השביעי ואי לא בעי ספורין לפנינו כרב בימס' נמי נסבלה מיד. ומשני לא מי אוקימנא כר"ע דאמר אין לה אלא יום שביעי דבעינן ספורין לפנינו אבל רב דשרי איירי ליה אליבא דר"א דהלכה כמותו משמע דלר' חנינא דהו ניהא ליה למקשה דאיהא אפי' אליבא דר"א דשרי כהא אסור דבעינן תחלתו וסופן ובטועה תחלתו ליכא לפנינו ולא מוקי לה אפי' אליבא דר"א וכרבי חנינא דאמר א"כ משמע דסבר התלמוד לר"א דהלכה כמותו לא בעינן ספורין לפנינו א"כ אם ברקה יום שביעי אבל יום ראשון לא ברקה טהורה למבול לערב וכן אם ברקה יום ראשון ויום שמיני. והיינו כרב דשרי. אמנם יש לרחוק דאף לרבי חנינא לא אתיא כר"א וכיון דשרי בדיקת אף מדרבנן בלא בדיקה כל שבעת הימים רק יום ראשון ויום שביעי א"כ יהוד מן הורה בדיקת יום אחד אף השביעי לברו. א"כ ליסבלה לאלתר ביסמא משום סבילה כומנה מצוה בשמעת' דמועה אלא ר"ע היא והוא הדין דמצי למיטר ולר' חנינא מי ניהא אלא פריך לרב דשרי אפי' מדרבנן וכן משמע לישנא דקאמר לר' א' אוקימנא לה כר"ע דמשמע בלא רב נמי העמרנו' כר"ע. כן פי' מורי רבינו יצחק בר"ש. מיהו אין לסמוך על הרקוק זה אלא לעולם אף ברעבד יצטרך שלא יהיה יותר מהמשה ימים בין בדיקה לבדיקה מלבד מיום שברקה שפסקה לערב כדי להפסיק כהרה אבל אם ברקה עצמה לערב של יום שפוסקת בו כדי להפסיק כהרה ולמחרת שהוא יום ראשון לא ברקה וגם יום השביעי לא ברקה עד יום השמיני בזה אפי' רב מורה דאינו מועיל כלום דהא הכא לא תחלתו איכא ולא סופן איכא: (פ"ו ו'אמ"ג) אותן הימים שהיא טמאה אסור ליגע לבעלה אפי' באצבע קטנה כדאמרין פרק קמא דשבת (ו"ג ע"ג) דאמר ליה אליהו לאשה שמת בעלה בימי נדותיה סרו אצליך אסרה לו ח"ו אפי' באצבע קטנה לא נגע בי. ואפי' ליתן מירו ליה את המפתח או חפץ אחר יש נהרים. וגם רש"י ס"ב נוהר מלהושים מירו ליה שום דבר. לא מעות ולא מפתח וקצת משמע כן שאסור דהא אמרין פרק אע"פ (מנוטת ס"ג ע"ג) אביי מנח אמרין רבא מנח ארשיפא אבל מירו ליה לא היה עושה אך אומר מורי רבינו שאין משם ראייה לאסור אלא ברוששת כוס של יין שהוא דברי חב"ה.

וגם בסדר אליהו רבה כתב דאמר לה לאשה שמא הבאת לו הפך שמא הבאת לו השמן ונגע בך. אמר' לו ח"ו שלא היה מקפיד כי אם במאכל ומשהה והמחמיר ליהור מלהושים לה שום דבר מירו ליהה תכא עליו ברכה: (ז' ו'כ"ל חומר שיש לה ביום שהיא רואה כך יש להחמיר לה בימי ליבונה שלושת בגדים וסופרה שבעה נקיים ואפי' אחר הספירה אסור' לבעלה עד שהמבול ככל חומר ימים שרואה בהן. וכמעשה דאליהו שאמר לאשה בימי ליבונך מהו אצליך ואסרה לו אכל עמי ושתה עמי ושכב עמי בקירו' בשר אך שמינר מפסיק בינו לבינה הרי נענש אותו חסיד ומה. ומה שהקל בימי ליבונה יותר מבימי נדוהה לפי שהיו רגילין למבול לאחר שבעת ימי נדות משום סבילה כומנה מצוה ואח"כ סופר' שבעה נקיים משום חומרא בעלמא ולכך היה מקיל בהן. אבל עכשיו שאינה מובלה כנתוים אסורה כיום ראייתה עד שהמבול. פרק קמא דשבת (ס"ג פ"ג ע"ב) איבעיא להו נדה מהו שתישן הוא כנגדו והיא כנגדה כמשה אחת תא שמע לא יאכל הוב עם הזבה מפני הרגל עבירה שלא יא עליה וכן רוצה להוכיח מדתנא העוף עולה עם הגבינה על השולחן דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים לא עולה ולא נאכל. ואמר ר"ש ב"ג שני אכסנאין זה אוכל בשר וזה אוכל גבינה על שולחן א' ואתמר עלה לא שני אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה דאיכא למיחש שיתן לחבירו משה שאוכל אסור. ואיש ואשה נמי כשהיא נדה מכירין זה את זה ואסור לישן יחד. ומשני החם ליכא שינוי באכילת' הכא איכא שינוי שהם שוכבין כנגדיהם והיו זכורים מאיסור. תא שמע ואת אשת רעהו לא מטא ואל אשה נדה לא קרב. מה אשת רעהו הוא כנגדו והיא כנגדה אסור אף אשה נדה כן. שמעינן מהכא שאסורין לישן במטה אחת ואפי' כנגדיהם וכן מעשה דאליהו. ועוד שמעינן מהא שאסור לבעול ישראל לאכול על שלחן שאשתו אוכלת עליו כשהיא נדה אלא אם כן יש שום שינוי או ישים כבר לחם או הקנקן בין קערתו לקערתה לעשות היכר' שהרי תנן לא יאכל הוב עם הזבה ולא מבעיא בקערה אחת דאסורין לאכול אלא אפי' כל אחד בקערה שלו אסורין לאכול על שלחן אחד בלא הפסק להיכרא שהרי ב' בני אדם שמכירים זה את זה אסורים לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה אלא אם כן איכא שינוי והמסק להיכרא כדפרישנא לעיל ומדמי להו תלמודא לאשתו נדה: (ז'א) ואשה שאמרה לבעלה מטאה אני ואח"כ אמרה לא כי טהורה אני בזה אמרין פ"ב דבתובות (כ"ג ע"ג) אינה נאמנה לומר תחלה הייתי מכחשת ומשטה כך אלא צריך הבעל לפרוש ממנה עד שהספור שבעה נקיים ותגבול אבל אם נתנה אמתלא לרבריה

3

כלל ארבעים ושבעה
הלכות נדה בקצרה¹

5

אין יכולה להתחיל מנין נקיים שלה אלא ביום חמישי
ותטבול בשביעי דהיינו ביום רביעי בערב.

ומבעוד יום חננס למרחץ [ותחוף⁴] ותרחץ יפה עד
הערב ותטול כפרניה ומסרוק ראשה ותטבול
במקוה שבו מ' סאה ותעמוד אשה על גבה בשעה
שטובלת שחראה שכל גופה ושערותיה נכנסים במים ולא
ישאר משער ראשה כלום חוץ למים. ומסיר הטבעות
מאלצעותיה בשעת טבילה ומרחיק ירכותיה קצת זו מזו
שלא יהו תכופות ודחוקות יחד זו אל זו בשעת טבילה.
גם ורועותיה לא יהיו דחוקות לגופה אלא תגביהם קצת
כדי שיכנסו המים יפה לבינת השחי. ולא תקפוז פיה ביותר
גם אין צריכה לפתוח פיה אלא תשיק שפתותיה זו לזו
בדיבור צנוני. וצריך שלא יהא דבר חוץ בין שיניה⁷. ולא
תעלים עיניה ביותר וגם לא תפתחם ביותר פן יחזו
העפעפים למעלה על גבי העין אלא תסגרם ברפיון.
וכשפושטת מלבושיה כשעומדת בחלוקה תצרך ברוך אתה
ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על
הטבילה, ותפשוט חלוקה ותטבול.

ומשעת ראיתה עד שתטבול יש לה להתרחק קצת
מצעלה בדברים [שאפשר⁴] כי המורה אסרה
ייחוד של כל העריות וגם נדה היא נכרת כשאר העריות,
אלא שהדבר קשה לזוהר מייחוד אשתו נדה. ומאלו רמו
במקרא להחיר ייחוד נדה ודרשו⁸ סוגה בשושנים⁹. ובשביל
שמתייחד תמיד עמה עשו גדר וסייג שיזכור נדומה.
ואמרו¹⁰ שלא יאכלו על שלחן אחד בימיהם ששלחנותיהם
היו קטנים לכל אחד שלטנו. והאידנא שכל בני הבית
אוכלין על שלחן אחד אוכלת עמו על השלחן, אבל יעשה
קצת היכר וישים קנקן על השלחן ביניהם. ולא יגע בה
אפילו באצבע קטנה ולא יקבל שום דבר מידה אלא תניחנו
לפניו והוא נוטלו. ולא תביא¹¹ לו מים לרחוץ פניו ידיו
ורגליו ולא תמוזג לו הכוס ולא תניע לו המטה בפניו,
אבל שלא בפניו מנעת. ולא ישכב במטתה אפילו אינה צה.
והבועל את הבחולה בועל צעלם מצוה ופורש וצריכה
ליזהר כדין כל נדה. ולא תלבש לבנים ולא תתחיל לספור ז'
נקיים עד יום חמישי לשמושה ותתרחק ממנו עד טבילתה
כדין שאר הנשים.

א

תנו רבנן² והורחם את בני ישראל מטומאתם³ מכאן
אמר ר' אושעיא אזהרה לבני ישראל שיפרשו
מנשותיהם קמוץ לוסתן וכמה אמר רבא עונה. וכמה
עונה יום או לילה. וצריכה האשה להכיר ולידע זמן וסת
ראיתה אם היא רגילה לראות משלשים יום לשלשים יום
או פחות או יותר, כשיגיע אותו זמן אם רגילה לראות
ביום תפרוש מצעלה כל אותו יום ולא תשמש עמו ואם
רגילה לראות בלילה תפרוש כל אותה לילה. ואם עבר
אותו יום או לילה ולא ראתה תבדוק עצמה ואם מלאה
עצמה טהורה אין צריכה לפרוש יותר מצעלה. ואם היתה
רגילה לראות לשלשים יום ושנתה וסתה וראתה לר' יום
כשיגיע יום כ' תפרוש מצעלה דחיישין שמה רוצה לשנות
וסתה שהיה לה לשלשים ולקצוע לר'. ואם לא ראתה ליום
כ' כשיגיע יום שלשים דהיינו עוד י' ימים לאחר יום כ'
נאז⁴ תפרוש מצעלה שזהו וסתה הקצוע לה. ואם ראתה
ליום כ' כשיגיע יום כ' מאותה ראה תפרוש. ואם לא
ראתה תפרוש ליום ל' דהיינו עוד י' ימים לאחר יום כ'
ואם ראתה ליום כ' דהיינו פעם שלישית שראתה ליום כ'
מעמה והלאה אין צריכה לחוש ליום שלשים, לפי שקבעה לה
וסת ליום כ' ועקרה וסת של שלשים יום. כי אין וסת נעקר
ונקבע אלא בג' פעמים אבל חוששת אפילו בפעם אחת.

← 7 רבאשר תראה טפח דם כחדל צריכה לישב עליו ז'
נקיים ואחר שיפסק הדם תבדוק עצמה יפה
יפה צנגד פשתן לבן או בצמר גפן לבן ומכניסהו באותו
מקום לחורין ולסדקין. ובדיקה זו תהא בין השמשות ביום
שחפסוק צו מלראות ותלבש חלוקה תבדוק לה שאין צו
← כתם, ומיום המחרת תתחיל לספור ז' נקיים. ובאותו
שעת ימים תבדוק בכל יום עצמה וחלוקה בבדיקה יפה
לחורין ולסדקין ולא בקינוח צעלמא. ואם שמשה מטתה
קודם ראיתה לא תתחיל למנות ז' נקיים עד יום חמישי
(לראיתה) [לשמושה⁴] דקיי"ל⁵ פולטת שכבת זרע כרואה
דם וסותרת. וקיי"ל כרבנן דאמרי צפרק ר' עקיבא⁶ דשש
עונות שלימות בעינן. הילכך אם שמשה מטתה בא' בשבת
וראתה (צב') [בו ביום⁴] אם פלטה שכבת זרע ברביעי
בשבת סותרת דעדיין לא עברה שש עונות שלימות. הילכך

פיה מיהו ראוי לביאת מים בעינן. מנהג יפה נהגו הנשים שאינן טועמות
כלום בין הרחיצה ובין הטבילה כדי שלא יהא דבר חוצץ בין שיניה.
8 סנהדרין לו, ב. 9 שה"ש ז, ג. 10 שבת יד, א. 11 בפסקים: תשפוך.

א 1 כלל זה נמצא בסוף פסקי הרא"ש נדה. 2 נדה טג, ב. 3 ויקרא טו, לא. 4 תוקן ע"פ פסקי הרא"ש. 5 נדה מב, א. 6 שבת פו, ב. 7 בפסקים נוסף: דאע"ג דלא בעינן שיבואו המים לתוך

באר הגולה
עם ציונים שהש"ך

קפד שפתי כהן

יורה דעה קצו הלכות נדה

טורי זהב

ה. לשון הרשב"א שם
במורה הנבית (הקלר כ"ט)
שער ה' מה, א' וכן כתב
הטור [עמוד קפ"א] שם
א"י (ה"א) קל"ט הלכות
נדה הלכות ב' וכתבת רבי
בכרמ"א שם דף ס"ח
ע"ב כיון דפסק פסק"י
[מגיד משנה א"י כ"ה ו'
כ' שם רמב"ן הלכות נדה
ס"ב הלכה א']
(*) פירוש הואיל
ומעיינה פתוח עדיין:
ו. טור [עמוד קפ"ג] שם
א"י (ה"א) קל"ט [קל"ט]
הלכות נדה הלכה ב' ושאל
פוסקים:
ו. מרדכי [שבושם רמ"ו
הש"ן] שם הרוקח [סימן
ש"ח-ט]:
ז. טור [עמוד קפ"ג]
שם הרא"ש שם:
ח. ממשנה שם (נ"ה)
דף ס"ח ע"ב דלא פליגי
תנאי אלא דיעבד אכל
לכתחילה צריכה בדיקה
כל יום [רמב"ן הלכות נדה
ס"ב הלכה ג' וט"ז הלכה
כ'; רשב"א מורה הנבית כ"ה
ו' שער ה' כ"ה, א'] וכן כתב
הרא"ש שם בפסקיו
[פ"י סימן ה'] והמסופות
שם דף ו' [פ"י] ב"ה
רבי אליעזר [הנהגה
מיישנות א"י כ"ה ו'
א"י ד']:

ט. טור [עמוד קפ"ג] שם
סמ"ג [לאין קל"ט, ד'
והו' פוסקים [מ"ק סימן
לג'; פסקי הוראה סימן ט'
מרדכי שבושם רמ"ו הש"ן
שם הרוקח סימן ט'
ממשנה שם דף י"א
ע"א, וט"ז] דאסקינא
שם [פ"י] דלא אמרו
אלא לטוהרות, הוא הדין
במקום שצריכה ו' נקיים
דהיא בחוקת עומא,
כמו לטוהרות לאחר
שעצלה:
י. כרבי אליעזר שם
במשנה [קמ"ג] וכר"ב שם
דף ס"ט ע"א,
ומסקנת הרא"ש שם
וכן כתב הרשב"א
במורה הנבית [שם] ושאל
פוסקים [ה"א] דעל
הפסע הפסיה סימן ג'
הלכה ד' רמב"ם שם ו', כג':

משביני יום ולילה שים וכמו שכתבנו לעיל סימן קפ"ד ס"ק ז',
ה' אכל בחר הכי לכולי עלמא אסור: ה' ומקצת נשים כו' תוך
ימי ספירתה כו'. כתב הב"ח [עמוד קפ"ד ד"ה ומ"ש ודיקה] משמע
מדבריו דוקא מן ימי ספירתה, אכל במחילת ספירתה אם ראתה
דס אחר זכרו אף על פי שעוד
היום גדול אינה מפסקת בטהרה
היום אלא ביום המחרת. וליחא,
אלא אף במחילת ספירתה מפסקת
בטהרה אפילו אם ראתה דס
סמוך לערב כו'. ולפענ"ד נראה
דגם להרב אפילו י' אם ראתה דס
סמוך לערב מפסקת (קודם)
[אמר*] זכרו במחילת ספירתה,
והכי קאמר, אפילו פסקה קודם
זכרו לא אמרינן כיון דפסקה
קודם זכרו אם כן חשיב אחר
זכרו לדידה לילה, אלא אם
נתקלקלה אחר כך מפסקת אפילו
לאחר זכרו, והיינו שכתב הרב
בדיעה א"ן לחוש, ואם היא רואה
דס עד סמוך לערב פשיטא לאין
דיעבד גדול מזה ומחילת להפסיק
אחר זכרו. ומה שכתב ווהגיס
לכתחילה לחזר, היינו היכא
דאפשר, כגון שאינה רואה דס

הקהל (א) שבת (א) ווהגין לכתחילה לזוהר וזדיעבד
אין לחוש ה' ומקצת נשים נוהגות שאם פסקה קודם זכרו
ומזרה לראות כחם או דס [כ'] מן ימי ספירתה או מפסקת אפילו לאחר זכרו אם נתקלקלו
סמוך (כ') לערב ומוצאים זכר זה לדיעבד ואין למוחזר בידים כי כן קבלו מאיזה חכם שהורה
לכן והוא מנהג ומיקון:

קצו (א) ווהגים לכתחילה לזוהר כו'. ירש"ל במשנה
סימן פ"ג כחז דכיון שנשים שלנו מחילין למנות מיום
ששי כמו שכתבנו בסעיף י"א [נבחה], פשיטא שיכולה למנות אפילו
אחר חפלת ערבית: (ב) הואיל ולא ראתה רק יום אחד.
הטעם, הואיל ומעיינה פתוח ביום
ההוא:

ב. ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק
ושיחא שם כל בין השמשות: הגה (כ') וזדיעבד אם נדקה עצמה [כ'] סמוך לצין
השמשות ומנחה עצמה טוהרה אף על פי שלא היה המוך אלא כל בין השמשות כגו' אכל
דיקה (כ') שמרת לא מהני (ב) הואיל ולא ראתה ו' [כ'] רק יום (כ') אחד (*):

ב. ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק
ושיחא שם כל בין השמשות: הגה (כ') וזדיעבד אם נדקה עצמה [כ'] סמוך לצין
השמשות ומנחה עצמה טוהרה אף על פי שלא היה המוך אלא כל בין השמשות כגו' אכל
דיקה (כ') שמרת לא מהני (ב) הואיל ולא ראתה ו' [כ'] רק יום (כ') אחד (*):

ב. ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק
ושיחא שם כל בין השמשות: הגה (כ') וזדיעבד אם נדקה עצמה [כ'] סמוך לצין
השמשות ומנחה עצמה טוהרה אף על פי שלא היה המוך אלא כל בין השמשות כגו' אכל
דיקה (כ') שמרת לא מהני (ב) הואיל ולא ראתה ו' [כ'] רק יום (כ') אחד (*):

ג. ביום שפוסקת מלראות ובודקת עצמה כאמור תלבש חלוק (א) הברוק
לה שאין בו כתם ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים ו' ומיום המחרת
תחיל לספור שבעה נקיים: הגה ז' ומונהג כשר הוא כשהשעה פוסקת בטהרה
(א) שמרת וזוהרת לנשים אמנם אם לא ראתה רק פניה של מטה די צנך וכן נוהגין ואין
לשנות (ב) אכל בשעת הדחק כגון אשה ההולכת בדרך (א) ואין לה צנדים תוכל לספור שבעה
נקיים [כ'] רק שהחלוק נקי וזדוק מדס:

ג. ביום שפוסקת מלראות ובודקת עצמה כאמור תלבש חלוק (א) הברוק
לה שאין בו כתם ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים ו' ומיום המחרת
תחיל לספור שבעה נקיים: הגה ז' ומונהג כשר הוא כשהשעה פוסקת בטהרה
(א) שמרת וזוהרת לנשים אמנם אם לא ראתה רק פניה של מטה די צנך וכן נוהגין ואין
לשנות (ב) אכל בשעת הדחק כגון אשה ההולכת בדרך (א) ואין לה צנדים תוכל לספור שבעה
נקיים [כ'] רק שהחלוק נקי וזדוק מדס:

ג. ביום שפוסקת מלראות ובודקת עצמה כאמור תלבש חלוק (א) הברוק
לה שאין בו כתם ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים ו' ומיום המחרת
תחיל לספור שבעה נקיים: הגה ז' ומונהג כשר הוא כשהשעה פוסקת בטהרה
(א) שמרת וזוהרת לנשים אמנם אם לא ראתה רק פניה של מטה די צנך וכן נוהגין ואין
לשנות (ב) אכל בשעת הדחק כגון אשה ההולכת בדרך (א) ואין לה צנדים תוכל לספור שבעה
נקיים [כ'] רק שהחלוק נקי וזדוק מדס:

ד. בכל יום משבעת (א) ימי הספירה "צריכה" להיות בודקת לכתחילה
פעמיים בכל יום אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (א) ואם לא

ד. בכל יום משבעת (א) ימי הספירה "צריכה" להיות בודקת לכתחילה
פעמיים בכל יום אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (א) ואם לא

ד. בכל יום משבעת (א) ימי הספירה "צריכה" להיות בודקת לכתחילה
פעמיים בכל יום אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (א) ואם לא

קודם זכרו, וק"ל: ו' רק יום אחד. ומעיינה פתוח. וכמו בספר מעדני מלך דף ש' ע"א [דברי ממודות נדה פ"י אות כה] וז"ל, ואם
חלמה ולדין מאי נפקא מינה, הא אפילו אשה שראתה כחם נוהגין שצריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה בו ואחר כך תפסוק
ומספור שבעה נקיים (כדלקמן סעיף י"א נבחה). ונראה לי דנפקא מינה להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא ראתה
רק יום אחד בימי הספירה בדיקה שחרית לא מהני אפילו זדיעבד, אכל לא ראתה רק כחם אפשר להקל ב' בין בימי הספירה בין
במחילה, ע"כ: ז' ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנשים לנשים שצנעו ויום טוב ומשעה צנעו ואצלומ
ויום הכיפורים:

קודם זכרו, וק"ל: ו' רק יום אחד. ומעיינה פתוח. וכמו בספר מעדני מלך דף ש' ע"א [דברי ממודות נדה פ"י אות כה] וז"ל, ואם
חלמה ולדין מאי נפקא מינה, הא אפילו אשה שראתה כחם נוהגין שצריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה בו ואחר כך תפסוק
ומספור שבעה נקיים (כדלקמן סעיף י"א נבחה). ונראה לי דנפקא מינה להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא ראתה
רק יום אחד בימי הספירה בדיקה שחרית לא מהני אפילו זדיעבד, אכל לא ראתה רק כחם אפשר להקל ב' בין בימי הספירה בין
במחילה, ע"כ: ז' ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנשים לנשים שצנעו ויום טוב ומשעה צנעו ואצלומ
ויום הכיפורים:

קודם זכרו, וק"ל: ו' רק יום אחד. ומעיינה פתוח. וכמו בספר מעדני מלך דף ש' ע"א [דברי ממודות נדה פ"י אות כה] וז"ל, ואם
חלמה ולדין מאי נפקא מינה, הא אפילו אשה שראתה כחם נוהגין שצריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה בו ואחר כך תפסוק
ומספור שבעה נקיים (כדלקמן סעיף י"א נבחה). ונראה לי דנפקא מינה להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא ראתה
רק יום אחד בימי הספירה בדיקה שחרית לא מהני אפילו זדיעבד, אכל לא ראתה רק כחם אפשר להקל ב' בין בימי הספירה בין
במחילה, ע"כ: ז' ומנהג כשר הוא כו'. ועיין לקמן סימן קצ"ט ס"ק י"ב מדין לנשים לנשים שצנעו ויום טוב ומשעה צנעו ואצלומ
ויום הכיפורים:

ערך להם למהריק"ש

ערך להם למהריק"ש

סוף סעיף ב' (כ"ב בין השמשות). לכתחילה, ויש פוסקין אפילו זדיעבד בדיקה שחרית כשפסקה ביום ראשון שראתה: סוף סעיף ג' [בין השמשות]. הנדיקה מהיה
לאור היום ואף על פי שיש מקילין בזה וכן נראה דעת המפרש עם כל זה לפי דעמי אין הנדיקה עולה כהגון אלא ביום, ועיין י"י סימן ק"ל דין מ"א:

סוף סעיף ב' (כ"ב בין השמשות). לכתחילה, ויש פוסקין אפילו זדיעבד בדיקה שחרית כשפסקה ביום ראשון שראתה: סוף סעיף ג' [בין השמשות]. הנדיקה מהיה
לאור היום ואף על פי שיש מקילין בזה וכן נראה דעת המפרש עם כל זה לפי דעמי אין הנדיקה עולה כהגון אלא ביום, ועיין י"י סימן ק"ל דין מ"א:

סוף סעיף ב' (כ"ב בין השמשות). לכתחילה, ויש פוסקין אפילו זדיעבד בדיקה שחרית כשפסקה ביום ראשון שראתה: סוף סעיף ג' [בין השמשות]. הנדיקה מהיה
לאור היום ואף על פי שיש מקילין בזה וכן נראה דעת המפרש עם כל זה לפי דעמי אין הנדיקה עולה כהגון אלא ביום, ועיין י"י סימן ק"ל דין מ"א:

באר היטב

באר היטב

באר היטב

(ג) שבת. כתב הש"ך [ס"ק ד'] דמדבריי מהר"ל משמע דאף על פי
שהתפילה היא גם כן ועשהה שבת מותר, אכל הגאון אמר וז"ל כתב
דלהרב אם היא התפילה ערבית אין להקל אפילו דיעבד, וכן נראה דעת
מהר"ל במשנה. ומהאגור שהבאתי מוכח דאף להמקילין היינו עד
כ"ד שעות, ואם כן כשהיום גדול כל כך חשבינן יום ולילה שוין,
אבל בחר הכי לכולי עלמא אסור, עכ"ל. וט"ז [ס"ק א'] כתב בשם
רש"ל, כיון שנשים שלנו מחילין למנות מיום ששי, פשיטא שיכולה
למנות אפילו אחר חפלת ערבית, ע"ש: (ד) לערב. כחם הש"ך
[ס"ק ה'] נראה לי לדעת הרב אפילו אם ראתה דס סמוך לערב מפסקת
(קודם) [לאחר] זכרו במחילת ספירתה, ואם היא רואה דס עד סמוך לערב
פשיטא לאין דיעבד גדול מזה ומחילת להפסיק אחר זכרו. ומה שכתב
ווהגיס לכתחילה לחזר, היינו היכא דאפשר, כגון שאינה רואה דס קודם
זכרו, עכ"ל: (ה) אחד. ומעיינה פתוח. וכמו הש"ך [ס"ק ו'] ונראה
לי דנפקא מינה לדין להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא
ראתה רק יום אחד בימי הספירה לא מהני בדיקה שחרית אפילו זדיעבד.
אכל אם ראתה רק כחם, אפשר להקל בין בימי הספירה בין במחילה, כן
כתב בספר מעדני מלך:

(ג) שבת. כתב הש"ך [ס"ק ד'] דמדבריי מהר"ל משמע דאף על פי
שהתפילה היא גם כן ועשהה שבת מותר, אכל הגאון אמר וז"ל כתב
דלהרב אם היא התפילה ערבית אין להקל אפילו דיעבד, וכן נראה דעת
מהר"ל במשנה. ומהאגור שהבאתי מוכח דאף להמקילין היינו עד
כ"ד שעות, ואם כן כשהיום גדול כל כך חשבינן יום ולילה שוין,
אבל בחר הכי לכולי עלמא אסור, עכ"ל. וט"ז [ס"ק א'] כתב בשם
רש"ל, כיון שנשים שלנו מחילין למנות מיום ששי, פשיטא שיכולה
למנות אפילו אחר חפלת ערבית, ע"ש: (ד) לערב. כחם הש"ך
[ס"ק ה'] נראה לי לדעת הרב אפילו אם ראתה דס סמוך לערב מפסקת
(קודם) [לאחר] זכרו במחילת ספירתה, ואם היא רואה דס עד סמוך לערב
פשיטא לאין דיעבד גדול מזה ומחילת להפסיק אחר זכרו. ומה שכתב
ווהגיס לכתחילה לחזר, היינו היכא דאפשר, כגון שאינה רואה דס קודם
זכרו, עכ"ל: (ה) אחד. ומעיינה פתוח. וכמו הש"ך [ס"ק ו'] ונראה
לי דנפקא מינה לדין להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא
ראתה רק יום אחד בימי הספירה לא מהני בדיקה שחרית אפילו זדיעבד.
אכל אם ראתה רק כחם, אפשר להקל בין בימי הספירה בין במחילה, כן
כתב בספר מעדני מלך:

(ג) שבת. כתב הש"ך [ס"ק ד'] דמדבריי מהר"ל משמע דאף על פי
שהתפילה היא גם כן ועשהה שבת מותר, אכל הגאון אמר וז"ל כתב
דלהרב אם היא התפילה ערבית אין להקל אפילו דיעבד, וכן נראה דעת
מהר"ל במשנה. ומהאגור שהבאתי מוכח דאף להמקילין היינו עד
כ"ד שעות, ואם כן כשהיום גדול כל כך חשבינן יום ולילה שוין,
אבל בחר הכי לכולי עלמא אסור, עכ"ל. וט"ז [ס"ק א'] כתב בשם
רש"ל, כיון שנשים שלנו מחילין למנות מיום ששי, פשיטא שיכולה
למנות אפילו אחר חפלת ערבית, ע"ש: (ד) לערב. כחם הש"ך
[ס"ק ה'] נראה לי לדעת הרב אפילו אם ראתה דס סמוך לערב מפסקת
(קודם) [לאחר] זכרו במחילת ספירתה, ואם היא רואה דס עד סמוך לערב
פשיטא לאין דיעבד גדול מזה ומחילת להפסיק אחר זכרו. ומה שכתב
ווהגיס לכתחילה לחזר, היינו היכא דאפשר, כגון שאינה רואה דס קודם
זכרו, עכ"ל: (ה) אחד. ומעיינה פתוח. וכמו הש"ך [ס"ק ו'] ונראה
לי דנפקא מינה לדין להיכא דמזרה וראתה בתוך ימי הספירה, דכיון שלא
ראתה רק יום אחד בימי הספירה לא מהני בדיקה שחרית אפילו זדיעבד.
אכל אם ראתה רק כחם, אפשר להקל בין בימי הספירה בין במחילה, כן
כתב בספר מעדני מלך:

אך היתה תורה מלמטה סניר לבן ונקי מליבוה של אמתול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
שבעה נקיים מפסיקת טוהרת הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שחסינר נקי עדיין
ואילו נכתם מחדש היה נמצא על חסינר. והנה השאלה הזאת מחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מחלה לדעתה.
הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים הרים הנה מימי נדתה. הג', אף אם אין חלוק בין כן, אם נאמין לה
מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינר התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בספיקות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
עין שהם מימי נדתה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל חסינר בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
לה בהם טביעות עין, אין חלוק שהם מימי נדתה, כיון שהיא כג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה ב"ק ק"א נשעי
האותיות אוה ק. הלכות ביאה, טור מער ר"ה כל הרקיעות הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום וחומר היום יום כו', כדכתוב [ויקרא טו. כח] וספרה לה.
אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר ברוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
ראינה טוהרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [ח"ד סימן אלף קכ] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
שם הטעם:

אך היתה תורה מלמטה סניר לבן ונקי מליבוה של אמתול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
שבעה נקיים מפסיקת טוהרת הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שחסינר נקי עדיין
ואילו נכתם מחדש היה נמצא על חסינר. והנה השאלה הזאת מחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מחלה לדעתה.
הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים הרים הנה מימי נדתה. הג', אף אם אין חלוק בין כן, אם נאמין לה
מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינר התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בספיקות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
עין שהם מימי נדתה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל חסינר בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
לה בהם טביעות עין, אין חלוק שהם מימי נדתה, כיון שהיא כג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה ב"ק ק"א נשעי
האותיות אוה ק. הלכות ביאה, טור מער ר"ה כל הרקיעות הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום וחומר היום יום כו', כדכתוב [ויקרא טו. כח] וספרה לה.
אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר ברוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
ראינה טוהרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [ח"ד סימן אלף קכ] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
שם הטעם:

אך היתה תורה מלמטה סניר לבן ונקי מליבוה של אמתול, ואחר ב' ימים נודע לה שאין צריך להמתין מחדש ה' ימים, ושאלה אם היא רשאי למנות
שבעה נקיים מפסיקת טוהרת הראשון, כי אומרת שהיא מכרת הכתמים שבחלוקה שהם מימי טומאתה הראשון, ולהוכיח מילין אמרה שחסינר נקי עדיין
ואילו נכתם מחדש היה נמצא על חסינר. והנה השאלה הזאת מחלק לכמה פנים. הא', אם היא רשאי למנות ימים הראשונים אשר נפלו מחלה לדעתה.
הב', אף אם נחשב אותם לטהורים, אם לבשה בגדים מלוכלכים אם נאמר שהכתמים הרים הנה מימי נדתה. הג', אף אם אין חלוק בין כן, אם נאמין לה
מה שהיא אומרת שמכרת אותן בטביעות עין, וגם מה יוסיף לה מה שהסינר התחתון נקי. והעלה לענין ספק א', מאחר שהחזיקה עצמה בטמאה אין לה
לספור אותן הימים, ומעתה אין נפקא מינה בספיקות האחרונים. אך אם לא החזיקה עצמה בטמאה עלו לה אותן ב' ימים, כיון שמכרת הכתמים בטביעות
עין שהם מימי נדתה. ואף אם אין לה בהם טביעות עין גם כן עלו לה, מחמת ההוכחה דעל חסינר בעי לה לאשכוחי. אכן אם אין הוכחה זו, וגם אין
לה בהם טביעות עין, אין חלוק שהם מימי נדתה, כיון שהיא כג' ימים ראשונים, ע"ש: (ד) ימי הספירה. הגאון הקדוש בעל שלי"ה ב"ק ק"א נשעי
האותיות אוה ק. הלכות ביאה, טור מער ר"ה כל הרקיעות הצריך שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום וחומר היום יום כו', כדכתוב [ויקרא טו. כח] וספרה לה.
אך בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ג חולק עליו, ע"ש. ועיין בחשובת מהר"ם בר ברוך דפוס פראג סימן רצ"ב שכתב גם כן
ראינה טוהרת, דלא דמי לעומר, ע"ש. וכן בחשובת הרדב"ז חלק א' סימן כ"ז [ח"ד סימן אלף קכ] כתב גם כן שאין צריכה להוציא המספר בשפתיה, עיין
שם הטעם:

(*) דעת עצמו:
 (א) טור בשם הרשב"א מורה
 הכח הקל בית ו שער ה' נד',
 ו הורח המגיד לטעור נראה
 א כ' בשם רמב"ן הלכות נדה
 ס"ז הלכה א ובי"ב עמוד קס
 ד"ה אלל הרהרבים שם וכו'
 חשטע בש"ט נדה סג, ט'
 (ז) רשב"א [שם ובלח"ד] שם
 רמב"ן [שם] בשם יש
 אומרים וכו' דעת רמב"ן פרוק
 ו' מהלכות איסורי ביאה
 (שם) נובפירוש המשנה פרוק
 פרוק ד' ו' נדה פ"י פשוט ב'
 גבסוורה שם:
 (ז) מרדכי [שעוועות רמב"ן]
 בשם רוקח [שמן שחי' שם]:
 (ח) אגור [שמן אלף שטל]
 והנהגות שערי דורא
 [הלכות נדה] טוף סיטו י"ט:

[ד] תוך ימי ספירתה. א"ס ראתה דס עד סמוך לערב מפסקת אחר
 זרבו, כן כתב הר"ם [עמוד קסז ד"ה וי"ט ומדיקס]. ושי"ך [מ"ק ה' כתב שזה
 גם כן דעת הרב. ואף שאין זה משמעות לשון הרב כלל, והרי השי"ך דמוקס
 זוה, מכל מקום ראוי למנוח על זה, ונפרט לדין, כמו שכתבנו ס"ק ג',
 וק"ל: [ה] רק יום אחד. ואף לדין שנוהגין דלף גאשה שראתה כחם
 להמתין ממשה ימים ואחר כך מפסקת, כולקמן כענין י"א, מכל מקום יש
 נפקותא לדין כגון כלה דמומרת מיד שפסקת לטפור שבעה נקיים. ועין
 בש"ך [מ"ק ו'] שכתב בשם המעניני מלך נפקותא אחרת, דלס מורה וראתה
 כימי ספירתה אס לא ראתה רק יום אחד נדיקת שחרית לא מהני אפילו
 נדיענד, אלל ראתה רק כחם אסטר להקל בין כימי ספירתה בין נחלתה,
 עכ"ל: [ו] שתרחק ויבששת לבנים. הטעם ככל זה, דלולי נתלכלך
 גופה או מלוקה נחשה כחם ותמלא נמוך השבעה נקיים, דלו אין תולין,
 כמנוול כמון סעף יו"ל [בבבא], ולפי זה אס נדיענד ספרה שבעה נקיים
 כלל רחיה ולנישה כלל ואחר כך נדיקת מלוקה וגופה ולא נמלא שום כחם,
 מומרת לעטול, אף דלכתחלה אין לשנות המנהג ולטפור שבעה נקיים כלל
 רחיה ולנישה לניס אס לא שהיא נדך, וכמו שמתים הרב: [ז] ואין
 אה בגדים. והוא הדין אס אין לה מים כלל, עט"ז: [ח] רק שהחלוק
 נקי. וגם לר"ך להיות נענין שכתבם ניכר זה, מה שאין כן מלוק לניע:

בחר הכי כו'. כגון בקין שהיום גדול לערך כ' שעות, אפילו הכי אחר
 שעה ו' מחצות היום חשבינן לילה, ושוב אינה יכולה לפסק בטהרה.
 אבל המנחת יעקב [חורת השלמים ס"ק ב'] והפלתי [מסארת ישראל סוף ב']
 חולקים עליו, דלא מסתבר לומר כן שהרי עוד היום גדול, ומה שכתב
 האגור וצריך כ"ד שעות דאי כוננו עד סוף היום, שהרי מביא ראיה
 מספירת העומר ושם אפילו יהיה היום ארוך, כ' שעות אין סופרין רק
 כלילה מצאת הכוכבים, לכן הסכימו דלא כהשי"ך אלא לעולם חשבינן
 הלילה מצאת הכוכבים, בין כתמוז ואב בין בכסלו וטבת, ע"ש. ועין
 ט"ו ס"ק א' שהעתיק תשובת רש"ל בצהרה, ונחן מכוול למעיניים,
 דיש לטעות ולומר דקאי אהפסק טהרה שיכולה להפסיק אחר תפלת
 ערבית אס עדיין יום, ובאמת לא כתב כן מהרש"ל רק לענין חשבון
 החמשה ימים שממנתה קודם שמתחלת למנות השבעה נקיים, כגון
 אס ראתה ביום ראשון לאחר ערבית ועדיין הוא יום, אס נחשוב אותו
 לילה הרי שבת יום ו' ואינה מתחלת לטפור השבעה נקיים עד יום
 השבת, וכיון דמדינא אינה צריכה להמתין רק חמשה ימים, אלא
 שנשים שלנו מתחילות למנות מיום ו', לא מחמתין כולי האי וחושבין
 אותו עדיין ליום, והוי ערב שבת יום ו' ומתחלת השבעה נקיים מערב
 שבת. וכן הביא השי"ך ס"ק י"ט, כן כתב בספר סולת (בלולה)
 [למנחה חורת השלמים ס"ק ג']: (פ"ק ה) ומקצת כו'. תוך ימי ספירתה
 כו'. משמעות הלשון שכבר ספרה איזה ימים מהשבעה נקיים ואחר כו' ספירתה
 ברכו. ועל זה כתב הר"ם משמע מדבריו כו': דגם להרב כו' מספקת אחר ברכו
 בתחילת ספירתה, כצ"ל. ור"ל, מה שכתב תוך ימי ספירתה
 אין הכונה שכבר ספרה איזה ימים ונתקלקלה, אלא ר"ל שפסקת קודם ברכו
 ואחר ברכו חזרה וראתה דם, ואמרינן דאם עדיין יום הוא אף
 שכבר הוא אחר ברכו חזרת מפסקת מחודש, ואס כן גם להרב אף בתחלת
 ספירתה מפסקת בטהרה אפילו לאחר ברכו כשעדיין יום הוא,
 דנוון זה היינו בתחלת ספירתה, והא דנקט הרמ"א ככהאי גוונא שכבר פסקת
 קודם ברכו ולא נקט כפשטא שעדיין לא פסקת וכאה עתה
 לנאור ברכו לפסק ועדיין יום הוא, ומותר לפסק. ועל זה כתב דנקט הכי
 לרבותא והכי קאמר אפילו פסקת קודם כו': ארידה ל"ה. שהרי
 מהאי טעמא פסקת קודם ברכו ולא המתנה עד לאחר ברכו, דחשיב אחר כך
 לילה, ואס כן אס אחר ברכו נתקלקלה סלקא דעתך אמינא שאף
 שעדיין יום הוא שוב אינה יכולה לפסק בטהרה שכבר עשתה לילה, קא
 משמע לך דליתא, וכל שכן אס לא פסקת קודם ברכו ובאה עתה
 לפסק אחר ברכו ועדיין יום הוא דפוסקת: גדול מזה כו'. ר"ל, ומשום הכי
 משמע דאף בתחלת ספירתה מפסקת אפילו לאחר ברכו: היבא
 דאפשר כו'. דאז תפסיק קודם ברכו. ועין מנחת יעקב [חורת השלמים ס"ק ו']
 שכתב כו' ר"ל, דמהני בדיקת שחרית אפילו לא ראתה רק יום אחד אינה
 פוסקת בטהרה עד יום ה' לראייתה, דתו לא הוי מעיינה פתוח ומהני
 בדיקת שחרית, אלא פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור שבעה נקיים
 ממחרת יום ראייתה, ובכהאי גוונא אמרינן דכיון שלא ראתה רק יום אחד בדיקת שחרית לא
 מהני אפילו בדיקת שחרית, אלא פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור
 שבעה נקיים ממחרת יום ראייתה, וכן מה שכתב בהג"ה שתרחק ולובשת
 לבנים, ככל זה הטעם דאלו נתלכלך גופה או חלוקה באיזו כחם ונמצא
 בתוך שלשה ימים הראשונים, דאז אין תולין, כמבואר בסמוך סעיף ו' [בהג"ה]
 ועצה טובה לדידה קא יהיב: (הה שם) אב"ב בשעת הדחק כו' ואין אה בגדים כו'. כתב המנחת יעקב
 [חורת השלמים ס"ק ו'] והוא הדין אס אין לה מים כלל, עט"ז, עכ"ל. והוא
 בט"ז: (ה) לקמן סימן שפ"א ס"ק ב' להדיא, דמה דאמרינן אפילו לא רחצה
 רק פניה של מטה סגי, אכן בשעת הדחק שאין לה מים כלל סגי
 אפילו בלא רחיצה, רק שהחלוק נקי וברוק מרס:

הנהגות והערות

ד' ג"כ, כבר נעמרו על זה
 רבים מהמחברים, והשו
 דברי השי"ך: (אפרי בדרך)
 ה' נראה ל"ל י"י ימי"ט,
 והיינו דיוס הכי הוא רק
 משום חומלת המשע בין
 השמשות, למדינא קני נד'
 ימים כמנוול כענין י"א,
 וכן נראה מלשון הפולת
 למטה:
 ו' בנ"ח הטעם א"ף במחלת
 ספירתה מפסקת בטהרה
 אפילו אס ראתה כו':
 ז' הנאר הגולה הכין נעמ
 הממנר לפסק כמנל
 דברייתא ותי דקבולא להו
 שיום הראשון דיו כשאר
 הימים, ודעת הרשב"א,
 ולפי זה הא דכתב "לרישה...
 כמון דמוק" אינו אלל
 משום חומלת למחלה, אף
 לשון הממנר דכתב
 "לרישה", ומן כ' דעתו
 שניס הראשון המון דמוק
 נעמכ מדינא, ולפי זה
 מקורו הוא המניג משנה
 לטעור נראה ו, כ' נסס
 הרמון הלכות נדה פ"ב
 הלכה א, היינו הכי עמוד
 קס ד"ה אלל, דפסק
 חכמים דמתחילין נדה סג,
 א דדיקת יום ראשון אלל
 מהני אלל בין השמשות,
 ולכן תימן דמוק מעמכ
 מדינא. ועין ספרי טערה
 ס"ק ט:
 ח' עין ספרי טערה ס"ק
 ט:
 ט' ע"ש שכתב "א"ש
 ממחילין דנדר":
 י' עין מחילת השקל. אף
 נראה דהוא ראשי חטות
 "עטרת הכהן", דהיינו הלכות
 כאלן דהוסף נשלוס הכה"ל
 מוול לפטר שבעה נקיים
 "אלל רחיה כלל":
 י"א ראה הערה ו':
 י"ב חטות "ואף... מחלה
 זר", אינן מדברי מורת
 השלמים:
 י"ג עין מוספות בחטות
 ע' ב' ד"ה וספרי:
 י"ד ז"ע כנוונא זיה, ואלו
 טעות סופר הוא שבעתיק,
 ממה שכתב ללן כענין י'
 וכמו כאלן בטעום:

בכוחו הוא אחר ברכו חזרת מפסקת מחודש, ואס כן גם להרב אף בתחלת
 ספירתה מפסקת בטהרה אפילו לאחר ברכו כשעדיין יום הוא,
 דנוון זה היינו בתחלת ספירתה, והא דנקט הרמ"א ככהאי גוונא שכבר פסקת
 קודם ברכו ולא נקט כפשטא שעדיין לא פסקת וכאה עתה
 לנאור ברכו לפסק ועדיין יום הוא, ומותר לפסק. ועל זה כתב דנקט הכי
 לרבותא והכי קאמר אפילו פסקת קודם כו': ארידה ל"ה. שהרי
 מהאי טעמא פסקת קודם ברכו ולא המתנה עד לאחר ברכו, דחשיב אחר כך
 לילה, ואס כן אס אחר ברכו נתקלקלה סלקא דעתך אמינא שאף
 שעדיין יום הוא שוב אינה יכולה לפסק בטהרה שכבר עשתה לילה, קא
 משמע לך דליתא, וכל שכן אס לא פסקת קודם ברכו ובאה עתה
 לפסק אחר ברכו ועדיין יום הוא דפוסקת: גדול מזה כו'. ר"ל, ומשום הכי
 משמע דאף בתחלת ספירתה מפסקת אפילו לאחר ברכו: היבא
 דאפשר כו'. דאז תפסיק קודם ברכו. ועין מנחת יעקב [חורת השלמים ס"ק ו']
 שכתב כו' ר"ל, דמהני בדיקת שחרית אפילו לא ראתה רק יום אחד אינה
 פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור שבעה נקיים ממחרת יום ראייתה,
 ובכהאי גוונא אמרינן דכיון שלא ראתה רק יום אחד בדיקת שחרית לא
 מהני אפילו בדיקת שחרית, אלא פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור
 שבעה נקיים ממחרת יום ראייתה, וכן מה שכתב בהג"ה שתרחק ולובשת
 לבנים, ככל זה הטעם דאלו נתלכלך גופה או חלוקה באיזו כחם ונמצא
 בתוך שלשה ימים הראשונים, דאז אין תולין, כמבואר בסמוך סעיף ו' [בהג"ה]
 ועצה טובה לדידה קא יהיב: (הה שם) אב"ב בשעת הדחק כו' ואין אה בגדים כו'. כתב המנחת יעקב
 [חורת השלמים ס"ק ו'] והוא הדין אס אין לה מים כלל, עט"ז, עכ"ל. והוא
 בט"ז: (ה) לקמן סימן שפ"א ס"ק ב' להדיא, דמה דאמרינן אפילו לא רחצה
 רק פניה של מטה סגי, אכן בשעת הדחק שאין לה מים כלל סגי
 אפילו בלא רחיצה, רק שהחלוק נקי וברוק מרס:

בכוחו הוא אחר ברכו חזרת מפסקת מחודש, ואס כן גם להרב אף בתחלת
 ספירתה מפסקת בטהרה אפילו לאחר ברכו כשעדיין יום הוא,
 דנוון זה היינו בתחלת ספירתה, והא דנקט הרמ"א ככהאי גוונא שכבר פסקת
 קודם ברכו ולא נקט כפשטא שעדיין לא פסקת וכאה עתה
 לנאור ברכו לפסק ועדיין יום הוא, ומותר לפסק. ועל זה כתב דנקט הכי
 לרבותא והכי קאמר אפילו פסקת קודם כו': ארידה ל"ה. שהרי
 מהאי טעמא פסקת קודם ברכו ולא המתנה עד לאחר ברכו, דחשיב אחר כך
 לילה, ואס כן אס אחר ברכו נתקלקלה סלקא דעתך אמינא שאף
 שעדיין יום הוא שוב אינה יכולה לפסק בטהרה שכבר עשתה לילה, קא
 משמע לך דליתא, וכל שכן אס לא פסקת קודם ברכו ובאה עתה
 לפסק אחר ברכו ועדיין יום הוא דפוסקת: גדול מזה כו'. ר"ל, ומשום הכי
 משמע דאף בתחלת ספירתה מפסקת אפילו לאחר ברכו: היבא
 דאפשר כו'. דאז תפסיק קודם ברכו. ועין מנחת יעקב [חורת השלמים ס"ק ו']
 שכתב כו' ר"ל, דמהני בדיקת שחרית אפילו לא ראתה רק יום אחד אינה
 פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור שבעה נקיים ממחרת יום ראייתה,
 ובכהאי גוונא אמרינן דכיון שלא ראתה רק יום אחד בדיקת שחרית לא
 מהני אפילו בדיקת שחרית, אלא פוסקת בטהרה באותו יום ומתחלת לטפור
 שבעה נקיים ממחרת יום ראייתה, וכן מה שכתב בהג"ה שתרחק ולובשת
 לבנים, ככל זה הטעם דאלו נתלכלך גופה או חלוקה באיזו כחם ונמצא
 בתוך שלשה ימים הראשונים, דאז אין תולין, כמבואר בסמוך סעיף ו' [בהג"ה]
 ועצה טובה לדידה קא יהיב: (הה שם) אב"ב בשעת הדחק כו' ואין אה בגדים כו'. כתב המנחת יעקב
 [חורת השלמים ס"ק ו'] והוא הדין אס אין לה מים כלל, עט"ז, עכ"ל. והוא
 בט"ז: (ה) לקמן סימן שפ"א ס"ק ב' להדיא, דמה דאמרינן אפילו לא רחצה
 רק פניה של מטה סגי, אכן בשעת הדחק שאין לה מים כלל סגי
 אפילו בלא רחיצה, רק שהחלוק נקי וברוק מרס:

ביאור הגר"א

הנהגות רע"א

[1] [פס"ב ב] ראתה יום כו' [הנהג] אב"ב כו'. כחכמים דמתחילין [נדה סה, א].
 הרמב"ם [איסורי ביאה ה' כ]. ויש שפסקו כברייתא [שם ע"ב], ועין בחורת הביית
 (ב' ו' שעי ה' כד, א), ומכל מקום כתב שיש להחמיר: [ח] ובדיעבד כו'. דלא פליגי
 במתחילין [שם ע"א] אלא בשבדקה כשחזרה וכן השמשות לא הפרישה,
 אב"ב כיון השמשות לא פליגי, וכמו שכתוב שם [ע"ב] אלמלי כו', אלמא רבי יהודה
 רבי יהודה לא אירי כהאי גוונא, ואהא קאמרי חכמים בשני. ועין בית יוסף [עמוד
 קס ד"ה והנהג]. וצ"ע, דאם כן לימרו רבון לנשטיהו בראשון. וכן דעת הרמב"ן [הלכות
 נדה ס"ב הלכה א] דוקא כמון דחוק כל בין השמשות. רק מתוספות שם
 ד"ה אמרו כו' נראה שאין צריך, שכתבו ור"ל דלנשטיהו כו'. ומיהו דעת הרמב"ם [שם]
 נראה כסבא ראשונה, שסתם וכתב בדריקת יום ראשון לא מהני. ועין
 בית יוסף [שם ד"ה אב"ב]: [ט] פסוק [בין השמשות. דבין השמשות עצמו ספק
 לילה הוא, כ"י] [עמוד קסא ד"ה וכו']: [י] [פס"ב ב] ביום כו' [הנהג] ופנהג כו'.
 והוה שכתבו כפרק קמא דשבת [י"ג ז'] בימי ליבונך כו': [יא] [פס"ב ב] ואם כו'.
 דאפיסקי כפרק קמא [נדה ו' ז'] כרבי אליעזר:

[1] [פס"ב ב] ראתה יום כו' [הנהג] אב"ב כו'. כחכמים דמתחילין [נדה סה, א].
 הרמב"ם [איסורי ביאה ה' כ]. ויש שפסקו כברייתא [שם ע"ב], ועין בחורת הביית
 (ב' ו' שעי ה' כד, א), ומכל מקום כתב שיש להחמיר: [ח] ובדיעבד כו'. דלא פליגי
 במתחילין [שם ע"א] אלא בשבדקה כשחזרה וכן השמשות לא הפרישה,
 אב"ב כיון השמשות לא פליגי, וכמו שכתוב שם [ע"ב] אלמלי כו', אלמא רבי יהודה
 רבי יהודה לא אירי כהאי גוונא, ואהא קאמרי חכמים בשני. ועין בית יוסף [עמוד
 קס ד"ה והנהג]. וצ"ע, דאם כן לימרו רבון לנשטיהו בראשון. וכן דעת הרמב"ן [הלכות
 נדה ס"ב הלכה א] דוקא כמון דחוק כל בין השמשות. רק מתוספות שם
 ד"ה אמרו כו' נראה שאין צריך, שכתבו ור"ל דלנשטיהו כו'. ומיהו דעת הרמב"ם [שם]
 נראה כסבא ראשונה, שסתם וכתב בדריקת יום ראשון לא מהני. ועין
 בית יוסף [שם ד"ה אב"ב]: [ט] פסוק [בין השמשות. דבין השמשות עצמו ספק
 לילה הוא, כ"י] [עמוד קסא ד"ה וכו']: [י] [פס"ב ב] ביום כו' [הנהג] ופנהג כו'.
 והוה שכתבו כפרק קמא דשבת [י"ג ז'] בימי ליבונך כו': [יא] [פס"ב ב] ואם כו'.
 דאפיסקי כפרק קמא [נדה ו' ז'] כרבי אליעזר:

אוצר מפרשים

בתורת השלמים [ס"ק ה] ע"כ:
 י' (נהג פ"ג א) ולובשת לבנים וכו'. וכתב במנחת יעקב [חורת השלמים ס"ק ו'] הטעם,
 שמה נתלכלך גופה או חלוקה באיזה כחם ותמצא בתוך ו' נקיים, דאין תולין.
 ואף [כ'] אס תולין אחר ג' ימים, חיישינן להיפך שמה תראה ותחלה כו'. ובדיעבד
 אס ספרה ו' נקיים בלא רחיצה ולבישה כלל ואח"כ בודקת חלוקה וגופה ולא
 נמצא שום כחם, מותרת לטבול. ולכתחלה אין לשנות המנהג, אס לא בשעת הדחק
 בדרך דאין לה בגדים ואין לה מים כלל אף לרחוץ פניה של מטה. וכנה ספרי
 טהרה [ס"ק ג'] בשם מעדני מלך [דברי המורה נה"י אות כו'] דמכל מקום קנוד
 בעיא, לנקותה במה דאפשר, דלא סגי בלאו הכי. ופשוט דרכולה לרחוץ פניה של
 מטה עם מי נגליה כשהיא דחוקה ואין לה שאר מים כלל, ע"ש: [פ"ד דבנות]
 י"א [שער פס"ה ה] [צריכה להיות בודקת כו']. שרית רב"ז חלק א' סימן כ"ד [ה"ד]
 סימן אלף קנ] חקשה למה הורה אינה מברכת על ספירתה ומעמיד ומצריה הספסר
 כשפתיה כספירת העומר, ור"ל וכיון דאם רואה סוחרת ספירתה, הוה ברכה לבטלה
 למפרע, ולפיכך לא תברך. ונראה לי דבשלמא ספירת העומר הספירה הכרחית
 ואין לו להנצל ממנה, אבל ספירת שבעה נקיים אינה ספירה הכרחית, שהרי אס
 רצתה שלא להזקק לבעלה ושלא להכנס כמקדש ושלא לאכול קרשים הרישות
 בידה, ולפיכך אינה מברכת כו'. אמר המאסף, ולטעמו השני שנתן מפני שאינה
 מצוה הכרחית איכא לאקשויי, שהרי כמה מצות יש שחן רשות ומכריזן עליהם,
 כגון שחיתיה וברכת הריח וכדומה, ואס כוונת הרב ז"ל לומר דהנהו אי לא בעי
 לשחות ולהריח אינו מוכרז אבל ככאן אס תספור בכריכה ואח"כ לא תרצה להזקק
 לבעלה נמצאת הכריכה לבטלה, חיקשי תספור בלא ברכה ותוציא כשפתיה
 ומעומד. ומיהו מצאתי בהג"ה אשר סביב המרדכי שנדרס בקראקא [שבטות ומו
 השלי, הודיש אנשי שם אה ו'] כחוב בשם ראב"ה תירוצו אחר, דלא בקיאינן במראה
 דמים, ומחומרא דרבי יודא [נדה טו, א] מחמירין. וטיים שם, וכיון דלא מברכין לא
 ספרה, ע"כ, כוון להרין מה שקשתי, ולא מצאתי טעם בברכיו, דמשום שאינה
 מברכת ברכה שהיא מדרבנן הנית מלפסור שהיא מראווייתא דכתוב [ויקרא טו, כח]
 וספרה לה [כ']:

ה (שם) אב"ב בחר הכי צ"כוי ע"פ אסור. דכרוי תמוהי [ז], והרי אפילו לענין
 איסור סקילה אותה שעה עדיין דנו כיום ממש, ובקין כערב שבת עושים למחולתה
 מלאכה עד סמוך לבין השמשות ולא אמרינן דחשבינן יום וליילה שוין. ועוד, דהרי
 האגור הביא ראיה ממצה ועומר, ואטו בשנת העיבור שיומו של ערב ססה גדול
 יהיה יוצא ירי אכילה מצה בעוד יום גדול, וכן ברכת עומר שהיום גדול מאר
 ואפילו הכי אין מברכין עד הלילה ממש. ולכן נראה לענין שאין להחמיר בזה
 כלל אפילו לכתחלה. ועוד, לרבי השי"ך בסוף ו' נקיים ביום השביעי כשהיום
 קצר תהיה אסורה לטבול עד כמה שעות כלילה ונימא שאותן שעות שייכים להיות,
 אתמנה. ולכן נראה לענין שאף השי"ך לא החמיר אלא כשהתפללה היא והקהל
 ערבית ניכ וקיבלו שבת, וגם כזה נראה לענין להקל בדיעבד, וכ"ד שעות שהוכרז
 האגור היינו שעות זמניות, וכוונתו עד סוף היום:
 ו (ש"ד ס"ק ה) אס ראתה דם פסוק צ"ערב מפסקת אחר ברכו, כצ"ל: [ר"ת ס"ב]
 - שלחן הפתוח -
 ו (פ"ו ס"ק א) רש"י בתשובה סימן פ"ב כתב דכיון שנשים שלגו וכו'. כבודו של
 הט"ז במקומו עומד, וכאן שגגה היא כירו שהעתיק לרבי מהרש"ל, דמהרש"ל
 שם מיירי שהראיה שראתה הייתה אחר תפלת ערבית ועוד היה יום, ולענין אימת
 תלבש לבנים אס יום חמישי לראייתה שהוא עדיין יום או יום חמישי מיום המחרת
 כיון שהתפללה ערבית, כזה שפיר כתב מהרש"ל דכיון דנשים שלנו מתחילין מיום
 ו' יש להקל. אבל כאן דמיירי כבדיקה של הפסקת טהרה, אין שום הפרש בין
 נשים שלנו לנשים שמתחילין מיום חמישי, שאם הוא אחר תפלת ערבית לילה אין
 יום המחרת עולה למספר ו' נקיים: [ר"ת ס"ב]
 ח (נהג פס"ה ט) הווא"ו לא ראתה רק יום אחד וכו'. נראה לענין דלא דוקא בדיקת
 שחרית, אלא כל שהיתה הבדיקה קודם מנחה קטנה לא מהני ביום ראשון, ועין
 ככ"י [עמוד קסא ד"ה וכו']: [ר"ת ס"ב]
 ט (שי"ך ס"ק ו) בין בימי הספירה בין בתחילה, צ"ע, דהא בתחלה אפילו בכתם
 צריכה להמתין ה' ימים. אמנם לפי מה שכתב השי"ך לקמן ס"ק כ"א שפיר משכחת
 לה בכתם בתחלה, היכא דלא משה. ונראה דנפקא מינה ג"כ כן בכלה, ועין

המקילים בסי קל"ז סי"ג, וא"כ אם לבה נוקפה
לחמיר יכולה לעבול בליל שבת בלי ברכה.

ב.

ובענין מנהג הנכון לבישה לבנים ביום שחפסוק
בעברה ע"פ דברי הרמ"א סי קל"ז סי"ג,
וכי העיר על דבר החכ"א ק"י שהזכיר כרים
וכסחות דמ"ל זה דבמדכ"י בשם הרוקה מוזכר
רק סדינים.

הנה פשוט דמן הדין לא לריך רק סדינים וכותנות שהם
הנגדים הממוכים לגוף לזרר אם תראה מחדש או
לא.

ובזמן הזה נתקיים עיקר ההלכה כמה שזכרנו
מכנסים לבנים אפודים מאד לגוף שעי"ז נחזר
טהרה בליל היטב.

ולפי"ז סדינים צה"ל אינם מעיקר הדין, אבל
חלילה להקל בזה.

ובענין כרים וכסחות שכי החכמה אדם גם הוא
אינו מדבר ממנהג להחליפם, אלא לבדוק
אותם אם הם נקיים, והיא חוספת זהירות לא
זכר במדכ"י בשם הרוקה, מ"מ כן ראיתי מנהג
הנוהגים שהם מחליפים כלי המטה, אבל אין לריך
להרעיש ע"ז כיון שלא חזר בהלכה, מ"מ כיון
דלפעמים יושנת בלי בגד חתון ה"ל כדאי להכונן
כן בכסות שהיא מכסה עלמה עכ"פ, אבל כרים
תחת ראשה צודאי אין טעם לחומרם.

ע"פ ח"ד סי קמ"א: קמ"א. ח"ו סי קכ"ט-כח. רבינו דו"ש"ת בכבוד.

סימן קכט

כי ויקבל השלי"ד לפ"ק.

כבוד יודיו הדגול כרז הגאון הלויק עוסק
בעברתן של ישראל אשרי לו כש"ת מוכ"ר
חנני יר"ם ליפא דריטש שליט"א, בעמח"ס
בערה יר"ט.

אחדשכ"ט וש"ת בזה"ר,

לנכון קבלתי מכתבו מעיר ראסנעבר, והקצ"ה ישלח
לו רפ"ש ויחבה עוד רבות בשנים לזכות את
הרבים, וע"ד אשר שאל אודות המקובל בפר"ש שיש
רק מעט אמצעיות ויש נשים יושבות בשתי שעות
באמצעית באומרות שכן הם לריבות ועי"ז יש חשש
שנים קלי דעה לא יבאו כלל מאחר שהן לריבות
לכמתין עד אחרי חצי הלילה, הנה אשתוק לו מש"כ
בגליון יר"ד שלי ריש סי קל"ט (וגדפם כבר בשבט

ח"ב סי ק"א הלוי יר"ד)

בזמן האחרון נעשה מנהג כשר שהיה
חשד באמצעית וחחוף כשיעור שעה ומנהג לדיקים
הוא (כמצוה צפוסקים) אבל בנשים מעוברות
וצפרטו צ"י חדשים הראשונים אם רואות דם ועובלות
וידוע דלא מים חמים יכולים להזיק ולעורר ראיית

דכ נוסף והפלה ר"ל, פשיטא דככ"ג אלו נחיר
להם לרחון בחמין שלא כדרך ישיבה במים ותזכר
האשה אז שגם לא תעבול בחמין ביותר, ובערים
מרוצים באוכלסי ישראל כ"י כמו דידן שלפעמים
יש עד מאכ עבילות בכל לילה, אי אפשר בשום אופן
לבעמיד המנהג ה"ל על חלו שתשז כל אחת בחפיפה
כשיעור שעה דאין המקום והזמן מספיק, אם לא
שיעור חפיפה צביחה, אמנם גם בחפיפה צבית יש
הסרונות (עיין בש"ך סי"ק ז') ועדיין יש להחייב
בזה עכ"ל בעניי שס, וכי"ו דספק בלתי מה עדיף
אם למעט קלה מן השעה ולעשות חפיפה צבית
המרחץ כמנהג, או לעשות חפיפה צבית כשיעור
שעה, ויש מקום לכאן ולכאן, מ"מ בזה דשאל
מעכ"ת מעיר פריז דהמדובר יותר משעה, פשיטא
דיכולים להורות להם דדי בשעה כחקנת הגאונים
מכרי"י מינן ומכרש"ל סי ו' ובתשובת רמ"א סי
כ"א ובש"ך סי קל"ט סי"ק ו' ועיין בתשובת בית
שלמה יר"ד דאמלטי המים והרחילה והנקיון היום
עושים פי כמה מאז, וגם יש להקל בזה ע"פ מש"כ
הגאון מהרש"ק בהשמעות למי נדה סי כ"ח דעכ"ו
שיש עומדת ע"ג אין חמור כ"כ כיון שלא תבא
לזלזל בחפיפה, ואע"פ שאין לעשות מעשה כמה
שמנהג לחמיר כבר אצל פשיטא דאין לבוסוף עוד

ע"פ ח"ה סי קכ"ט-כח. רבינו דו"ש"ת בכבוד.
ומה ששאל בענין הבתולות ההולכות בשערות
ארוכות בלי קליעה שער וגם בענין שייטל
הארוכות של הנשים הנשואות, גם אין לוחין עלה
טלי יומא, ועיין מה שכתבתי בזה בעניי בהקדמת
סי שו"ת שבט הלוי או"ח ד"ה הנה בשו"ע א"כ"ע
ע"פ ח"ה סי קכ"ט-כח, וימלא מצוקשו.

יותר אין נכחי להאריך היום, והרני מסיים עוד
פעם בצרכת רפ"ש למעכ"ת ואריכות ימים
ושנים.

יודו דו"ש"ת בלוג"ח מלפס לרחמי שמים.
ומש"כ כ"ח בענין הנשים שבעליהם קבלו עליהם
שיעת ר"ת בענין מול"ש"ק אם הנשים יכולים
להתחיל בחפיפה קודם ע"ז מינוט מתחלת השקיעה,
הנה אין לדבר מה דהדבר פשוט כמש"כ כ"ח שאסור
להם דגרירא בחר בעליהם, ויותר מה כתבתי בשבט
הלוי או"ח סי כ"ג דאע"פ דאיכא בסי רס"ג דמי
שמאחר מול"ש דמותר לומר לחזירו שכבר התפלל
והבדיל שיעשה מלאכה עבורו מעטם דאי בעי
מצדיל, מ"מ כהיום שכ"ח שבאים יחד בני אדם
מהם מי שקבלו עליהם שיעת ר"ת ומהם מי שלא
קבלו עליהם דבזה פשוט דאסור למי שקבל עליו
החומרא לומר למי שלא קבל עליו, וכבר הבדיל
דיעשה מלאכה עבורו כיון דהאומר אסור לשיעתו
כ"ח מן הדין ואין כאן אי בעי מצדיל, ועש"ה
במג"א סו"ס רס"ג.

* וטור סו"ה בעירות
גולות שאלות סו"ה
ש"ס במקוה בחרי"ס
גדלים, ואין שמחת ע"ז
בשעת חפיפה אלא בליל
כסו טעלות, וגם אין
למנוח על השמחות ע"ז
שכן זכירו על החפיפה
הטובה כאשר למדי
הסו"ה ע"ז קשה להקל
בזה שהחזירו נח"ס
קדמתי ע"כ לתחלה.

(מג) צדיקת שחרית לא מהני הויל ולא ראתה רק יום אחד (*) (רצצ"א ורמז"ן צמס י"א וכ"ד רמז"ס פ"ז מהכ"צ וצפי משנה סוף פ"ד וברטנורא ס:): ג' ביום שפסקה מלראות ובדקת עצמה כאמור (מד) (מה) תלבש (מו) חלוק (מוז) * הברוק לה שאין בו כחם

באר הגולה
(*) פירוש האיל ומצינה פתח עדין: וטור בשם אביו הרא"ש ופ':

ביאורים

המע"מ דנפס"מ לדין ברואה חק ימי ספירתה שא"צ המתנת ה' ימים ויש לחקור אם כוונתם אף ברואה ביום ראשון של ספירתה דהא נמי חשיב כראתה יום אחד בלבד אע"פ שראתה ג"כ ביום אחרון [או אפילו אם לא ידעה שראתה הא מכ"מ בחזקת רואה היא עד שתפסק בטהרה דהא מה"ס אשה שראתה יום א' ועברו עליה יום ב' ג' ד' בלא ידיעה של ראייה ושוב ידעה שראתה ביום ה' אינו נחשב כראתה יום אחד לכך ביום ה' וה"ט מפני שכ"ו שלא הפסיקה בטהרה היא בחזקת רואה ומסתמא ראתה גם בימים שבינתיים] דמכיון שהפסיקה בטהרה ונתברר אצלה שלא נמשכה ראייה דאחמול להיום הו"ל ראייה דהיום כראייה חודשה או דלמא כל שלא עבר עליה יום אחד בלא ראייה אינה בדין רואה יום אחד בלבד וצ"ע: * הברוק לה שאין בו כהם. וכפנים כתבנו שמסתימח הפוסקים בזה משמע שאף אם מצאה עליו כחם כפחות מכגריס לא תלבשו וכן משמע ג"כ בלשון הלבוש שכתב ה"ל תלבש חלוק הברוק לה שאין בו כחם כלל עכ"ל [וכן כתב בשערי טהרה עיי"ש] אבל לכאורה טעמא בעי דמה חשש יש כחם פחות מכגריס והרי הכתמים טהורים כפחות משיעור זה אף בוי"א וא"כ ממנ"פ אם חמצא כחם כפחות מכגריס ועוד הרי טהורה היא אף בחלוק נקי וברוק ואם הכחם יהא כגריס ועוד הרי תדע שפיר שבא בימי ספירתה ויש לומר דחיישין שהמצא כחם כגריס ועוד מצומצם [או קצת יותר עד כ"ב גריסים] במקום שהיה שם הכחם הראשון ותחלה כגריס אחד כחם הראשון ואיך כגריס חתלה במאכלת דהו"ל כהריא

ומנחה קטנה היא מתשע שעות ומחצה ולמעלה ושעות אלו הן שעות ומניות והנה יש בזה מחלוקת בין הפוסקים (נט) דיש אומרים דחשיבין י"ב שעות היום מעמוד השחר עד צאת הכוכבים ויש אומרים דחשיבין להו מהנין החמה עד שקיעתה וראוי (ס) להחמיר בזה: (מג) בדיקת שחרית לא מהני. והני מילי ברואה דם ממש אבל ברואה כחם (סא) מועיל בדיעבד אפילו אם לא ביקה אלא שחרית יום המציאה (סב) שמכיון שהכתמים דרבנן יום לסמוך בהם על הפוסקים (סג) המקילים בבדיקת שחרית אף ביום הראייה: (מד) ה"בש חלוק הברוק לה שאין בו כהם. שאם תלבשו בלא בדיקה שמא חמצא עליו כחם אחר כך בחוך ימי הספירה ותחלה שהיה בו כבר מקודם שכא שם בימי נדוחה (וכדקיימא לן בסימן ק"צ סעיף ל"ט דכחם שנמצא בגבו שאינו ברוק טהור) (סד) ושמא באמת ראתה כחם זה בימי הספירה ונסתרה מנינה [ועוד טעם כתבו קצת (סז) מפרשים בזה והוא שאם חמצא כחם על החלוק בג' ימים הראשונים של ספירתה אינה יכולה לתלות שהיה בו מקודם וכמו שפסק הרמ"א בסעיף י' דג' ימים אלו (סו) מתמירים בחליית הכתמים והרי אפשר שבאמת הכחם בא שם מקודם ונמצא מקלקל אתה בחנם אם תלבש חלוק שאינו ברוק אמנם בדעת המחבר (סז) לא יתכן טעם זה שהוא

לא הביא כלל תומרא זו דג' ימים הראשונים], וכן הטעם לסדינים שהוכר המחבר בסמוך: (מה) ה"בש וכו'. ותעשה כן (סח) סמוך לבדיקתה או (סט) לשימת המוך דחוק בפנים אע"פ שהוא עדיין יום ועוד לא נכנסה לו הנקיים שלה: (מו) ה"לוק. הוא (ע) כמין כחונת ארוך והוא הבגד (עא) החתחן שלובשת סמוך לגופה וכהיום שהנשים לובשות כעין מכנסים קצרים לכסות בשר ערוה צריכה לבדוק מכנסים ההם שיהיו נקיים מכתמים, ועיין בסמוך בדברי הרמ"א מה שכתבנו עוד מדיני לבישת לבנים: (מוז) הברוק לה שאין בו כהם. חלוק שיש עליו כחם לא תלבשו אפילו אם היא מסמנת מקום הכחם (ועל ידי זה הוכל לדעת איהו כחם חדש) שיש לחוש (עב) שמא תראה דם ויפול על המקום הנכחם ולא יאז ניכר ולא תרגיש בו ומסתימח הפוסקים משמע שאף אם הכחם הוא פחות מכגריס ועוד לא תלבש החלוק ההוא עד שתכבסנו (אע"ג

צינונים

(נט) טוין נמשך כחור סימן ר"צ ס"ק ד' ובשטר כלוין ס: (ס) צמ"ש שם לא הכריע בפלוגתא זו ולכן ראוי להחמיר לענין הפסק עברה ונפרט שיש חלוקת על פיקר פסקו של הרמ"א וכי"ל: (סא) ש"ך בשם מש"כ וכ"כ החינוך בנחלת ר"ז: (סב) כ"כ הסדר"ע בטעמא דמלתא ולפי דבריו לכאורה נט ברואה והיא מגופה שלא כהרגש ו' להקל בן גנם זה אינו אלא מדרבנן אולם חמיוך שם משמע העטם שצטנ"ס הקילו בעומלחא כתמים לעברך ככפסק כל דכו וזולתי לא הקילו כן אלא צלחיו תוס' והלוי שצא מגופה וצ"ע: (סג) הרצ"א וה"ס מקילים שצמז"ן [סד"ט]: (סד) לבוש וסדר"ע וכו"ל: (סה) חוב"ש וכו"ל: (סו) וזולתי החוב"ש והכח"ל לשיטתיהו דכצרי שאל"ט שחול"ס נמכה צנ"ר לנעה הרמ"א שם מ"כ"מ צמס נדווח אין חול"ס וכמ"כ החוב"ש בסיון ק"ל סוף מ"ד וכו"ל צנ"ר דין מ: (סז) וגם לשיטת הרמ"א אנו גריבים לעטם ראשון שחרי דין לבישת חלוק ברוק ניהג כל ז' ימים: (סח) כן משמע מלשון המחבר וביחוד מלשון הלבוש עיי"ש: (סט) והף שיש לומר דכ"י שכתבנו מונח שם א"ל חלוק ברוק דלם תראה מגופה חתלה דם על המוך מ"כ"מ מסתימח כח"ש והלבוש משמע דלף צנ"ר לבישת הלבוש מיד וכמזומה שכן טכנות הנשים: (ע) כמשי"ש על החוכה שמוח כ"ח ד"ר ד"ה ומעיל: (עא) סד"ע סימן ק"ל ס"ק מ"ב: (עב) כנלע"ד:

(מוז) * ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים * ומיום המחרת תתחיל לספור שבעה נקיים: הגה (מט) * ומנהג כשר כו"ל (נ) כשכאשכ פוסקת צטכרכ (נא) * שמתוך

באר הגולה
ז מרדכי בשם הדוק:

ברי השלחן

דקיימא לן בסימן ק"צ סעיף ה' דכחם בפחות משיעור זה טהור ועיין בביאורים: (מח) ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים. וכתבו (עג) הפוסקים שגם הכסת והכר יהיו נקיים [כסת הוא המזון (פד) שמתחת לסדין וכר הוא מה שמנתת תחת מראשותיה] ועיין מה שכתבנו בזה בביאורים: (מט) ומנהג כשר הוא וכו' שתרחץ וכו' אמנם אם לא רחצה רק פניה של מטה די בכך. פירוש (עכ) שלמצה מן המוכתר תראה לרחוץ כל (עו) בין רגליה עד למטה בכל מקום שאפשר לדם ליפול שם מאותו מקום (עז) ויש שהזכירו כזה אף רחיצת כל גופה [ונראה שכל אשה תלך אחר מנהג מקומה בזה] וכל זה למצוה מן המוכתר אמנם עיקרו של מנהג הרחיצה ותובתה הוא לרחוץ פניה של מטה שהם שפתי בית הרחם וטביבותיהם (פח) ובין ירכותיה וטעם למנהג זה של רחיצה שאם לא תרחץ ותמצא כחם על גופה אחר כך בחוך ספירתה (עט) יש לחוש לקלקול ממה נפשך שלדעת הסוברים לקמן כס"ק קמ"ח שיכולה לתלות שבא הכחם בימי נדוחה שמא בא באמת אחר כך והיא טמאה ולדעת הסוברים שם שאינה יכולה לתלותו בימי נדוחה שמא בא באמת בימי נדוחה והיא טהורה ומתקלקלת חנם, וכל זה לכתחלה, אבל בדיעבד שהפסיקה בטהרה בלא רחיצה כלל והתחילה לספור ז' נקיים (פ) אינו מעכב בספירתה ואינה צריכה לחזור ולהתחיל לספור מהחדש: (נ) כשהאשה פוסקת בטהרה שתרחץ וכו'. וכן אם האשה נתקלקלה חוך ימי ספירתה על ידי שראתה קצת דם או שמצאה כחם גם כן צריכה לרחוץ עצמה אלא שכתחלת לבישת הלבוש אחר ימי ראייתה שראתה בשפע צריכה הדחה מרובה והרבה מים וקנחן היטב מלכלוכיית כחמי דמים שבגופה ואם נתקלקלה בחוך ספירתה על ידי ראייה מועטת או כחם אינה צריכה אלא הדחה באותו מקום [שיוריי טהרה בסימן קצ"ט]: (נא) שתרחץ.

צינונים

(עג) הכח"ל וקולור ש"ט: (עד) ס"ז בסיון ק"ל ס"ק ל"ז [וכו"ל כפירוש הר"ב כללוס פנ"ז מ"ד, ובמקוואות פ"ז מ"ב פירש להפך, ועיין חו"ש שם במקוואות]: (פכ) כך פירשו בקולור ש"ט ובמי נדה א"ח דברי הרמ"א ועיין מ"ש צנ"ל וכו': (פז) דברי המדות פ"ז ח"ת כ"ז ופס"ד ז"ל: (עח) חכ"ל: (עט) ועיין בזה בחוב"ש וכו"ל: (פ) חוב"ש וכו' ומו הכ ומכ"ש סימן קפ"ע [ושם צמכר"ס שם כחכ לבדוי שאל"ט שאל ספרך אלא יום אחד אין מתייבין אוחה לחזור ולספור מהגה] ועיין צנ"ל וכו':

אור

יו"ד סימן כ"ט

יצחק

שא

ד' החלה לספור שבעה נקיים [כדלהלן] וראתה באמצע דם, אינה צריכה לשוב ולספור לארכעה או חמשה ימים הנ"ל, גם למנהג האשכנזים.

הפסק טהרה

א' הפסק טהרה: אחר שהמתינה לחמשת הימים הנ"ל ומרגשת שפסק ממנה הדם, עושה בדיקת הפסק טהרה [כדלהלן], ובדיקה זו מבררת שפסק דמה.

ב' ההכנות לבדיקת הפסק טהרה: קודם השקיעה תרחץ את גופה היטב (לכתחילה) שלא ישאר שום כתם או לכלוך אצל אותו מקום, וכן תרחץ היטב לאותו מקום להסיר כל צחצוח דם, ואם צריכה תזלף מים לבפנים כדי לנקותו היטב.

גם בשבת תעשה כן, ויכולה לרחוץ במים חמים שהוחמו מערב שבת, אלא שאסורה לרחוץ את כל גופה. וכודאי שאסורה להחם מים לרחיצה זו, או לומר לעכו"ם להחם לה. וביו"ט מותרת לרחוץ לכל גופה וכן מותרת להחם מים לרחיצה.

ג' עד הבדיקה: עד הבדיקה צריך להיות לבן רך ונקי, וזה ע"י שמכבסים אותו. וצריך להיות ממין בד שקולט היטב כל הנופל עליו - ולא יהיה מצוחצח הרבה. וכן חוטי הבד שנארג מהם יהיו סמוכים מאוד זה לזה, דא"כ קשה לראות המראה היטב.

כיום מוכרים עדי בדיקה שנעשו כפי הוראת הרבנים, וטוב להשתמש בהם.

אם רופא בודקה ורואה שמקום פי הרחם נקי, הרי זה נחשב כהפסק בטהרה.

ד' כיצד בודקת: תקח את עד הבדיקה ותכרוך אותו על אצבעה, ותשים אחת מרגליה על כסא קטן, ותוריד ידה תחת יריכה, ותכניס אצבעה באותו מקום (ואם צריכה יכולה להעזר ביד השניה כדי לפתוח את שפתי הרחם) ותכניס אצבעה באותו מקום בעומק כפי שתוכל, ותרחוק ותסובב את עד הבדיקה בכל הצדדים ותוציאנו ממנה.

אם לא הכניסה אצבעה כי אם מעט בין בשוגג ובין במזיד - לא עלתה לה בדיקה כלל, אלא צריכה להכניס כל אצבעה בעומק כמה שתוכל.

בתולה המפחדת שמא תסרוט עצמה, יכולה לתרגל עצמה לפני בדיקת ההפסק בטהרה לעשות בדיקה זו ע"י שתמרח על העד זלין, עד שתרגיל עצמה לעשות באופן הנוח לה, ואח"כ בומן ההפסק בטהרה תוכל לעשותו כראוי בלא זלין, ואם יש צורך תמרח שכבה דקה מאוד של זלין רק כדי שיספג מעט בעד, דא"כ לא הוי בדיקה בכלל, ולא יספוג אם יש שם דם.

אחרי שהוציאה את עד הבדיקה ממנה, אם הוא נקי לגמרי, או שיש עליו מראה טהור - הרי זה הפסק בטהרה. ואם יש עליו מראה טמא אפילו משהו - אין זה הפסק טהרה.

אם יש לה שהות עד השקיעה תכניס עוד עד בדיקה עד שיצא עד נקי.

ה' זמן הבדיקה: בדיקת הפסק טהרה צריכה להיות סמוך לשקיעת החמה. ובדיעבד אם הקדימה ואפילו אם בדקה משחרית כשר. אם אחרה את השקיעה - תיראה את השעה ותבדוק ותשאל לחכם.

אינה צריכה לעשות מוך דחוק, דדבר זה הוא רק חומרא לכתחילה, וכיון שהרבה מתקלקלות בבדיקה זו לכן אינה צריכה להתמיר על עצמה.

שבעה נקיים

ו' שבעה נקיים: אחר בדיקת הפסק טהרה בשקיעה מתחילים שבעה נקיים, שבהם צריכה לבדוק עצמה בוקר וערב שהיא נקייה מכל דם.

השבעה נקיים מסתיימים תמיד באותו לילה שבו עשתה את ההפסק טהרה. ולדוגמא אם עשתה הפסק בטהרה ביום ראשון בלילה, ביום ראשון שבשבוע אח"כ מסתיימים השבעה נקיים, וטובלת בליל שני.

אשה שנוסעת מארץ לארץ בתוך זמן השבעה נקיים, וע"י כך התארכו לה השבעה נקיים, או התקצרו בכמה שעות, אין זה משנה כלום וטובלת אחר השקיעה של יום השביעי.

ז' הבגדים שלובשת בשבעה נקיים: מיד שפסקה בטהרה צריכה ללבוש בגד תחתון לבן ונקי, כדי שאם תרגיש שיצא ממנה איזה ליחה נוכל לברר היטב אם היה זה מראה טהור או טמא.

ויכולה ללבוש בגדים שאינם מקבלים טומאה כדי להצילה מטומאת כתמים. ויכולה ליתן התחבושות הלבנות (פדים) שאינם מקבלים טומאה. דאין שבעת הנקיים באים לברר שלא תראה בהם כתם, אלא באים לברר שלא תראה ראייה בהרגשה. ולכך צריך שיהיו הבגדים לבנים כדי שאם תרגיש יוכל החכם לברר אם היה מראה טמא או לא.

ובן צריכה להציע על מטתה סדינים לבנים, וגם השמיכה תהיה לבנה וכן הכותונת שלובשת בשנתה. אולם אם ישנה בבגד תחתון לבן (או בפד) המהודק לגופה - סגי, שודאי שאין הדם יכול לצאת בלי לפגוע בבגד זה, ולכך אין צריכה שום לבנים אחרים.

אחרי שנשלמו השבעה נקיים אינה צריכה ללבוש עוד לבנים, אפי' כשאינה טובלת מיד.

יב—יג ותספורת של שבת זו כתב הרמב"ן שדינו כדין אב"ז וכו' אב"ז וכו' עד ולא בנתר וחול. כן כתב בספר תורת האדם (אמילת ישנה ד"ה מחני' משוננס מהדו' שפועל עמ' רמו) וטעמיה משום דפרק במהלך דתעניות (כו): חנן שנת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסור לספר ולכנס ואמא הרמב"ן למימר דהא דאסור לספר לאו שער ראשו דוקא קאמר אלא הוא הדין לכל שער שבו דאסור כמו באבל חוץ ממה שמעכב האכילה זוקן דגם האבל מותר בו לדעת הרמב"ן (שם עמ' קג):

ח (ד) נשי דנהיגי דלא למשתי עמרא מגו דעייל אב מנהגא ופירש רבינו ניסים מלשון או בשתי או בערב (ויקרא יג מח) וכיון שהשתי אסור כל שכן תיקון בגדים חדשים וראוי להחמיר בזה מראש חודש דהיינו נמי בכלל מיעוט שמחה: טו (א) ואית דגרסי דלא למיכל בשרא ולמישתי חמרא. ומזה נהגו כמקומות שלא לאכול בשר ולא לשותות יין בשבת זו ויש מוסיפין מראש חודש עד [אחר] התענית: יב ותספורת של שבת זו כתב הרמב"ן שדינו כדין אב"ז וכו' אב"ז וכו' עד ולא בנתר וחול. כן כתב בספר תורת האדם (אמילת ישנה ד"ה מחני' משוננס מהדו' שפועל עמ' רמו) וטעמיה משום דפרק במהלך דתעניות (כו): חנן שנת שחל תשעה באב להיות בתוכה אסור לספר ולכנס ואמא הרמב"ן למימר דהא דאסור לספר לאו שער ראשו דוקא קאמר אלא הוא הדין לכל שער שבו דאסור כמו באבל חוץ ממה שמעכב האכילה זוקן דגם האבל מותר בו לדעת הרמב"ן (שם עמ' קג):

טו (ב) וז"ל דמי שתכפוהו אבילות של מת ושל שבת של תשעה באב מיקל בתער וכו'. הוא משום דמדמי ליה למי שתכפוהו אבילות דאיתא דפרק אלו מגלחין (מו"ק יז): ופירוש דבר זה כמנתי בטור יורה דעה סימן ש"ט (ש"ט ד"ה ומ"ש מגלח):

ד (א) כתב הכל בו (סי' סז כה ע"ג) אין איסור לספר אלא אותה שנת בלבד עד התענית ולפני אותה שנת מותר מכל מקום מנהג חוקים שלא להסתפר כלל לפני אותה שנת כדי שיכנסו ליום התענית כשהם מנוולים וגוערין מאד למי שיספר טו] עד כאן (ה):

יד (ג) בתרוב בהלכות שמחות (למהר"ם מרוטנבורג סי' כה) אסורים הגדולים לספר לקטנים ולכנס כמותם בשנת שחל תשעה באב להיות בתוכה עד כאן (ה*) והא דאסור לכנס כמות קטנים משמע דלא בגדים שלפפין בהם קטנים המוליאים רעי ומשחיתים צנדיהם קאמר דהנהו מישראל שרי ודייק לישניה שכתב לשון כמות ולא לשון בגד (ו):

זכרנו נמי בתספורת וכניסה אס לא בתמישי מפני כבוד השבת ואע"פ שנמנעין מנשר ויין עד שנת עצמו וכל זה פרישה בעלמא ולא מדינא וכמ"ש במהרי"ל גופיה לשם (עמ' רמ) דאינו אסור אלא עד [אחר] טו] התענית והיינו מדינא: ואין דברי מהר"ל נראין שהשיג בתשובה (סי' נד) על הנהגין כן לפי שמחמירין כרשב"ג לאחר שכבר נפסקה הלכה כרבי מאיר דמאחר שגם רשב"ג נסמך על המקרא שאמר (יהושע ז יג) ושנתה אלא שאנו לא ראינו להחמיר על הציבור כל כך והיו שאמרו צמרא ותרוייהו לקולא מכל מקום יחיד הרוצה להחמיר על עצמו אין מוחין בידו ולא גרע מעשיי באב שרגילין הפרושים בכל החומרות שנהגין בשנת שחל תשעה באב להיות בתוכה ומקלמן צמין צו והכל אינו מן הדין כי אם חומרא בעלמא והכל כבוד הצית שנחשב בעוניהו: וזוהי שהביא רביה מפרק קמא דזרכות (י) שאם בא להטות צערב כביש שמאי חייב מיתה אע"ג לציית הלל נמי שרי להטות מכל מקום מאחר שצא לכיון לעשות נגד הלכה חייב מיתה והוא הדין נמי הכא שצא לכיון להחמיר כרשב"ג נגד ההלכה דאסור אינה ראייה כל עיקר דהתם ודאי לא אמרו דחייב מיתה אלא כשהיה זקוף והטה במתכוין דאף לציית הלל דאית ליה מטין וקורין הני מיילי דמוטה ואמא מעיקרא כדאיתא התם בעובדא דרבי אלעזר בן עזריה ורבי ישמעאל אבל כל שאר חומרות פשיטא דיכול להחמיר כל אחד לעצמו מדע דהא דפרק ב' דציצה (כא): חנן בשלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי אין עומנין את החמין מיום טוב לשנת וכו' עד מה נעשה לציית אפי' שהן מחמירין על עצמן ומקילין על כל ישראל ונפרק קמא דשנת (יב) נמי חנן אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו של ציט אבא שהיו נוטנין כלי לבן שלהן לכונס גוי שלשה ימים קודם השבת והיינו שהיו מחמירין על

ד (ב) ולאחר התענית מותר מיד כרבי מאיר וכו'. דפרק במהלך דתעניות (כט: ל) אסור לספר ולכנס מראש חדש עד התענית דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כל החדש כולו אסור רבן שמעון בן גמליאל אומר אינו אסור אלא אותה שנת בלבד אמר רבא הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר רבא הלכה כרבי מאיר ותרוייהו לקולא ולריכא דאי אשמעינן הלכה כרבי מאיר הוה אמינא אפילו מראש חדש קמ"ל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואי אשמעינן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל הוה אמינא אפילו לאחריו קמ"ל הלכה כרבי מאיר:

ה (ה) ובמנהגים שלנו (מהר"א טירנא עמ' עד) דנוהגים איסור תספורת משבעה עשר בתמוז ואילך וכן אין נושאין נשים משבעה עשר בתמוז ואילך: (ה*) וכן כתב המרדכי במועד קטן (פס"ו תתעה) וחמיר בזה מאבילות דעלמא: [ו] כתב מה"ר אברהם מפראג ואשה בימי ליבוניה מלבנת ומכבסת אפילו בשבוע שחל להיות תשעה באב בתוכה עכ"ל הרוקח (סי' שי) ונדה יכולה לרחוץ ולטבול מהרי"ל (הל' ת"ב עמ' רמ) עכ"ל הג"ה וכן כתב האגודה (תענית סי' כג) וכתב עוד דאם אירע ליל טבילה עשרה באב רוחצת וטובלת ליל עשרה באב ואם אי אפשר רוחצת בערב

דרכי משה

תשעה באב ותטבול בליל עשרה וכן כתב הג"ה שיערי דורא (ח"ב פא: אות יז) דכל יום מראש חודש ועד תשעה באב לובשת לבנים מלבד תשעה באב עצמו דאסורה ללבוש לבנים ממש אבל לובשת חלוק בדוק יפה ולא מגוהץ וכן הדין עכ"ל: וכתב במהרי"ל (שם לב:) שהיה אוסר לתת כלי לכוכסת נכרית מראש חדש ואילך אבל קודם ראש חדש שרי וכן כתבו התוספות בפרק בתרא דתענית בשם רש"י ולפי דבריו הוא הדין דאסור ללבוש המכוכסים קודם לכן דהא דין אחד להם וכל זה תומרא לדעת הפוסקים שהרי לא אסרו הכל אלא שבוע שחל להיות בתוכה תשעה באב:

זכרנו נמי בתספורת וכניסה אס לא בתמישי מפני כבוד השבת ואע"פ שנמנעין מנשר ויין עד שנת עצמו וכל זה פרישה בעלמא ולא מדינא וכמ"ש במהרי"ל גופיה לשם (עמ' רמ) דאינו אסור אלא עד [אחר] טו] התענית והיינו מדינא: ואין דברי מהר"ל נראין שהשיג בתשובה (סי' נד) על הנהגין כן לפי שמחמירין כרשב"ג לאחר שכבר נפסקה הלכה כרבי מאיר דמאחר שגם רשב"ג נסמך על המקרא שאמר (יהושע ז יג) ושנתה אלא שאנו לא ראינו להחמיר על הציבור כל כך והיו שאמרו צמרא ותרוייהו לקולא מכל מקום יחיד הרוצה להחמיר על עצמו אין מוחין בידו ולא גרע מעשיי באב שרגילין הפרושים בכל החומרות שנהגין בשנת שחל תשעה באב להיות בתוכה ומקלמן צמין צו והכל אינו מן הדין כי אם חומרא בעלמא והכל כבוד הצית שנחשב בעוניהו: וזוהי שהביא רביה מפרק קמא דזרכות (י) שאם בא להטות צערב כביש שמאי חייב מיתה אע"ג לציית הלל נמי שרי להטות מכל מקום מאחר שצא לכיון לעשות נגד הלכה חייב מיתה והוא הדין נמי הכא שצא לכיון להחמיר כרשב"ג נגד ההלכה דאסור אינה ראייה כל עיקר דהתם ודאי לא אמרו דחייב מיתה אלא כשהיה זקוף והטה במתכוין דאף לציית הלל דאית ליה מטין וקורין הני מיילי דמוטה ואמא מעיקרא כדאיתא התם בעובדא דרבי אלעזר בן עזריה ורבי ישמעאל אבל כל שאר חומרות פשיטא דיכול להחמיר כל אחד לעצמו מדע דהא דפרק ב' דציצה (כא): חנן בשלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי אין עומנין את החמין מיום טוב לשנת וכו' עד מה נעשה לציית אפי' שהן מחמירין על עצמן ומקילין על כל ישראל ונפרק קמא דשנת (יב) נמי חנן אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו של ציט אבא שהיו נוטנין כלי לבן שלהן לכונס גוי שלשה ימים קודם השבת והיינו שהיו מחמירין על

פרישה

(ד) הני נשי דנהיגי דלא למשתי עמרא וכו'. בירושלמי מפני שבו פסק אבן השחיה מהטעם כי השמות יתקונו. וכמו בתרומת הדשן שמומר לטווח חוטים כדי למפור בהן בגדים דלא דמי לשמי שהוא בתחלת אריגת בגדים ואיכא שמחה וכן דברים ישנים עיי"ש:

הגהות והערות

טו] לשון הכל בו וגוערין מאד "במי שנסתפר": טז] בן הוסיף ברפוס קניגסברג [אחר] וברפוס ראשון וכדפוסים שלפנינו ליחא:

לה ליטהר מצד נדוטה משום דאינה רואה יותר משני ימים, הא ליכא עצה אחרת אלא אם תפרוש קודם הוסת. שלכן מאחר שהיא פורשת תחילה, אין להתיר לה אלא כשתפרוש ג' ימים קודם הוסת כדכתבתי. L

→ **ד. כג. כשהבעל לא יכול להיות בקאונטרי אלא ב"א לראיתה אם נחשב שעת הדחק**

כשהבעל אינו יכול להיות במקום הנופש (קאונטרי) אלא מעש"ק עד יום ב' בבוקר, שצריך אז לחזור לעיר לעבודתו, והיא פוסקת הדם באופן שיכולה להפסיק בטהרה ביום א' שהוא יום ד' לראיתה, אם רשאה לעשות כן מחמת שנימא שגם זה יש להחשיב שעת הדחק שכתבתי לעיל (אות כ"ב) שיש לעשות כהשל"ה. הנה השל"ה הא' מתיר שם בשביל זה שאם תרצה להמתין חמישה ימים תהיה ליל הטבילה בליל שבת שאחר יו"ט, ומוטב שנניח חומרא זו כדי לקרב הטבילה לחפיפה. ואם לא היה איכפת לן על מה שיתאחר עוד יום ויומיים, הא אין לנו להתיר בשביל זה, דהרי יכולה לדחות טבילתה עד אחר שבת ותעשה חפיפה סמוך לטבילה. אלא הוא משום איחור הטבילה ויצטער הבעל ביום יתר, שלכן הרי מחשיב זה השל"ה לשעת הדחק. וא"כ כ"ש כשיהיה הבעל מוכרח להמתין ג' וד' ימים כשלא תטבול, שלהשל"ה יש להתיר. וכיוון שיש להורות כוותיה כדלעיל, יש להתיר. אבל מ"מ מסתבר שהוא רק כשנזדמן פעם אחד, ולא כשנזדמן כן עוד פעם בקיץ זה, דיהיה נראה זה כקביעות ובטול החומרא שזה אי אפשר. L

כד. אשה שזמן טבילתה בליל ש"ק והיא רחוקה ממקוה, אם תטבול בליל ו' או ביום ו'

באשה שליל טבילתה חל בליל ש"ק והיא במקום נופש רחוק מהמקוה, אם יש להחמיר ולעשות כעצת הרב השואל שהחת"ס בסימן קצ"ז הסכים לזה, שהוא לעשות הפסק טהרה ביום ד' לראיתה, וגם ביום ה' לראיתה שהוא ערב שבת, ותטבול בערב שבת קודש סמוך להזמן שמוכרחת לשוב לביתה ביום, בשביל שבת. והטעם דפוסקת גם ביום ה' לראיתה, אף שטובלת לסוף שבעה נקיים מההפסק דיום ד' לראיתה, הוא דרוצין שתעשה האשה מה שאפשר לה כדין. דהא לכתחילה צריכה אשה להפסיק דווקא בה', מהחשש דשמא שמשא עם בעלה בבין השמשות, ואף שברור אצלה שלא שמשה הא לא פלוג. ואף שהתירו בשעת הדחק להפסיק ביום ד' לראיתה כדלעיל אות כ"ב, כיוון שאפשר לה לעשות כעצה זו אין זה שעת הדחק. וגם הא כתבתי (אות כ"ג) שרק בהזדמנות יש לעשות כן ולא בקביעות. והבדיקה דיום ד' הוא רק לענין להתחשב הטבילה שלה ביום ח' מבעוד יום, שאינה אסורה באונס - אפילו באונס קבוע. כדאיא בסימן קצ"ז סעיף ד' באונס דצינה או שסוגרין שערי העיר, דיכולה

ועיין כאן בפ"י עץ יוסף שהביא שהקשה זה המג"א בספר זית רענן על הילקוט.

ובאשה שהיתה אסורה מתשמיש מצד שאסורה הרופאים מצד איזה מחלה, פשוט שלא מצרפינן הזמן שפירשו בשביל זה לסך חמשת הימים. דלא נחשב זה עניין איסור, אף שבעצם איכא איסור דחבלת הגוף לדברי הרופא, שלא נחשב זה איסור לאינשי.

← **דכב. כדין אשה שאין לה בנים ותוכל להתעבר רק אם תטבול קודם ליל י"ג לראיתה**

אשה שאין לה בנים, ולא מצאו הרופאים חיסרון אלא זה שלפי טבעה והסימנים לא תוכל להתעבר כשתטבול ככל הנשים שהוא בליל י"ג, אלא קודם לזה, דצריכה להתחיל לספור ז' נקיים תיכף אחרי ד' ימים. שהביא כתר"ה מספרי איזה גדולי דורנו שהחמירו, אלא נתנו לה עצה שלא תטבול בכל פעם אלא לסירוגין. שהוא שלא כדחייב מדינא מי שלא קיים פריה ורביה, לבעול בכל עונה עד שיקיים, כדאיא בש"ע אה"ע סימן ע"ז סעיף ו', אף באופן שפטור מצד מצות עונה דחייב הבעל להאשה. והוא אף במי שמצד טבעה נקל לה להתעבר, כי הא לא ידוע מתי הוא הרצון מלפני השי"ת שתתעבר ממנו, וא"כ כ"ש שאין זו עצה לפני נשי כאלו למנוע מהן תשמיש של חדש שלם. אבל העיקר כדהביא כתר"ה מדברי מלכיאל ומערוך השלחן (סימן קצ"ז סעיף מ') שכשהוא צורך גדול להתיר לה להתחיל לספור ז' הנקיים מיום ה' לראיתה אם אפשר לה. וגם בפ"ת ס"ק ט"ז הביא בשם השל"ה, להתיר להתחיל לספור ביום ה', כדי שלא תטבול בליל שבת שבמצאי יום טוב, בלא שמשא יום שקודם הראייה, ולהסדרי טהרה (ס"ק מ"ב) אף בשמשה. ולכן אין שום טעם להחמיר בזה במקום צורך גדול כזה. אבל כשידוע מתחילה שתצטרך להמתין רק ד' ימים, גם הסדרי טהרה יודה שטוב שלא תשמש עם בעלה כל המעל"ע שקודם זמן ראייתה, כדי שיהיו לה חמישה ימים קודם שתתחיל לספור ז' הנקיים. אבל כשלא עשתה כן, יש לעשות לכתחילה להתחיל לספור מיום ה' לראיתה כהשל"ה - בלא שמשא ביום שקודם הראייה בפשיטות. וכשאיכא צורך יותר כגון שמצטערים טובא, יש להתיר להם אף בשמשה כהסדרי טהרה. כי בעצם צדק הסדרי טהרה שבכל אופן יש להתיר לצורך גדול כזה להתחיל לספור ה' נקיים מיום ה'.

ולכן כשצריכה לטבול בליל י"ב, משום דאז לדעת הרופאים הוא הזמן שראוי לה להתעבר, אף שג"כ היה יותר טוב שלא תשמש עם בעלה בהמעל"ע שקודם הוסת, מ"מ אם שכחה, או שלא היה ברור לה יום הוסת ולא פרשה, היא לה העצה אם אפשר לה להתחיל לספור ה' נקיים מיום ה' ויגמרו ז' הנקיים ביום י"א. אבל כשזמן שאפשר לה להתעבר הוא בליל עשירי, ואפשר

לטבול בשמיני מבעוד יום, דהוא אונס קבוע וגם לכל נשי העיר. הנה אף שעצה נכונה היא, אבל מסתבר שבלא שמשו ביום דקודם שראתה דם הנדה, אין צורך להחמיר בזה לבדוק גם ביום ה' לראייתה, מאחר שהשל"ה (שהובא לעיל) כתב להתיר בשעת הדחק. ואם שמשו, שמשמע שהשל"ה מחמיר - אף שמ"מ מסתבר שיש להתיר כהסדרי טהרה, טוב לעשות עצה זו לכתחילה.

כתב. בדין חרש וחרשת בזמננו שמלמדים אותן להבין כפקחים

בדבר חרש וחרשת בזמננו עתה, שע"י תחבולות מלמדין אותן שמבינים כפקחים, שמסתפק כתר"ה אם יש לסמוך על בדיקת עצמן שלא כדאיתא בשו"ע סימן קצ"ז סעיף ח', אם אינה שומעת ואינה מדברת וכו', צריכות פיקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וסתות כדי שתהיינה מותרות לבעליהן. ומסיק כתר"ה דלכאורה לא עדיפי מפיקח שנתחרש, שיש לו דין חרש לכל התורה כולה (יבמות ק"ב ע"ב, נתחרש הוא או נשתטה לא יוציא עולמית). ובחרשת שניסת לחרש, כיוון דאין ב"ד מצווין להפרישו, מסתמא יכולין לסמוך על בדיקת עצמה, ובניסת לפקח מסתפק, וכוונת כתר"ה הוא שאינו ברור לו מש"כ תחילה דלכאורה לא עדיפי מפיקח שנתחרש, דלכן מסיק דספק לו מה דינו.

והנה לע"ד, החרשים - אף שע"י תחבולות שנעשו עתה בזמננו מלמדים אותן שיוכלו להבין מה שידברו להם ויסבירו אותן - מ"מ הם בדיני חרש שפטורין ממצוות ושאיין לסמוך עליהו כמו שאין סומכין על כתבם. ואף לר' כהנא אמר רב בגיטין דף ע"א ע"א, שכחרש שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונותנין גט לאשתו, מסתבר שהוא רק בכתיבה ולא ברמזים - אף הטובים ביותר. ואף הכתיבה, הוא דווקא בפיקח שהיה יכול לכתוב ונתחרש אחר זה כדפרש"י, אבל בחרש מתחילה שלמד ברמזים לכתוב מה שרוצה, ויכתוב לגרש את יבמתו שנפלה לו מאחיו פיקח, שייבמה והיא אשתו מן התורה, גם לדידיה לא יועיל כלום. שהכתיבה לדידיה עושה רק שלא יעשה מי שהוא פיקח בחשיבות חרש, אבל הכתיבה אינו עושה להחשיב מי שהוא חרש מעיקרו בחשיבות נשתפה מחרשותו ולומר שעתה הוא בדיני פיקח.

וכן מפורש ברש"י בפירושו על רשב"ג בברייתא, שהוא התנא הסובר כר' כהנא אמר רב, שאמר בד"א (דלא הלכו בו בגיטין אחר כתב ידו) בחרש מעיקרו - שאין לו כתב יד של דעת שלא היתה לו דעת צלולה מימיו. אבל פיקח - שלמד לכתוב מדעת צלולה, ונתחרש, הוא כותב - גט ואחרים חותמין והיינו כר' כהנא. הרי מפורש ברש"י שכן סובר רשב"ג, שרק בפקח ונתחרש מועלת הכתיבה שלמד כשהיה פיקח, ולא בחרש מעיקרו שלמד לכתוב - שלא נעשה בזה בדין פיקח. ואף בפיקח

ונתחרש, אם בשעה שנתחרש לא היה יכול לכתוב, לא תועיל שוב הכתיבה שלמד אחרי זה בחרשות להחשיבו בדיני פיקח, וכן סובר ר' כהנא אמר רב. ולדינא שהלכה כרבנן (עי' שו"ע אהע"ז סי' ק"כ סעיף ח'), אף בפיקח ונתחרש הוא בדין חרש אף בהיה יכול לכתוב. וא"כ כ"ש שאין לסמוך על מה שמבינים מהרמזים שלמדום, להחשיב בדין פיקח אף לפיקח ונתחרש. שבזה הא לא מציינו אף לר' כהנא אמר רב שישבור שיועיל. אבל לכאורה כיוון שלר' כהנא אמר רב שמועיל כתיבת פיקח ונתחרש, שצריך לומר שזה עושה שלא נעשה בדין חרש, א"כ יש להועיל גם רמזות שלו כמו בפיקח ממש שמועיל רמזותיו, וצ"ע. ולדינא אין נוגע זה, דאין הלכה כר' כהנא אמר רב (וע"ע לקמן סי' מ"ט, ובאגרות אבן העזר ח"ג סי' ל"ג).

ומש"כ כתר"ה דלכאורה לא עדיפי מפיקח שנתחרש דיש לו דין חרש, לא מוכן. דודאי יש טעם גדול להעדיף, שהרי פיקח ונתחרש אינו בן דעת, וחרשים אלו היה מקום לומר שחשיבי כבני דעת. ויפה חזר בו כתר"ה, כדמסיק דספק לו מה דינה בניסת לפיקח כדהזכרתי לעיל. אבל לדינא דינם כחרשים גמורים כדלעיל.

כו. הפסק טהרה אחרי השקיעה, ואם יש לנהוג כהגר"א במוצאי שבת

בדבר מה שאמרתי (אגרות אורח חיים ח"ד סימן ס"ב ד"ה ולענין הפסק טהרה) שיש להקל בדיעבד בעשיית הפסק טהרה עד ט' מינוט אחר שקיעה משום ספיק ספיקא - ספק יום דבין השמשות, וספק אם הלכה כהגר"א, ודאי הנהגים כשיטת הגר"א אף לקולא במוצאי שבת אין להם להקל בזה, דהא יהיו תרתי קולא דסתרי, משום דלפי זה הוא רק חזא ספיקא כדכתב כתר"ה, והוא פשוט וברור. אבל תמה אני מי התיר להם דבר כזה, וכי הם יכולים להכריע בדין זה נגד מנהג אבותינו ורבותינו הראשונים ולומר שהדין עם הגר"א נגדם, אף שהרבה מרבתינו הראשונים סוברים כהגר"א, מ"מ הא יש לעשות לנו - שאין יכולין להכריע - לחומרא. ואם היו גם הרבה מתלמידי שיעשו כמותו לא הנהיגו כן בעלמא. והגר"א עצמו לא הנהיג כן, אף לא בעירו ווילנא. וידעינן שגדולי עולם מתלמידי תלמידי החמירו בזה דלא כהגר"א, אף לענין ק"ש ותפילת ערבית וכ"ש לענין שבת ויו"ט. ולכן אין לנו לעשות בזה כהגר"א במוצ"ש, אלא כמנהגנו כר"ת לחומרא עד צאת הכוכבים.

ד. כזו. הלובשת לבנים ומכנסיים מהודקים לגופה צריכה לשים סדין לבן על מוטתה

כשלובשת לבנים בז' נקיים, אף כשהמכנסיים שלבשה הם מהודקים לגופה, טוב שתשים סדין לבן על מוטתה. משום שאיכא דחושבין אף לשאינם מהודקים

יתומים לקנות בית שנמצא על יד מקוה, בכוונה שיחיו באותו הבית בנות שהן בעלות מום רח"ל, בגופן או ברוחן, משום הדין המבואר בהג"ה בשולחן ערוך יו"ד סימן קצ"ח סעיף מ"ח, ויש לנשים לזוהר כשיוצאות מן הטבילה שיפגע בה חברתה שלא יפגע בה תחילה דבר טמא או עובד כוכבים.

פשוט שאין בזה שום פקפוק שאלה, ואין להוסיף עוד חששות על המזכר שם. ובפרט שבכלל יש הרבה מתירים דברים אלו, כדאיאת בדרכי תשובה ס"ק ק"צ בשם ליקוטי מהרי"ל שאין לחוש אם חברתה היתה אצלה בשעה שפגע בה כלב כשהלכה מבית הטבילה, וס"ק קנ"א בשם שו"ת טוב טעם ודעת דבנשי דידן שעומדות נשים אחרות בבית הטבילה ופוגעת בהן תחילה, אין לחוש. וח"ו להקל בכבודן של בנות ישראל יתומות.

משה פיינשטיין

סימן יט

שתי הערות בפירוש הר"ן בעניין התפסה בנדירים

בע"ה ר"ח כסלו שדמ"ח.

למע"כ נכדי האהוב הרה"ג מוהר"ר מרדכי טנדלר שליט"א.

כפי בקשתך הריני כותב לך שתי ההערות מדף י"ג ע"ב בנדירים שאמרתי פעם.

א. כמה שיש חידוש שאין מתפיסין בעבודה זרה יותר מכשאר איסורין, ותמיהה כמה שפירש הר"ן החילוקים לעניין התפסה בדברים המנויים במשנה בריוש פרק ואלו נדרים

לכאורה יש חידוש גדול באומר כנדרו כבר זה עלי כעבודה זרה וכעורות לבובין, שהאיסור בא ע"י אדם, והיה מקום לומר שיתחשב כדבר הנדור, והשמיענו מתני' דמ"מ הוא כדבר האסור כיוון שהוא דוקא ע"י מעשה ולא ע"י אמירה בעלמא - דאין הקדש לע"ז. שהוא להוסיף על טעם ר"ן (י"ד ע"א ד"ה אמר קרא) בבשר חזיר, שכתב דהיכי לימא כבר זה עלי כבשר חזיר לא אפשר דבשר חזיר אסריה רחמנא והוא לא אסריה, דהא עבודה זרה ועורות לבובין הוא אסריה, אבל כיוון שהוא דוקא במעשה ולא בפה, לא מתפיסין בהו כבדבר האסור. ורק בדבר הנאסר באמירה בפה לבד מתפיסין.

ופירוש הר"ן (י"ג ע"ב ד"ה כבשר חזיר) דכל מיני איסורין קתני - איסורי אכילה כבשר חזיר ואיסורי הנאה

ממש לגופה, שהם מהודקים, דלאו כל נשי שווין בחשיבת הידוק. וגם הא יש חילוק בין ישיבה לשכיבה, ובין ישיבה ושכיבה לעמידה, ולכן טוב שגם תשים סדין לכן על מיטתה. L

ך כח. אשה בז' נקיים אם צריכה לקנח

בבית הכסא בדבר לבן

אף בז' הנקיים אין שום צורך לאשה לקנח בבה"כ - לא לקטנים ולא לגדולים - בדבר לבן, ואין צורך לה לעיין בקינות, כי סגי לה בהבדיקות שחייבו לה בז' הנקיים. ואף שכל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת (נדה י"ג ע"א), נראה בפשיטות שאין זה בבה"כ אחר שעשתה צרכיה, שאף כשנאסר אותה - ברוב הדברים יהיה רק מדין ספק. ובעצם היה מסתבר שמעלת המרבה לבדוק בנשים, הוא בימי טהרה. אבל בימי ספירת ז' הנקיים שאיכא עליה חיובי בדיקה כשביל לטהר, לא שייך להצריך לה יותר מהדין שקבעו, שהוא לכתחילה פעמיים ביום אחת שחרית ואחת סמוך לביה"ש. ובדיעבד פליגי בש"ע סימן קצ"ו סעיף ד', דללישנא קמא עלו לה אפילו בבדיקה אחת בתוך שבעה, ולהי"א צריך דווקא שתי בדיקות. וכן משמע קצת מרמב"ם פ"ח מאיסורי ביאה הי"א שכתב לחידוש דכל אשה שמרבה לבדוק עצמה תמיד הי"ז משובחת, רק אשה שיש לה וסת, והכל בימי טהרתה, ולא הזכיר שגם בימי ספירתה הדין כן. אבל בכל אופן אין מעלת הבדיקות אלא כשנדע דבר ברור, ולא כשיהיה לנו מזה רק עניין ספק, והוא אף להטור והמחבר בסימן קצ"ו סעיף ט', שכתבו שאף בימי ספירתה המרבה לבדוק משובחת. ובוה"ז שאין אנו בקיאים כלל במראות, ומחמירין אפילו כמראה השעוה והזהב, שנמצא שהרבה ממה שתמצא יאסרו רק מספק וגם רק מחומרא בעלמא, ודאי אין מעלה ברבוי בדיקות. L

ד כמ. הרוחצת בים בז' נקיים אם צריכה לרחוץ

בבגד לבן

הנשים הרוחצות בים ובבריכות בבגדים שנעשו לזה במדינותינו, אם הן בז' הנקיים צריכות שיהיו לבנים לכה"פ בצד שכלפי הגוף - הנה פשוט שאין צריכות, אך ודאי צריך שיהא נקי מכתמים. דהא רשאית לרחוץ גם ערומה בלא בגדים כלל, ולא גרע מה שלבשה איזה בגד אם אך הוא נקי.

והנני ידומוקירו ומכבדו

משה פיינשטיין

סימן יח

אם יש להניח לעשות בית לבנות בעלות מום ליד מקוה

ער"ה תש"מ

הנה בדבר השאלה אם יש פקפוק שלא להניח בית

לדבריה נאמנה שנהנה מעם לדבריה למה אמרה כן מעיקרא אומרת היותו סבור להיות נדה אבל עכשיו בדקתי עצמי ומצאתי שסתמתי סבה או חסור' בא אלי הרם או חסרה היתני ולא הייתי יכולה לסבול תשיש או דברים אחרים כיוצא באלו נאמנת וסותרת מיד לבעלה אבל שמואל סתמי היה ולא עבר עובדא כנפשיה וספ' בירושלמי (יר) שמואל בעא לאורוקין כאתניה אמרה ליה תמאה אני ולסתרת אל' מהורה אני אמר לה שמואל האכול ממאה שמורין מהורה בהתייה פ' שמורין עכשיו כלומר לאחר הפתנה מועפת כמו שמר אה הרבר אמרה ליה האכול לא היה בי חילא :

צב) הנהגה דברנו בידועת שראתה רם אבל מצאה כהם בחלוקה או בסדינה אם יודעת שיש לה נרב או חבורה שאם היה הגלד והקליפה היתה מוציאה רם מהורה דחולה כהם זה בה או בבנה או בעלה שכבו עמה או אשה אחרת יודעת שיש לה סבה או נרב שיכולה להוציא רם ע"י הברת הקליפה כמו כן הוי מהורה דחולה בהן ואע"פ שעתה אינו מוציא רם מ"פ שמא הפפו ונררו עצמן עד שיוציא רם ולא אדעתיהו או נתעסקה בצפור או בבשר בהמה שיכולה לתלות שבא משם דם על חלוקה או ישבה בצד עוסקי בשר תולה כס ומהורה ואפי' הכתם גדול ואם אין מכה ויא תלה לא נה לא נה בלאחר ששכב עמה וגם כה נהעסקה בשום דבר ארום או אם הכתם גדול יותר ככנרים של פול ממאה דמהויא קא אתי אם לא מן המקור ואם הכתם פחות מכנרים של פול ר' חנינא בן אנטיגנוס או תולה במאכלו' ואע"פ שלא הרנה תולה בה ומהורה שאין לך מטה ומטה שאין בה כמה מימי רמים אם כן לא המצא אשה שמהורה לבעלה לכך עדי נגרים תולה במאכלה הוא פרושש ומהורה כל זה שנינו פ' הרוואה כהם (י"ג ע"ג) וכן הלכה ומה שאמרתו כי הכתם ענימצא בחלוק ובסדין מהור הוא עדי כנרים לפי שהגולה במאכלה היינו לא שגא אם הכתם ענול וי"ש אם הכתם משוך ואיך מהור אם אין בו כנרים אף ע"פ שלפי פשישה של הלכה משמע שאם ארו' טמא ככל שהו זה ויהי חסור' נדולה מ"פ מהור' כמו שאפדה רהנן העד הנהגן החת הבר פי' בדקה עצמה כבנו לכן ולא אחרת לאחור מה היה עליו ונתנהו חת הבר ולתור נמצא עליו דם אם ענול מהור שיש לחלות במאכלות ואם חרם משוך. מטא כדברי ר"א בר' צדוק ועכעיא לזו מי פליגי רבנן עליה או לא תא שמע כהם איך צמירף לכנרים מני או רבי אליעזר בר ר' צדוק לזה כי צירוף אלא לאו רבנן ופליגי עליה לר' דמוחיו

(יר) עיין ח' ח"ט ס"ז ע"ח (מ) עיין ח' ח"ט קמ"ג. קמ"ג. (מ) עיין ח' ח"ט ו'ה"ה ח' פ"ח ונב"ך קפ"ט ס"ק כ"ד וע"ז ס"ק ס' וס' ג'למול סכית ס' י"ג כ"מ.

למחיו בסוף ליליא. היתה לסודה להיות רואה מיום כ' ליום עשרים בשש שעות לאמצע היום הגיע יום עשרים אסורה לשמש בתחלת היום עד שש שעות דברי ר"י ור' יוסי סתור עברו שש שעות ולא דאתה אסורה לשמש עד אותו היום דברי ר"י ור"י מתיר אמר רבא הלכה כר"י :

צג) הילכך אשה הרגינה לראות כיום קבוע כמו מחדש להרש או זמן אחר אם רגילה לראות בתחלת הלילה או באמצעות' או במפנה אסורה לשמש כל הלילה אולי תראה ומהורה לשמש כל היום שלפניה אפי' בסופו וכל היום שלאחריה אפי' בתחלתו וכן אם רגילה לראות כיום אפי' בתחלתו או אפי' בסופו מותרת לשמש כלילה שלפניה אע"פ ששמוכה משש לזמם לשמש אחת או רגילה לראות בפקח היום סותרת לשמש אפי' בתחלת הלילה שאחריה אבל כל היום אסור לשמש בתחלתו ועד סוף והא דאמרינן פ' הרר עם הנכרי היוצא לדרך חייב לפקוד את אשתו אפר רבא לא נצרכא אלא סמוך לוסתה, לא להתיר את ההשמיש קאמר בדפי' רש"י מ"כ דהא סן התורה אסור מרבהיב והותרת את בני ישראל אלא לרבר אלי' דברי רצוי ופוסין קאמר ולא חיישינן שמא יבא עליה :

תנן פעמים צריכים להיות בודקת עצמה שחרית וערבית ובשעה שהיא עוברת לשמש ביהא אפר רב יהודה אפר שמואל ליש אלא בעוסקה בטהרות דמנ דבעי בדיקה בסיף השמיש לטהרות בעיא נמי בדיקה פקודים השמיש לבעלה אבל אינה עוסקה לטהרות לא בעיא בדיקה לבעלה פאי קמ"ל הנינא פיק שני כל הנשים בחוקת טהרה לבעליהן הוה אמינא אשה שיש לה ווסת קמ"ל שמואל אפי' אין לה ווסת והא אמרה חרא וסנא א"ר יודא אמר רבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש עד שברוק ואוקימנא לה כעוסקה בטהרות אבל לבעלה לא בעי בדיקה ומשני היא דרבה בר ירמיה סתמא אסרה ואוקימנא לה לטהרות דוקא מכלל דחברותיה אחרט משום דדך דאמר רב יהודה אפר שמואל דאמר בהדיא לבעלה מהורה בלא בדיקה: הניא נמי הכי בר"א לטהרות אבל לבעלה מהורת במה דברים אמורים שהניחה בחוקת מהורה אבל הניחה בחוקת ממאה היא בטומאתה עד שתאפר מהורה אני והך ברייהא סתמא מיידי אפי' באין לה ווסת מדלא משבח איכיר אלא כשהניחה בחוקת ממאה אע"פ דתניא (נ"ד י"ג ע"ג) בנה דבי חמרין ומועלין והבאין מררדך נשוהיהן להם בחוקת טהרה ובאין ושוכבין עמהן בין ערות בין ישנות משמע כשהיא ישנה יבא עליה אבל אין לה ווסת אפי' ישנה צריכה בדיקה והשתא מוקבה במהרות אע"פ וקתני כפיסא ההם אבל הניחה סתמא לעולם היא בטומאתה והוה מצי לאשכוחי מומאה כאן לה ווסת י"ל ההם קמ"ל דבין ערות בין ישנות

צריכה שתאמר מהורה אני ולא סגי בתביעה אבל אם הניחה בחוקת מהורה אפילו אין לה ווסת אינה צריכה רק תביעה אפי' לטהרות כדאמרינן החם כיון שהובעה אין לך בדיקה גדולה מזו והא דהוצרך לאוקמה לטהרות ולא לבעלה ואפי' אין לה ווסת משום דכיון דהנא נשיהם בחוקת מהורה למה הרר והני ובאין ושוכבין עמהם אלא משמע לכל מילי ואפי' לטהרות ועוד ברייתא קטייתא מוכחא דטיידי אף באין לה ווסת דקהני כנווה כחוספחא מעוברת ומניקה בועלן מהור ואשה שיש לה ווסת ושאר נשים מהורות לבעלה כמה ד"א בהניחה בחוקת טהרה אבל התלמוד הביאה בקוצר ושאר כל נשים דקאמר היינו אפי' אין לה ווסת דאי לרבות בהולה וקנה היה ליה לפתניהו בהדי מעוברת ומניקה: (ס"ג ע"ג) תנו רבנן אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש ויוציא כו' דברי ר"ם ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר משמשת אשה בשני עדים הן הם עיווהיה והקנינה אפר רב יהודה אפר שמואל הלכה כר"א בן אנטיגנוס ופרך בסאי אי לטהרות הא אמרה שמואל חרא וימנא ויא לבעלה הא אמר כל לבעלה לא בעיא בדיקה דאמר ר"י אפר שמואל אשה שאין לה ווסת אסורה לשמש עד שהברוק ואוקימנא בטהרות ומשני דמתני הא לא סתני הא. פ' מסקא דאמר רב יהודה אפר שמואל כרבי חנינא איירי לטהרות. ורב יהודה הוה סתני דתיא דרבה בר ירמיה אפר שמואל ולא ידע ליה וכי חיסא הלא רב יהודה עצמו אסרה כבר חרא וימנא. משמע דשמואל כרשא דשמעתין על סתניהן לא שנו אלא לטהרות. אבל לבעלה לא. שמואל ויוציא קא משמע לן דאפילו לטהרות סותרת בבדיקה ולא שייך לשנויי על דתיא דרבה בר ירמיה חרא מכלל חביתה אחרת כדלעיל שהרי שניהם נאמר בהם כפי' דצריכה בדיקה ולכל הפחות לטהרות מיידי ומזו סכללא. ורבינו יעקב מוקי פוסקא דאמר רב יהודה אפר שמואל לבעלה ופליגי על רבה בר ירמיה דאמר משמיה דשמואל לבעלה לא בעיא בדיקה אפי' אין לה ווסת והיינו לא סתני הא וקאמר וקשה ע"ז דברי ר"י גופיה אפר שמייה דשמואל לא שנו אלא לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה אפי' אין לה ווסת: שמעינן שכל הגי דאשה שהיא מהורה אינה צריכה לבדוק עצמה לא שחרית ולא ערבית ולא בשעת השמיש ולא מבועיא אשה שיש לה ווסת שמהור בלא בדיקה עד יום הוסת וכדנהגן (ס"ג ע"ג) כל הנשים בחוקת טהרה לבעליהן והבאין מהרדך נשיהם להם בחוקת טהרה אלא אפילו אין להן ווסת מהורות בלא בדיקה דהא אמר ר"י אפר שמואל לא שנו אלא לטהרות אבל לבעלה לא בעיא בדיקה. ואוקימנא לה בשאין לה ווסת ורבה בר ירמיה אמר אשה שאין לה ווסת אסורה לבדוק לטהרות אבל לבעלה

17

דאיתא בהגה"ה במיימון בהלכות מילה¹¹, לענין הכן שנוול סמוך לחשיכה דלא אזלינן בתר תפילת ערבית בין להקל בין להחמיר, אלא הכל תולה בצה"כ, והתם נמי הטעם משום דלא בעינן אלא עיצומו של יום. אמנם אחד מהגדולים דלעיל¹² שראיתי ממנו שפסל את הגט חלק יפה, דלענין מילה הספק נולד ובא מן השמים ואין בידי אדם לשנותו, ואין שייך לומר כאן הואיל ועשהו

לילה שוב אין לעשותו יום דתרי קולי לא עבדינן דאין אנו עושין אותו יום אלא מן השמים נולד, משא"כ לגבי גט ואבילות והפסק בטהרה דכולו בידי אדם הן, ימתינו עד למחר ליתן הגט או תפסיק למחר או יקדימו קודם תפילת ערבית, והמגיד שמועות האבילות ג"כ בידו היה להקדים או לאחר, עכ"ל. ונראה דאין להפסיק בטהרה אלא קודם תפילת ערבית.

סימן רמט

שאלה: הא דכתב ספר התרומה¹ ובמדרכי² ובהגה"ה במיימון³ מיתוי לה, דשלשה ימים הראשונים של ספירת שבעה נקיים צריכין טהורים לגמרי, ואם מצאתה בהן כתם אע"פ שיכולה לתלות אותה במכה או בחבורה אינה תולה, ואם מצאה פחות מכגרים יכולה לתלות בדם מאכולת או לאו.

ליזהר בו לא תלינן בשלשה ימים הראשונים, אבל כתם פחות מכגרים ודאי תלינן ליה לעולם, דאם לא כן אין שום אשה יכולה לטהר. והכי תניא פ' הרואה כתם (גדה נח, ב) אמר רשב"ג לדברי אין קץ דאין לך אשה שהיא טהורה לבעלה לעולם, שאין כל מיטה ומיטה שאין עליה כמה וכמה טיפות דם מאכולת, פ"י לדברי שאני אומר דאם לא הרגה מאכולת אינה תולה בה אפילו פחות מכגרים ועוד טמאה, וא"כ אין לך אשה טהורה. הא קמן דאין אדם יכול ליזהר ממאכולת, וא"כ אי לא תלינן במאכולת בשלשה ימים הראשונים אין אשה יכולה לספור שבעה נקיים⁴.

תשובה: יראה דדוקא אמר ספר התרומה דאינו תולה בחבורה או בדם צפור והיינו כתם שהוא כגרים ועוד דפחות מכאן אינו צריך לתלותו בחבורה וכה"ג אלא תלינן אותו בדם מאכולת, וא"כ סברא לומר דדוקא כתם גדול דלא שכיחי כולי האי ואפשר

סימן רג

שאלה: בעונה שסמוך לווסתה שרי לאדם לחבק ולנשק את אשתו או לאו.

גזרו ביה רבנן ויר"ט דאיסור לאו לא גזרו ביה רבנן. וכן בסמ"ק כתב דחמץ אינו במשהו עד הלילה משום דאז הוא בכרת, אבל מחצות ואילך קודם הלילה אע"ג שהוא בלאו אינו במשהו¹. מ"מ י"ל דאין לסמוך על זה לחלק בין לאו לכרת, דאין לדמות גזירות דרבנן זו לזו, דלפעמים החמירו טפי באיסור חמור ולפעמים לא חלקו, כדאיתא פ' בתרא דיבמות (קיט, א) רישא דאיסור כרת חששו סיפא דאיסור לאו לא חששו, א"ל רבא מכדי האי דאורייתא והאי דאורייתא מה לי לאו ומה לי כרת, ואמרינן נמי ריש מס' ביצה (ב, ב) שבת דחמירא להו לא אתי לזלזולי ביה ולכך לא גזרינן יו"ט דקיל אתי לזלזולי ביה ולכך גזרינן, והיינו ממש איפכא מההיא דפ' חרש.

תשובה: יראה דאסורי, ולא מבעיא לדעת הגאונים דסבירא להו דסמוך לווסתה דאורייתא מוהזוהרתם, דדרשה גמורה היא וא"כ ודאי אסור, מהא דכתב הרמב"ם² וסמ"ק³ המחבק ומנשק את הערוה דרך תאוה לוקה מן התורה, וכיון דחיבוק ונישוק דאורייתא הן אסורין בסמוך לווסתה כמו תשמיש. לא מבעיא למ"ד וסתות מדאורייתא דלא מחלקו בין לאו לאיסור כרת, אלא אפילו למ"ד וסתות דרבנן ופסקו התוספות בפ"ק דנידה⁴ וכמה גאונים כמותם, וא"כ סמוך לווסתה נמי דרבנן כדמוכח בתוספות פ' הבא על יבמתו⁵ ובמדרכי פ"ק דנידה⁶, וא"כ היינו יכולין לומר דרבנן לא אחמור אלא בתשמיש דאיסור כרת אבל באיסור דלאו לא. וכה"ג אמרינן פ' חרש (יבמות קיד, א) שבת דאיסור סקילה

11. פ"א אות ח' (והגמ"ר שבת ס"י ת"ע). 12. מהר"א הנ"ל - (עפ"י לקט"י ח"ב עמ' 50).
 סי' רמט: 1. סי' צ"ב. 2. הלכ' גדה ס"י תשל"ו. 3. פ"ט מאיסור"ב אות ז'. 4. רמ"א (סי' קצ"ו ס"י) ועיר"מ וט"ז (סק"ד) ופתי"ש שם, וע"י היטב ב"ש (אבהע"ז סי' ס"ג סק"ג), וע"י לקט"י (ח"ב עמ' 21).
 סי' רג: 1. ב"י (סי' קפ"ד) ול"פ כן בשו"ע ועש"ך (סק"ו) ומנ"י פסק שו"ע איפכא (שם ס"ב) ורמ"א (שם ס"י). 2. פ"ד מאיסור"ב הי"ב. 3. סי' רפ"ז (ואולי צ"ל סמ"ג). 4. טו, א ד"ה אפי". 5. יבמות סב, ב ד"ה חייב. 6. הלכ' נדה ס"י תשל"ג. 7. לפנינו הוא לעיל סי' קי"ג, ומש"כ בגליון כוונתו להגהתו שם. 8. צ, א תר"ה אבל עמש"כ שם.

ט האשה שמרבה לבדוק בין בימי ספירתה בין בימים שלא ראתה בהם כלומר שלא ראתה מעולם נהם הרי זו משובחת וכו'. פשוט במשנה דפרק ב' דנדה (שם ע"א) כל היד המרבה לבדוק נשים משובחת: **וב"ש ישבה ולא בדקה בין באונס בין ברצון הרי זו בחזקת טהורה חוץ מאחר וסת הקבוע.** משנה בסוף פרק נגות כומים (לט.) ישנה לה ולא נדקה סגנה נאנסה הידה ולא נדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא נדקה הרי זו טמאה פירוש טמאה עד שמדקוק וכמו שנתבאר בסמ"ק קפ"ד (מג):

י כל ספירת השבעה צריך שיהו רצופין שלא תהא ראיית דם ביניהם שאפילו ראתה בשביעי סמוך לשקיעת החמה וכו'. פשוט נפרק נגות כומים (ל.) ונפרק מינוקת (סו): ואחר טהרה אמר רחמנא (ויקרא טו כח)

אחר אחד ל' (כולם יב) שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם: **וב"ש או בין השמשות שהוא ספק יום סותרת כ"ה המנין וכו' דמשמע דאם לא היה עדיין ספק יום לא הייתה סותרת, לדין התלמוד איננו טהורין שאתה ספקה ו' נקיים חזרת לימי נדה והינך אם בין השמשות היה ודאי לילה לא הייתה זריכה לשמור אלא ששה ימים ואפילו שופעת נהם רק ששפסקו נטהרה ביום השביעי קודם בין השמשות אבל השתא שהוא ספק יום מספקין דילמא אכתי צמי וצנה קיימא וסתרה דילה וזריכה לספור ו' נקיים אבל לדין במר חומרת רבי ירמיה (נדה סו.) לא נפקא לן מידי ו' דבין אם הוא עדיין ספק יום או אם הוא לילה ממש זריכה ליטע עוד שבעה נקיים: **כתוב** במרומת הדשן [ט] הא דכתב ספר המרומה (פי"ג) וצמרדכי (שטעו"ט סי' פסלה דף א ע"ג) וצנהגות מיימוניות פרק ט' (איטור"ב אות ז) מיימי לה דשגשה ימים ל' של ספירת ו' נקיים זריכים להיות טהורים לגמרי ואם מצאה נהם כחם אע"פ שיכולה למלות נכמה או חצורה אינה חולה יראה דדוקא נכחם כגרים ועוד אמרו כן אבל פחות מכן דאין זוכך למלותו נחצורה או מכה אלא דם מאכלות ודאי תלין לעולם דאם לא כן אין שום אשה יכולה להטהר וכדתימא נפרק הרוואה כחם (מג): דאין לך מטה שאין עליה כמה טיפי**

י האשה שמרבה לבדוק וכו'. ריש פירקא כל היד המרבה לבדוק נשים משובחת וכמו רבינו דלא מינעיה בימי ספירתה אלא אפילו בימים שלא ראתה נהן דהיינו לאחר טבילה בין וסת לוסת שנאומן הימים לא ראתה מעולם נהם אפילו הכי אם נדקת נהן הרי זו משובחת וכו' וזהו שאמר אחר זה ישנה ולא נדקה וכו' דכיון שהיא בחזקת טהורה אפילו ישנה ולא נדקה וכו' הרי זו לעולם בחזקת טהורה והוא משנה סו"פ נגות כומים וזה שאמר חוץ מאחר וסת הקבוע כלומר חוץ מהגיעה שעת וסתה ולא נדקה הרי זו טמאה עד שמדקוק וממלא טהורה כמו שנתבאר לעיל סימן קפ"ט (נא) וכן כשאין לה וסת אטורה לאחר ל' יום נראית עד שמדקוק וממלא טהורה דיום ל' למי שאין לה וסת חשוב כוסמ קבוע כדלעיל בסמ"ק קפ"ד (מג):

יא כל ספירת השבעה צריך שיהא רצופין וכו'. נפרק נגות כומים (דף ל"ג): ואחר טהרה אמר אחר אחד לכונן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם והכי איתא נפרק מינוקת (דף ס"ו): **וב"ש שאם ראתה בשביעי סמוך לשקיעת החמה או בין השמשות שהוא ספק יום סותרת כ"ה המנין וכו'.** נראה דמיימי נטעלה ביום השביעי דדבר חורה יכולה לנטול ביום שביעי מיד אחר הן החמה והשתא קאמר דאי לא ראתה בין השמשות אם כן מסתמא נא עליה מיד לאחר כלות בין השמשות והועיל לה מניינה שנטהרה טעומאמה כיון שצא עליה צהיור ביאה אחת ואם ראתה אח"כ אז היא תחלת זנה מחומרא דרבי ירמיה אבל אם ראתה בין השמשות דהשתא עדיין לא נא עליה שהרי אסור לנזח עליה פן תראה בין השמשות שהוא ספק יום ותחזור מניינה כדלקמן בסמ"ק קפ"ד השתא ודאי אם ראתה בין השמשות סותרת כל המנין דזה נקרא סותרת מניינה כיון שלא הועיל לה כלום מניינה שהרי חזרה וראתה מקמי שצא עליה וכו' פירש לדין התלמוד איננו טהורין דאילו היה ודאי לילה וזמורה לימי נדה לא הייתה זריכה לשמור אלא ששה ימים רק ששפסקו נטהרה ביום השביעי קודם בין

דס מאכלות וכבר כתבתי זה בסמ"ק ק"ל (סג) ד"ה כתב המרדכי:

דרכי משה

למיתלי במידי: **ונראה לי דהא דלא תלין במכה ג' ימים הראשונים** דוקא במכה שאינו ידוע שמרציאה דם דתלין בה שאר כחם כמבואר לעיל סימן קפ"ז (מז): ועל זה קאמר המרדכי והגהות דלא תלין בספירת ג' ימים הראשונים וכן משמע לשון המרדכי דעל זה קאי, אבל במכה שידוע שמרציאה דם נראה לי דתלין בה אף ג' ימים הראשונים דהא אפילו רואות ממש תלין במכה שידוע שמרציאה דם כדלעיל סימן קפ"ז כל שכן כתמים דרבנן. ואין לומר שאני ברווא ממש דהוה תחלת ראייה

פרישה

אהדדי שהרי רישא הוא משנה (בפ"ה) [בפ"ה] דנדה וסיפא הוא משנה פרק נגות כומים וכמו שכתב ב"י ואפשר לומר דלא קאי אימי ספירתה אלא נא לאשמועינן שכל זמן נעלה נא עליה נלא נדיקה חוץ מאחר וסת והשתא אמי שפיר דימי ספירתה פשיטא דאסור לנזח עליה ולא מהניא אפילו נדיקה עד אחר הטבילה ודין הספירה והטבילה כבר אשמועינן וק"ל: **(יא) חוץ מאחר וסת הקבוע.** פירוש אחר שעבר יום וסת הקבוע ולא ראתה צ אטורה עד שמדקוק והוא הדין ביום שלשים למי שאין לה וסת קבוע וזה משמע ממילא כי יום שלשים לאשה שאין לה וסת קבוע דומה למי שיש לה וסת קבוע וזה נחבאר לעיל כמה פעמים (פי' קמ"ג מג: ורי"ט קמ"ט): **(יב) סותרת כ"ה המנין.** נראה דלא כתב כן אלא לימים קדמונים ומשום הכי נמי כתב שאפילו ראתה "בשביעי" ולא כתב אפילו ראתה בשמיני קודם טבילה דמיתין אחר שכבר ספרה ו' נקיים אף שלא נעלה אם עדיין הוא ב"א ימים שבין נדה לנדה אינה סותרת וכגון שמתחילת י"א ימים ראתה שלשה ימים רצופים ואחר כך ספרה שבעה נקיים וביום אחד עשר חזרה וראתה ועיין לעיל סימן קפ"ג. אבל לגבי דין דטהיגין צומרא דרבי ירמיה אין נפק"מ דאפילו אינה סותרת מכל מקום זריכה ו' נקיים אחרים מחדש נשפיל ראיית דם שראתה עמה וק"ל:

חדושי הגהות

[ט] סימן רמ"ט:

הגהות והערות

[כט] עיין פרישה סימן קפ"ד אות יח (מה שכתב והיותו נראה דלק"מ וכו') דלכתחילה צריכה בדיקה בשעת הוסת אלא שלענין דיעבר כשעבר הוסת ולא בדקה תו אינה צריכה לבדוק: [ל] כן הוא בדפוס, ולפינו בגמרא "אחר אחר לכולם" וצ"ל אחר אחד וכו' ברי"ף (סדרי טהרה סקל"א עיי"ש ועיין מעדני יו"ט פ"ד סי' א' אות ח):

בתרומת הרשן "הראשונים"

מפתח סדרי טהרה

(יב) ס"ט ט"ק לא: (ג) ס"ט ט"ק לב ד"ה ואין:

76 **(א*) במרדכי דהלכות נדה (דף ש"ל ע"ג) (שבועות סי' חשלה דף**

א ע"ג) אם סופרת ז' נקיים מסתברא משלשה ימים ואילך הכתמים טהורים אם יש במה לתלות במכה או בחבורה או בצפור ואינה סותרת אבל צריכה לידע בודאי שפסק דם המקור לגמרי לכך צריך שיהא ג' ימים הראשונים של ספירת נקיים טהורים לגמרי עכ"ל וכן הוא פרק ט' דאיטורי ביאה בהגהות מיימוניות (אות ז) והא דכתב שם במרדכי (דף של"א ע"א) (פי' חשלו) דאם מצאה כחם ביום ז' סותרת הכל היינו דליכא

יורה דעה קצו הלכות נדה מחצית השקל

קמט

(הגה שם) יש אומרים ימים ראשונים כו' כצ"ל: (ס"ג יג) יש אומרים כו'. במדרכי אם כו'. ר"ל, איתא אם כו': ואינה סותרת אבל כו', כצ"ל: לכך כו' שלשה ימים הראשונים כו'. שאינה יודעת בודאי שפסק דם מקורה, כי אז מעינה פתוח: כדלעיל סימן קפ"ז (מצ"ח ה') כו'. ר"ל, סוף סעיף ה' בהג"ה כתב שם רמ"א וכתמים חולה בה בכל ענין, דהיינו אפילו במכה שאינה יודעת שמוציאה דם. ועל זה כתב המרדכי דבשלשה ימים הראשונים של ספירת השבעה נקיים אין תולין במכה כזו: וכן משמע מלשון המרדכי, כצ"ל: רואה ממש כו'. ר"ל, רואה דם מחמת תשיש אם יש לה מכה שידוע שמוציאה דם תולין בה, כל שכן כתמים כו': בשעת ופתח כו'. והדרכי משה סובר בשעת וסחה ג"כ מעינה פתוח מקרי, ואפילו הכי יש סוכרים דגם בשעת וסחה כו': וכן נראה לי לצדד כו', כצ"ל: ואפשר דספר התרומה והמרדכי כו'. שכתבו כן להדיא ולא תלין בגי ימים הראשונים: דהרי כתב בתרומת הדרשן. דכתב הטעם דבשלמא כשאר כתם יכולה להזהר שלא תעבור בשוק של טכחים ולא תתעסק בצפור לתומה, לכך לא תלין בהם בשלשה ימים הראשונים, אבל בכתם פחות מכגריס אינה יכולה להזהר, שאין לך חלוק או סדין שאין עליו כמה טפין של דם מן מאכולת, משום הכי תלין במאכולת גם בשלשה ימים הראשונים: ואם היה אסור טרינא כו' אלא ודאי לא החמירו כו'. ר"ל, אלא ודאי גם הספר התרומה והמרדכי לא החמירו אלא לתומה בעלמא, ומשום הכי כתב בתרומת הדרשן דודאי לא החמירו כו': (א"כ) ועל כן נראה לי דאין להחמיר כו', כצ"ל. ור"ל, כיון דמסקינן דהוא רק חומרא בעלמא מה דלא תלין בשלשה ימים הראשונים, על כן יש לומר דאין להחמיר כו': תוליה בה כתמה כו'. היינו כשמצאה הכתם והיא טהורה מקודם: ואם סופרת שבעה נקיים

כו'. כמו שכתבתי בתחלת הסיק זה: סיפא נמי בכל כו'. ר"ל, אפילו במכה שידוע שמוציאה דם אפילו הכי לא תלין בשלשה ימים הראשונים: דאף על גב דודאי כו'. וגם כשיחני וכיבי הם בגופה, אפילו הכי לא תלין בהן תוך שלשה ימים: והאי אין לומר שכתב הרב כו'. על הראיה שכתב דהא אפילו רואה ממש תלין לעיל סימן קפ"ז במכה שמוציאה דם וכל שכן כתמים דרבנן כדרך אין לומר לחלק דהתם מעינה סתום אבל הכא מעינה פתוח, האי אין לומר דאי קושטא דמילתא הכי הוא: סדכתבו הפוסקים שצריכה כו'. ר"ל, אם כן הרי כתבו הפוסקים כן להדיא דבשלשה ימים הראשונים משום דמעינה פתוח הוא לא תלין: ומה שכתב זה אינו כו', כצ"ל: דהא התם קיימא לן כו'. ר"ל, באמת, דלא כאותן יש סוכרים, אלא רבשעת וסחה כו': רבן שמעון בן גמליאל כו' נמי סבר הכי כו'. רבשעת וסחה לא תלין במכה אפילו ידוע שמוציאה דם, ולדרייה ליכא למימר דמחמיר משום דאיכא מאן דאמר וסחת דאורייתא, דאין זה סוגיא בדברי התנאים ואמוראים רק בדברי הפוסקים, אלא ודאי רבן שמעון בן גמליאל סובר הכי מטעם ההוכחה כו': מה שאין כן הכא כו'. ר"ל, אפילו תלין בו בימי ספירתה במכה שידוע שמוציאה דם, כיון דבשעת וסחה לא תלין בה תו ליכא למימר אי"כ לעולם לא תהיה טמאה: דהכא כו' כצ"ל ע"פ א"כ ולא תלין בשלשה ימים הראשונים אפילו במכה שידוע שמוציאה דם: ואמרינן ילמד הפתום כו' שהמפרשים מחמירים כו'. ר"ל, אותן שפירשו דביניהם להדיא הם מחמירין, כל שכן דלא אמרינן דאינן פוסקים שסתמו דבריהם פליגי עליה, אלא ילמד סתום מן המפורש: מי לנו גדולי כו'. ר"ל, ומה זה שכתב הרב לכן נראה לי לצדד משום דשאר פוסקים לא חילקו כו', הא רובן ככולן חילקו בכך, דמי לנו גדול כו':

פתחי תשובה

16 (י) דבשלשה ימים כו'. ואם סופרת נקיים על כתם שמצאה, אם מצאה אחר כך כתם בגי ימים ראשונים עיין באבן העזר בבית שמואל סימן ס"ג ס"ק ג'. ועיין בדגול מרכבה [אוצר מפרשים ס"ק טז] שכתב שיש להקל בזה, וקל וחומר שיש להקל בחבונה להנשא ונתפייסה ומצאה כתם בגי ימים ראשונים, ע"ש. [וציין בתשובת חתם סופר [י"ח] סימן קפ"ז על דבר אשה שברקה עצמה לילך לבית הכנסת¹², וביום הפסקת טהרה הפסיקה וספרה וכתה ג' ימים מצאה כתם ויש לה כמה לתוליה, אם נאמר רבחוה ג' ימים לא תלין בה, או נחשוב מיום שברקה לילך לבית הכנסת, וכבר הלכו בזה נמשות, בעל עבודת הגרשוני סימן ע"ט מקיל, וצמח צדק סימן ס"ה דעתו להתמיר. ובסודרי טהרה ס"ק ל"ג נוטה להקל, אך כתב דמפירושו רש"י במתניין ריש נדה ג', א ר"ה ופסקיה לסקידה ממעט] מפקידה לפקידה בריקת שחרית וערכיה, למד מה"ם לובלין [נהי שם ד"ה מפקידה כ"ן דוקא בריקת תיקון חז"ל, אבל כדיקה אחרת לא, דאינה מדקדקת יפה, ומכיוא המשנה למלך פרק ג' ממשכב שאני, ע"ש. והוא ז"ל כתב דמעולם לא נכתבו רש"י לזה כלל, רק כתב כן לכוונה אחרת, ובנדון השאלה העלה דאם אמרה עתה כרי לי שברקתי שפיר יש להקל, ע"ש:]

באר היטב

(ח) סתרה. כמנ ה"טו [ס"ק ג] דלף לדין דמחמירין אפילו רואה טיפת דם כחודל לריכה שבעה נקיים, למאי נפקא מינה כחנ הממזר דין זה דסתרה, ונראה לי דיש נפקותא גם עכשיו, לפי מה דקיימא לן דלשה שיש לה וסת אינה לריכה נדיקה כלל, כמו שכתוב ריש סימן קפ"ז דהיא נחוקת טהרה, מה שאין כן בשבעה נקיים קיימא לן דלנחמלה לריכה נדיקה דהיא נחוקת טמאה עד כלות השבעה נקיים, על כן קא משמע לן כהן דחוקת טמאה עליה עד שיכלו שבעה לזוסין, דלא מימא בהגיע לן השבעה נקיים היא שנה לחוקת טהרה ואינה לריכה נדיקה אפילו לנחמלה, קא משמע לן דאפילו אם תראה שנה השבעה ממש מתמור הכל, אם כן עדיין חוקתה הראשונה עליה ולריכה נדיקה לנחמלה גם נעמ היא, עכ"ל:

ומושב דין ד' ור"ה חתן. משמע קצת כצמח צדק. אלא יש לומר החם לטהרות שאני, ע"ש. והוא ז"ל כתב דמעולם לא נכתבו רש"י לזה כלל, רק כתב כן לכוונה אחרת, ובנדון השאלה העלה דאם אמרה עתה כרי לי שברקתי שפיר יש להקל, ע"ש:]

אוצר מפרשים

דאם מוצאה כתם חוץ ג' ימים ראשונים לוי נקיים שצריכה לחזור ולספור ד נקיים מחדש, ואז אף שראתה כתם חוץ ג' לוי נקיים השניים תולין להקל. ועוד כתב [ס"ק ס"ג יג] באשה המתעסקת בכתמים או שיש לה חבורות ופצעים והיינו שאין ידוע שמוציאה דם ומחמירי שלא חוכל לספור ד נקיים בנקיות בלא כתם. לדין שאין הנשים סופרות ד נקיים עד אחר יום ה' לשימוש, נראה לי ריש לה חקנה כדרך זה, דהיינו מיר שפסק רמה כיום א' או ביום ב' לראייתה חבורק עצמה היטב כמו שדרך לברוק לספירת ד נקיים, ואחר יום ה' לשימושה שמתחלת לספור ד נקיים כבר עבר הגי ימים שפסק דמה, ותולין בכתמים להקל, וק"ל. ולי נראה דאף דמן הדין יפה כיון, אבל יש חשש תקלה לכמה זכרים אם חבורק קודם יום ה' לשימושה, דהא חכמים השוו [הרימא הדרן סימן רמ"ג] לא שמשו כמו שמששה, ואפילו כתם משום תקלה, ועוד, שהיא תהיה רואה ג' ימים או ד' ימים, וצריך להשוב המתור מן ד נקיים ויש [לחוש] לטעות. לכן כתב המור"ם סתם, וכן כתב המרדכי [שכונת רמז חשלה] סתם ג' ימים מו' נקיים, כן נראה לענ"ד:

1 (שם) דבשלשה ימים ראשונים של ימי הפרייה. ואם סופרת ד נקיים משום כתם ולא ראתה דם כלל, ועכשיו בגי ימים הראשונים של נקיים מצאה (שום) [שום] כתם, עיין באבן העזר סימן ס"ג בבית שמואל ס"ק ג'. וכן בנקיים של דם [בתולים] אם מצאה כתם בגי ימים הראשונים, ע"ש בבית שמואל, ע"כ:

12 (שם) דבשלשה ימים ראשונים [כ"ר] אם מצאה כתם וכר. בספר תפארת ישראל [ס"ק ג] מטסקא מקור הדין, ומכריע להקל לטוסק בהרמ"א, ולא בהש"ך [ס"ק יג]. ע"ש. ולענין לא ידעתי מה ענין לשלשה ימים דוקא, ולמה לא סגי בשלשה בדיקות להחזיקה כטהורה. על כן נראה לי דאחר ג' בדיקות של ערבית דהפסק טהרה ושהיות וערכיה שלאחריה, יש לסמוך אבית יוסף, וכמו שהכריע בתפארת ישראל הג"ל, אבל ג' בדיקות סמוכות זו אחר זו ממש לא, דאין זמן בין בדיקה לבדיקה לירר דם מהמקור, ואם תחתין שעה אחת נחת דברך לשעורין, אבל בגי בדיקות הג"ל אחי שפיר, וכמו שכתב משנה למלך פרק ג' ממשכב ומושב הלכה ד':

13 (שם) דיש אומרים דבשלשה וכר. ואם בדיקה עצמה לילך לבית הכנסת, עיין צמח צדק סימן ס"ה, ובסודרי טהרה סוף ס"ק ל"ג ור"ה אלא דעתו להקל. וברתי בהשבותי [חתם סופר] חלק י"ד סימן קפ"ז לסמוך על אותה בדיקה לחשוב הכתם לאחר ג' ימים: [חתם סופר מהרי"ט]

14 (שם) דיש סוכרים כו' אינו סתירה, כצ"ל: [דגול מרכבה - שאלן מהרי"ט]

10 (הגה סעיף ה) יש אומרים דבשלשה ימים ראשונים וכר. ואם סופרת נקיים על כתם שמצאה, אם מצאה אח"כ כתם בגי ימים ראשונים, עיין באבן העזר בבית שמואל סימן ס"ג ס"ק ג'. וע"ש. ולי נראה לפי מה שכתב הש"ך לעיל בסוף ס"ק ו' יש להקל בזה, וקל וחומר שיש להקל בחבונה להנשא ונתפייסה ומצאה כתם בגי ימים ראשונים, שהרי זו קילא וזו יתור מבעלת כתם, שבעלת כתם צריכה הפסק טהרה וזו אינה צריכה הפסק טהרה: [דגול מרכבה]

11 (שם) יש אומרים דבשלשה ימים ראשונים כו'. הש"ך [ס"ק יג] מאריך בכאן, ומסיק אפילו אם ידוע לה שכתמה מוציאה דם אין תולין בגי ימים ראשונים. ודלא ברמ"א, ולי נראה להלכה כרמ"א, גם ה"טו [ס"ק ז] ומשמעות הב"ח [סימן קע עמוד ק' ד"ה רמ"ג] גם כן כמו שכתב הרמ"א, דכתב בזה הלשון, נראה דאשה שהיא מוכת שחין דחליני הכתמים שלה אפילו הם כגריס ועוד ואף בגי ימים הראשונים, ולא דמיא לחבורה שבגופה דמוציא דם ואפילו הכי לא תלין בה ג' ימים הראשונים, דשאני חבורה אחת שהיא מכוסה באספליגית וכמטילת דאינו מוציאה דם אלא לפעמים רומית דמכה באותו מקום דכתב ספר התרומה [סימן צב] ולפעמים מוציאה דם, אבל מוכת שחין דכל שעה יוצא דם דמיא למאכולת דחלינין בהו אף בגי ימים ראשונים, ומכל מקום הכל לפי הענין השחין, עכ"ל. מכתב דומיא דמכה שבאותו מקום דכתב ספר התרומה, וספר התרומה איירי במכה שאין ידוע שמוציא דם, כמו שהביא הב"ח ספר התרומה סוף סימן ק"ץ [שם]. משמע אם בודאי מוציאה דם ריש לחלות, ודלא כסברת הש"ך בב"ח, ע"ש. ועוד ראה, מה שכתב בעבודת הגרשוני [סימן עט] דרומה לדין אחד מה שכתב (חות יאיר) [צמח צדק סימן טו] 122 אשה שפרסה נוה ותוך ה' לשימושה בריקה אח עצמה ונמצאת טהורה ולכשה לבנים ופרסה סדין לכן לכבוד שבת, ואחר ה' לשימושה בדיקה עצמה ורחצה ולכשה לבנים כדי לספור ד נקיים, ותוך ג' ללבושה מצאה כתם יותר מכגריס, והיא היתה מתעסקת ברמים, אם יש לחלוח הכתם ברמים אצי"פ שהוא חוץ ג' ימים הראשונים מאחר שכבר בדיקה תוך ה' לשימושה ונמצאת טהורה. והורה להחיר, דכיון דחומרא זו שאין תולין חוץ ג' ימים לא אתמר בגמרא, אלא שהאחרונים החמירו, ודאי מאן דמיקל בטעם כל דהו לא הפסיד. אך מטעם [דלמא] [דלא] חל עליה הבדיקה הראשונה בחיוב שמא לא בדיקה שפיר, כעבודת הגרשוני העלה להחיר, [ובתחת יאיר] [ובצמח צדק] העלה להחמיר, כן כתב בלקט הקמח. נמצא דעיקר מחמת דלמא לא בדיקה שפיר, אבל כשאר דברים יש להקל, כמו שכתב ודאי מאן דמיקל בטעם כל דהו לא הפסיד, ודי אי מחמירין [שאין] [בכאן] ידוע אם מכתה מוציאה דם, אבל אם בודאי מוציאה דם יש להקל, וכן כתב בחורת השלמים [ס"ק יד]. וכתב עוד [מורת השלמים]

(* מטעם שכתבתי לעיל בהג"ה סעיף ב' [אחר אחר ה']

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

(י) תרומת הדשן סימן רמ"ט: (ט) סברת הרב [דרכי משה] אחר ד' וכן משמע לשון המרדכי (י) [שעושה כמו חשלה:]

הגהות והערות

[ד] נראה לז"ל "דהא דכתמיס": הו"ו הש"ך ג' צ"ל כ"א כ"א י"ד ע"ש ע"ש. וכן משמע לשון המרדכי, כי לפי הנחנו כ"א י"ד אין משמעות לשון המרדכי כן. ע"ש: [ד] בגמרא איכא שאין לך "כל מטא ומטא" שאין בה כמה טיפי דם מאכולת, וכפ"י זה הוא גם בתרומת הדשן ע"ש: [ד] ועיין פתמי משנה לעיל סימן ק"א ע"ש כ"ב: [ח] עיין פתמי משנה לעיל סימן י"ב: [ט] הוא בעל המנחם עטרי משנה על ש"ע א"ח: חו עיין ש"ך לעיל סימן ק"א ע"ש וז' לפי זה גם אינה מולה בימי נדה, ע"ש ונחשבת בית אפרים ע"ש:

באר היטב

(ט) ויודעת. והש"ך [פ"ק יג] חולק על הרמ"א דרין זה, ופסק דאף ביודעת זדואי שמכמה מוליאה דם אפילו הכי אינה מולה בה בשלשה ימים הראשונים של שבעה נקיים, וכן משמע מדברי הב"ח דאין להקל אלא דוקא במלאה שחין ודם יואל ממנה ממיד, דאז חמירין אס לא חמלה בו לא חוכל לפסור שבעה נקיים לעולם, הא לאו הכי אפילו ידוע שמכמה מוליאה דם דברי הרמ"א דמיידי במכה שאי אפשר לה להזהר שפיר, או מולה בה, אבל כל שאפשר לה להזהר ולא עשהה כן אין לה לתלות כלל, עכ"ל. עיין בתשובות צמח צדק סימן ס"ה ובעבודת הגרשוני סימן ע"ט:

דבר שאינו מקבל טומאה, אף תוך ג' לא היישין לה, כיון דרבר שאינו מקבל טומאה לא הוי בכלל גזרת כתמים. וכן משמע מדברי הגהות מיימוניות (אסור) כ"א ט אחר ז' ובספר התרומה [סימן צב] שלא כתבו רק דתוך ג' ימים לא חליין, והיינו במידי דבעי לתלות שפיר אמרינן ריתור מסתבר לתלות בגופה, אבל דרבר שאינו מקבל טומאה דלאו מטעם חליה אתינן עלה, דאפילו ברקע ברקע עולם ורשבה עליו טהורה (נה"ט, ט), והיינו כיון רבלא הרגשה חויה לא גזרו חכמים על זה, אם כן מה מהני הא דתוך ג' ימים מעיינה פתוח, טוף סוף חויה בלא הרגשה, ושבו ראייתו בתשובת מעיל צדקה סימן ס"ב דמדבריו נראה פשוט להחיר בכתמים הנמצאים בכגור צבוע תוך ג' ימים, ע"ש [ל]: (יג) פחות מכגור, הטעם בזה, הואיל ושכיח טובא ואי אפשר לזוהר, ובכתבי הרב הגדול מהר"ר רינאל זצ"ל ראייתו שכתב דאם יכולה לישן במקום שאין פשפשיין ושכבה במקום שיש פשפשיין, אינה יכולה לתלות בפשפשיין, ע"כ. ועיין מה שכתבתי לעיל סימן ק"א ע"ש ל"ח בשם דגול מרכבה [אוצר מפרשים סי"ב כו]: (ד) ויודעת. עיין באר היטב [סי"ט ט], ועיין בתשובת בית אברהם חלק יורה דעה סימן נ"ח אות כ"ז שכתב דגם אם נחמיר כרואה ממש, במכה הירוד שמוציאה דם, תוך ג' ימים ראשונים, כל זה באם הראיה שנטמאה בעבורה היא טומאה וראיה, אבל בנדרון דהרמ"א בסימן קפ"ו עיני' ה' בחלוקה השלישית שמרגשת שהדם בא מהמקור ואינה יודעת אם היא ממכה שבמקור, דבתחלת ראיה טהורה, אך בשעת וסתה או בשעת עונה בינונית מטמאין לה משום הסכרא דכי לעולם לא חמלה, בכדאי גוונא יש להקל אחר זה תוך ג' ימים ראשונים לתלות במכה גם כרואה ממש, כעין שכתב הבית שמואל [אה"ע סימן 30 סי"ג ג] בכלה או כבעלת הכתם מעיקרא, ע"ש [ל]. ועיין בתשובת בית אפרים חלק י"ד סימן מ"ה באשה שהפסיקה כטהרה, ולפי שהייתה כדרך לא פשטה חלוקה, ובימים ששי לספירתה באחה לביתה ומצאה על חלוקה דם, אם יכולה לתלות שהדם הנמצא הוא מימי נדה, וכתב שאחיו הרב מדובנא [ס' צידר להחמיר לפי דעת הש"ך [יג ט] דגם במכה שמוציאה דם אינה תולה בג' ימים הראשונים, ואם כן אם נתלה מימי נדה על כרחך שהיה עליה גם בג' ימים ראשונים, והוא ז"ל העלה להקל, דגם במכה שמוציאה דם מסתבר להקל, ולתלות בימי נדה עדיף טפי ממכה שכוונתה, ומכל שכן כשידוע שבאו כתמים על החלוקה, וכן כתב בשם א"י פנים מאירות חלק ב' סימן ק"ע באשה שהתחילה לספור שבעה נקיים וכיום שני פירסה המשרתת הסדין שהיתה שוכבת עליו בימי נדה, ובימים ז' מצאה כתם על הסדין, והעלה דזה הוי כמכה שכוראי מטפסף ומוציא דם תולין אף בג' ימים ראשונים, עיין שם שהאר"ך בזה. [ועיין בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קס"ה אודות אשה שכימי נקיים שלה הגיע וסת עורק וזב [גילדעני אדער] וחלוקה וסדיניה מלוכלכים בדם, אי לתלות ג' ימים הראשונים, או דלמא כיון שבמים מרגשים יעברו אלו הדמים של עורק וזב אידן הפסד שתמתין מלספור. והאר"ך בזה, ומסיק מאחר שאין וסת העורק וזב נמשך אלא אינה ימים אין לתלות בו בג' ימים ראשונים, אך נעשה לה תקנה שמיד אחר ב' ימים לראיתה תפסוק כטהרה, דאף על גב דאלו ג' ימים אין עולים לה לנקיים מפני חשש פולתח והמתין עד אחר חמשה ימים, מכל מקום מועיל לה בריקתה שלא נחויקנה וראה, ואם אחרי ה' ימים תפתח עורק וזב שלה תולין בו כתמים, כן נראה לי למעשה, עיין שם ע"ד, וגם בכרתי ופלתח [מפאת ישראל עיני' הן ומנחת יעקב [מרח' השלמים סי"ד י] וסדרי טהרה [סי"ק לז] באורך, ועיין מה שכתבתי לעיל סימן קפ"ו טוף סי"ק לז]:

לך אשה שחולק לספור שבעה נקיים, מה שאין כן במכה, אבל ודאי טעמא הוא משום שזריכה זדואי לידע שפסק דם מקורה. שוב מלאמי זב"ח סוף סימן ק"ץ [עמוד קכ ד"ה ומה] שכתב זאשה שהיא מוכת שחין כיון שהדם יואל חמיד מהשחין שגופה ונכתם בסדיניה וחלוקה, יש לתלות אף בשלשה ימים הראשונים, דאם לא כן לא תוכל לספור שבעה נקיים לעולם. ולא דמי להכורה שגופה שמוציאה דם ואפילו הכי לא חליין בה שלשה ימים הראשונים, דשאני חבורה אחת שהיא מוכתה באספלינית שאינה מוליאה דם אלא לפעמים, דומיא דמכה שזאתו

מקום דכתב ספר התרומה [סג] דלפעמים מוליאה דם, אבל מוכת שחין דכל שעה יואל ממנה דם דמיה למאכולת דחליין בה אף בשלשה ימים הראשונים וכו'. ומכל מקום הכל לפי ענין השחין, ודוק, עכ"ל. מבוחר מדבריו דאין להקל אלא במלאה שימי וימי ודם יואל ממנה ממיד, הא לאו הכי אפילו ידוע שמכמה מוליאה דם אין להקל [וכן משמע בספר אפי רבני סימן טז, שהעתיק כל הדברים שכתבתי זה, רק דין זה שכתב הרב דמכה שמוציאה דם תולין אף בשלשה ימים הראשונים השמיט, רק כתב סממא שאין תולין כחם כגרים ועוד, בשום דבר בשלשה ימים הראשונים, ע"ש]:

ביאור הגר"א

כמו שכתב שם ט"ז א' ס"ז א', ונכונה לעיל סימן קפ"ו [סעיף הן], כל שכן בכתמים דרבנן, דרכי משה [אחר ד]. ע"ש:

פתחי תשובה

(יא) אם מצאה כתם. עיין בתשובת תפארת צבי חלק יורה דעה סימן כ"ד שכתב דדוקא אם מצאה הכתם תוך ג' ימים ראשונים אינה תולה, אבל אם מצאה הכתם לאחר ג' ימים אלא שיש לחוש שזה הכתם ראתה בתוך ג' ימים ולא ידעה עד הנה, תולה במכה ובנדה, ורשבת אף ג' ימים הראשונים לספירה, דלא כרב אחר שטעה בזה, ע"ש. וכן משמע בשו"ת א"י פנים מאירות חלק ב' סימן ק"ע [י"ד איכא], ע"ש. אכן בתשובת בית אפרים שאביא לקמן [סי"ק יד] בשם אחיו מבוחר שדעתו אינו כן [ועיין בזה בסדרי טהרה לעיל סימן ק"צ סי"ק ע"ד ד"ה בשו"ת פנים מאירות ובתשובת חמדת שלמה י"ד סימן כ' מה שכתבו בזה באריכות]: (יב) אין תולין אותו דהקל. [עיין בתשובת חמדת שלמה [י"ד] סימן כ' [אות י"ח]] שהעלה דאם נמצא הכתם על

(ד) אבל פחות מכגרים וכו'. זב"י [עמוד קסו ד"ה כחז] זב"ח תרומת הדשן [סימן רמט] כתב וז"ל, אבל בפחות מכן דאינה זריכה לתלותו בחבורה או מכה אלא זב"ח מאכולת, ודאי תליין לעולם, דאם לא כן אין שום אשה יכולה לטהר, כדליתא פרק הרואה [גנה נה, ט] דאין לך אשה י"י שאין עליה כמה טיפי דמים של מאכולת, עכ"ל. וכתב רמ"א בדרכי משה [אות ד] דהא דלא תליין בחבורה על כרחך חומרא בעלמא הוא, דאי מדינא מאי איכפת לן זבאי אפשר לטהר או לא, והוכיח דמדינא תליין אפילו בשלשה ימים ראשונים, דהא אפילו

ברואה ממש תליין במכה שיש לה זבואתו מקום, ומסיק שם כן נראה לי להלכה אבל למעשה יש להחמיר דלכחלה במכה עוברת בימים מועטים, דגם זה מיקרי אפשי ליהוזה, ע"כ. ומכל מקום כתב כאלו להחמיר במכה שידועת ודאי שמוציאה דם, דנראה דמה שהביא בדרכי משה ראייה מרואה ממש לאו ראייה היא, דהמס אית לה חוקת טהרה מחלה ואחה זא לטמאותה, על כן תליין במכה, מה שאין כן כאן שהיא כבר טמאה ואחה נריך לטהרה, על כן נריך לך חוקה ברורה לטהרה להוציאה מן החוקה של טומאה הקודמת. משום הכי בעינן שלשה ימים נקיים לגמרי דאז יש חוקה לטהרה בשלשה ימים, אלא דבפחות מכגרים אי אפשר בעולם להזהר בזה לא גזרו רבנן, דדבר זה אינו רק מדרכנן כיון שאינה מרגשת ביציאת הדם, כדלעיל [סימן ק"א ע"ש א], וכן בההיא דמוכת שחין שהעתיקתי בסוף סימן ק"ץ [סי"ק מא] אי אפשר לזהר ממנה, וכן נראה במכה שיש לה בגופה כל שאפשר לה להזהר שלא תלכלך עצמה מדם ולא עשהה כן אין לה לתלות זבואתה מכה, מה שאין כן במכה שאי אפשר לה להזהר שפיר מולה בה. וגם דברי רמ"א כאן בשו"ע יש כוון לזה. ומו"ח ז"ל [ב"ח סימן ק"א עמוד קכ ד"ה אחר] העתיק זב"ח [שם עמוד קכא] שכתב על ההיא דמוכת שחין זב"ח ה"ר פרץ [הגה למשנ"ן סימן מפא] דבשלשה ימים הראשונים אין מולה בשחין, ומסיק מו"ח ז"ל דהכל לפי השחין, והיינו כפי הדרך שכתבתי:

ביאור הגר"א

כמו שכתב שם ט"ז א' ס"ז א', ונכונה לעיל סימן קפ"ו [סעיף הן], כל שכן בכתמים דרבנן, דרכי משה [אחר ד]. ע"ש:

באר היטב

(ט) ויודעת. והש"ך [פ"ק יג] חולק על הרמ"א דרין זה, ופסק דאף ביודעת זדואי שמכמה מוליאה דם אפילו הכי אינה מולה בה בשלשה ימים הראשונים של שבעה נקיים, וכן משמע מדברי הב"ח דאין להקל אלא דוקא במלאה שחין ודם יואל ממנה ממיד, דאז חמירין אס לא חמלה בו לא חוכל לפסור שבעה נקיים לעולם, הא לאו הכי אפילו ידוע שמכמה מוליאה דם דברי הרמ"א דמיידי במכה שאי אפשר לה להזהר שפיר, או מולה בה, אבל כל שאפשר לה להזהר ולא עשהה כן אין לה לתלות כלל, עכ"ל. עיין בתשובות צמח צדק סימן ס"ה ובעבודת הגרשוני סימן ע"ט:

דבר שאינו מקבל טומאה, אף תוך ג' לא היישין לה, כיון דרבר שאינו מקבל טומאה לא הוי בכלל גזרת כתמים. וכן משמע מדברי הגהות מיימוניות (אסור) כ"א ט אחר ז' ובספר התרומה [סימן צב] שלא כתבו רק דתוך ג' ימים לא חליין, והיינו במידי דבעי לתלות שפיר אמרינן ריתור מסתבר לתלות בגופה, אבל דרבר שאינו מקבל טומאה דלאו מטעם חליה אתינן עלה, דאפילו ברקע ברקע עולם ורשבה עליו טהורה (נה"ט, ט), והיינו כיון רבלא הרגשה חויה לא גזרו חכמים על זה, אם כן מה מהני הא דתוך ג' ימים מעיינה פתוח, טוף סוף חויה בלא הרגשה, ושבו ראייתו בתשובת מעיל צדקה סימן ס"ב דמדבריו נראה פשוט להחיר בכתמים הנמצאים בכגור צבוע תוך ג' ימים, ע"ש [ל]: (יג) פחות מכגור, הטעם בזה, הואיל ושכיח טובא ואי אפשר לזוהר, ובכתבי הרב הגדול מהר"ר רינאל זצ"ל ראייתו שכתב דאם יכולה לישן במקום שאין פשפשיין ושכבה במקום שיש פשפשיין, אינה יכולה לתלות בפשפשיין, ע"כ. ועיין מה שכתבתי לעיל סימן ק"א ע"ש ל"ח בשם דגול מרכבה [אוצר מפרשים סי"ב כו]: (ד) ויודעת. עיין באר היטב [סי"ט ט], ועיין בתשובת בית אברהם חלק יורה דעה סימן נ"ח אות כ"ז שכתב דגם אם נחמיר כרואה ממש, במכה הירוד שמוציאה דם, תוך ג' ימים ראשונים, כל זה באם הראיה שנטמאה בעבורה היא טומאה וראיה, אבל בנדרון דהרמ"א בסימן קפ"ו עיני' ה' בחלוקה השלישית שמרגשת שהדם בא מהמקור ואינה יודעת אם היא ממכה שבמקור, דבתחלת ראיה טהורה, אך בשעת וסתה או בשעת עונה בינונית מטמאין לה משום הסכרא דכי לעולם לא חמלה, בכדאי גוונא יש להקל אחר זה תוך ג' ימים ראשונים לתלות במכה גם כרואה ממש, כעין שכתב הבית שמואל [אה"ע סימן 30 סי"ג ג] בכלה או כבעלת הכתם מעיקרא, ע"ש [ל]. ועיין בתשובת בית אפרים חלק י"ד סימן מ"ה באשה שהפסיקה כטהרה, ולפי שהייתה כדרך לא פשטה חלוקה, ובימים ששי לספירתה באחה לביתה ומצאה על חלוקה דם, אם יכולה לתלות שהדם הנמצא הוא מימי נדה, וכתב שאחיו הרב מדובנא [ס' צידר להחמיר לפי דעת הש"ך [יג ט] דגם במכה שמוציאה דם אינה תולה בג' ימים הראשונים, ואם כן אם נתלה מימי נדה על כרחך שהיה עליה גם בג' ימים ראשונים, והוא ז"ל העלה להקל, דגם במכה שמוציאה דם מסתבר להקל, ולתלות בימי נדה עדיף טפי ממכה שכוונתה, ומכל שכן כשידוע שבאו כתמים על החלוקה, וכן כתב בשם א"י פנים מאירות חלק ב' סימן ק"ע באשה שהתחילה לספור שבעה נקיים וכיום שני פירסה המשרתת הסדין שהיתה שוכבת עליו בימי נדה, ובימים ז' מצאה כתם על הסדין, והעלה דזה הוי כמכה שכוראי מטפסף ומוציא דם תולין אף בג' ימים ראשונים, עיין שם שהאר"ך בזה. [ועיין בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קס"ה אודות אשה שכימי נקיים שלה הגיע וסת עורק וזב [גילדעני אדער] וחלוקה וסדיניה מלוכלכים בדם, אי לתלות ג' ימים הראשונים, או דלמא כיון שבמים מרגשים יעברו אלו הדמים של עורק וזב אידן הפסד שתמתין מלספור. והאר"ך בזה, ומסיק מאחר שאין וסת העורק וזב נמשך אלא אינה ימים אין לתלות בו בג' ימים ראשונים, אך נעשה לה תקנה שמיד אחר ב' ימים לראיתה תפסוק כטהרה, דאף על גב דאלו ג' ימים אין עולים לה לנקיים מפני חשש פולתח והמתין עד אחר חמשה ימים, מכל מקום מועיל לה בריקתה שלא נחויקנה וראה, ואם אחרי ה' ימים תפתח עורק וזב שלה תולין בו כתמים, כן נראה לי למעשה, עיין שם ע"ד, וגם בכרתי ופלתח [מפאת ישראל עיני' הן ומנחת יעקב [מרח' השלמים סי"ד י] וסדרי טהרה [סי"ק לז] באורך, ועיין מה שכתבתי לעיל סימן קפ"ו טוף סי"ק לז]:

28

זרע חסמור את הכל, תלמוד לומר לטמאה זה, אין לה אלא יום אחד. אבל אם ראה זוב, אפילו יום שבעה, סותר את שלפניו, דכתיב שבעת ימים לטהרתו, עד שיהיו כל שבעת הימים טהורים מן הזיבות: הפסקה זיניהן: ד או אחת מרובה בשתיים. ג הרי זה זב גמור. וחייב בקרבן. דבראיות תלה רחמנא, דכתיב טומאתו בזובו, טומאתו תלויה בזובו ואינה תלויה בזימיו. ומיהו בהפסיק יום זינתיים קאמרי צימ הלל לעיל דלא הוי זב גמור ואין הראיות מצטרפות, לא שנה לענין טומאה כגון ראה שתי ראיות בלכד בהפסקת יום זינתיים לא שנה לענין קרבן כגון ראה שלש ראיות: ד כדי טבילה וסיפוג. כדי שיטבול ויקנה עלמו אחר טבילה. ופחות משיעור זה, לא הוי הפסק ולא משיבא אלא ראה אחת: או אחת מרובה בשתיים. שהיה בין המחלת הראיה לסוף הראיה כדי טבילה וסיפוג, והיה רואה תמיד בלא הפסק:

שלא סתר אלא יומו, בראה קרי. אבל אם ראה זוב, אפילו יום שביעי, סתר את שלפניו: ג ראה אחת היום ושתיים למחר, שתיים היום ואחת למחר, שלש לשלשה ימים או לשלשה לילות, הרי זה זב גמור: ד ראה אחת והפסיק פדי טבילה וסיפוג, ואחר כך ראה שתיים או אחת מרבה בשתיים, או ראה שתיים או אחת מרבה בשתיים, והפסיק פדי טבילה וסיפוג, ואחר כך ראה אחת, הרי זה זב גמור: ה ראה אחת מרבה בשלש,

פירוש המשניות להרמב"ם

כ"ה. ד אם היה בין ראיה וראיה פחות מכדי טבילה וסיפוג אינה שתי ראיות אבל תחשב ראיה אחת. וממה שראוי לידע כי ראיה אין לה שיעור אלא כל שהוא וזהו אמרו החתים בשרו ואפילו כל שהוא אמנם הגבול הזה אשר גבלוהו שהוא כדי טבילה וסיפוג הוא פחות מזה שתהיה בין שתי ראיות ונחשוב אותו כ' פעולות ויחשבו כשתי ראיות. ה כבר ביארתי לך

מלאכת שלמה

טבילה וכו'. וכתיב המכס הר"ס ז"ל וז"ל בראה קרי ואע"ג דקמ"ל דאי אפשר לשי"ל של זב בלא נחמוי ויזה צ"י המפלת מסיק גזוירת הכחז היא ויזה גמורה דלא פמיכא זה ש"י סותרת כל שבעה

תפארת ישראל

יז גם לקרבן: יח להספג אחר טבילה:

חזון נחום

ד או אחת מרובה בשתיים. עיין צ"י הר"ב ונמו"ט:

משנה אחרונה

פ"ק דהוריות מ"ג: ד ראה אחת והפסיק, הכל אחי לפרושי דהפסק בין ראוי לראיה לריח שיהא כדי טבילה וסיפוג ונפחות מכן אינו אלא ראה אחת. ולא ידעתי אמאי לא מני קמס כמה יהא בין ראיה לראיה כדי טבילה וסיפוג ונפחות מזה אינה אלא אחת ואמאי נקט לה בשמים ואחת או נחתם ושמים כיון דלבעל שתי ראיות לכד נמי דינא הכי. ואפשר דקמ"ל דשמים ואחת מצטרפין להיות זב גמור. דאחת מרובה יליף בספרא מדכתיב רב. והחמים היינו ראוי קטנה. וא"כ קמ"ל דרר והחמים אין מצטרפין דכתיב או החמים משמע או הא או הא קמ"ל: כדי טבילה וסיפוג. משמע הסיפוג מרובה הוא כיון שנחשב בכלל השיעור וכן כולו קר יומא בכל העצילות מני ונסתפג וכן צ"ג דפרה וסס כמבני דאפשר משום תלויה הוא: ה ראה אחת מרובה בשלש. אע"ג דמני במתני' דלעיל אחת מרובה בשתיים הוי כשתי ראיות לא שמעני' דה"ה בשלש, דחידוש הוא שראיה אחת תחשב לשתיים וה"א דוקא לשמים מתחלקת ולא לשלש קמ"ל דה"ה לשלש. ויליף לה בת"כ מדכתיב רר דמשמע המשכת הראוי כמ"ס הרמב"ם וראיות

אבל אם ראה זוב אפילו יום שביעי סותר. והכי מיימי לה נפסקים דף פ"א וכתיב רש"י שם אבל אם ראה זוב כו' לא ידענא שהיכא קאי אבל ע"כ. ונעלם ממנו דמתני' דהכא היא. ומיהו הסס משום ר' אושעיא איתמר דמניא ר' אושעיא אומר אבל. וע"כ ז"ל דט"ס הוא דר' אושעיא דהסס אמורא הוא מדהשיב לו ר' יוחנן ולא שייך לשון דמניא. וראיתי במס' נזיר דף ט"ו הובאה ג"כ הך סוגיא והגיהו סס דר' אושעיא ומחקו דמניא. וכשבאנו להגיה נכון יותר להגיה דמנין אבל ראה זוב כו' וא"ל ר' יוחנן לר' אושעיא לא יסמור אלא יומא וא"ל ר' יוסי קאי כוונתך דפשיטא דלא שניק מתני' ומיימי מדרי' אושעיא: ג ראה אחת היום. משום דלעיל לא שמעינן דזב מטמא זימייס אלא בראיות קמ"ל הכא דמטמא אף זימייס ועוד אשמעינן דלילות לענין זיבה הס כימייס דקמ"ל כל ימי זיבה אי חיזא זימייס דוקא ולא בלילות קמ"ל כדאמרי' בשלהי מס' נדה א"ל רב שמעני' לר' אבה איתא זיממא הוי זבה ובליליא לא הוי זבה אלא נדה א"ל עליך אמר קרא על נדה' סמוך לנדהא איתא הוי בליליא וקרי לה זבה וע'

צינונים
אבל אם ראה. מיי
סס ה"א: ג ראה
אחת. מיי סס פ"ב ה'
ז מ: ד ראה אחת. מיי
סס ה"א: ה ראה אחת.
סנהדרין סג מ"י סס
ה"ט: ראה אחת. מיי
סס ה"א:

תום רעק"א

פ"ב ב [אוח א] במשנה אם ראה זוב אפי' יום ז'. ע' בהרא"ש ספ"ד דנדה ד"ל הא דנקט יום ז' משום דגם בזה הפרש בין זיבה לקרי דבקר ביום ז' אינו סותר אפי' יומו כיון דסתרי' קרי משום דבעי' נקיים וכיון דספר מקצת יומו כבר שלמו הנקיים ושוב אין קרי סותר עי"ש:

כוכב מיעקב

ה משנה אחת מרובה בשלש כו'. נ"ב עיין מוס' שנת דף ל"ד ע"ג ד"ה ספק שהקטו מלאך על פי' רשז"ס דסס, דמייירי בראה כל בין השמשות דהא אחת מרובה בשלש ה"ו זב גמור. ובה"ש הוי לכל הפחות מני מיל עי"ש היטב.

אהבת איתן

אמרו צ"ה מטמא משו"מ וזרין מ"ח כו' למה לא הפירו שזרין לספור ז' נקיים. עוד הקשה מו"ט ד"ה אר"א וכן עוד במ"ב א"י סס ומוריס פי' צ"ש. וקשיא ליה טעמא דצ"ש אשמעי' והראה מקום לריש פ"ג דפ"ה. הדרינן ללעיל מה שהקשה מו"ט על רע"ב שהזכיר בדברי צ"ש דין משו"מ ולא הזכיר דין המטמא את הראוי אבל בדברי צ"ה הזכיר גם דין הראוי. ולפע"ד שהרע"ב אינו מפרש כרש"י נדה סס דע"ב א' דמייירי בש"י כ"י בשני שלה אחר טבילה שזבה מייירי הכרי' דמיימי סס ריש ע"ב, שהרי ז"ל הרע"ב דאע"פ שאינה זבה גמורה עד ג"כ מ"מ בראי' אחת עושה משו"מ כו' ע"ש. מזה יש להוכיח דמייירי בש"י כ"י בראשון או בשני קודם טבילה דשורפין ולא מוליין והיי' בש"י כ"י ולא בש"י כו' דאילו הסס שורפין הכל מוליין. וכיון דלא מייירי צ"ה דמוליין במתני'

לצ"ש מש"ה לא הזכיר דין הראוי' דמוליין. הגם שהסוגיא נדה מכתת זה הפירוש יש לומר שהרע"ב מפרש דהסס אפי' רישא נמי ברי' היא ולא מתני' דהכא, והראוי' מלאמר וקמני רישא כו' וגרסי' סס ועוד הניא ולי"ג חנן. וע"ד קושיות חו"ד יש ליישב ע"פ החוספתא הובא בר"ש וא"ר שאמרו צ"ה לצי"ש מ"ש ראה זב נחמילה כו' אמרו להם צ"ש כשראה זב נחמילה גם בסוף ביטל יום הטהור את הראוי' אבל ראה שמים והפסיק וראה אחת הואיל ונוקק לספירת שבעה ביטלה ראוי' את יום הטהור כו' ע"ש. הרי שלא הוזכרו צ"ה להזכיר ספירת ז"ב שהרי זכו כל עיקר טעמיה דצ"ש וצ"ה לא חיישי לה שזרין ז"ב שיהי' כזביל זה ז"ב. ומה"ט גם ברישא בראה א' נחמילה לא הזכירו צ"ה ג"כ ז"ב. וע"ד קושיות מו"ט ובי טעמא דצ"ש אשמעי', יש לומר דה"ק ל"י ר"א בן יהודה לרע"ק שהוא ח"ק דמתני' כדאי' בחוספתא, לדבריך פליגי בראה א' נחמילה דוקא אבל ראה צ"י נחמילה גם לצי"ה הוי זב גמור כדאי' סס. ואני אומר לא צ"ה מודים אלא צ"ש מודים אבל לצי"ה בכל גווי לא הוי ז"ב.

יעוצה אלא כדרכך
בצטר נקי ורך או כבד
שחן שחור לבן ונקי
או בצטר גפן . יאור
היום יפה לבריקה של
בית . ואין בודקין
כסותיהן אלא ביום
וסוכרין אותו לשבח :

שליש גורם ועשותו כיוצא בו ונחמנו הספיקים בין רואה בתחלה כיום
בין רואה בסופו אינו עולה כלל ממי שהספיק נקיים מדם לגמרי כפיין
וחסי' לטחאי וק"ו דאמרין כדלגש השנה נמי מהאי פעמא הוא לפי שאין
השנה גורמת שום דבר לא בתחלה אלא בסופה וזהו ליה כחלה מדם
והילכך בין בתחלה בין בסופה יום
[אם הכל ולא ק"ו גמור הוא דהא
מדם בשעולה לה בתחלה ולמע
עולה לה בסופה נפעמא תליא מילתא כדאמרן משא"כ
בשנה אלא משום דהיה חספי' גליין עולה לה בתחלה ולפי
שמקלה הכלשון של יום אינו גורם אף בשנה כן כיון דאין
בתחלה ולא בסופה שום דבר גורם שום דבר נכדו לכפל כמו
של יום הילכך בין בתחלה בין בסופה עולה ע"כ ועשה
ידא איש נבון וחסד וישה פעם זה בין עינו וידע אם דברים
אלו נכונים או עלו פעמם ערעונים :

להיות גורר אחריו טוף היום והילכך זכה בין
גדולה בין קטנה בסוף ספירתה מקצת היום
ככולו לרבנן כדאית להו ולרבי יוסי כדאית
ליה וסוף נדה נמי כיון דעל כרחין תחילת
היום טמא דשבעת ימים תהיה בנדרה כתיב
משא"כ בסוף ספירת שבעה והילכך אף סוף
היום כתחילתו והיא המענה בזבה יום שפוסקת
בו אבל תחילת נדה אע"פ תחילתו טהור כיון

דאמרין בתם אמר רבא ק"ו ומה דה שאין מקלת היום עולה לה
בסופה שהרי חסור לה לטול ביום שביעי עולה לה בתחלה
שהרי יום ראשון שרצה בו סופרתו שנה שיום אחד עולה לה
בסופה אינו דין שיום אחד עולה לה בתחלה ונאמר להם הענין
בקציה ע"כ וכתב המחבר וז"ל
דודאי סוף היום לעולם כתחלתו
בתחלה היום גורם לו
עומאה או ספרה אבל כפיין
תחלה היום גורם לא עומאה אלא
ט"ה אלו נחשב להיות גורר
אחריו סוף היום . והאריך בזה
ועלו דבריו בערעוב . ואינו מנן
אותם כלל . והכינו בזה חזקה שאין
דכיון דננקיים תליא מילתא ליה
ששפ"ק בו ליכא למסררי נקיין
ללא נקי הוה כיון דראתה ט'
אבל כפיין כיון שתחלת היום
עבר בנקיותה א"כ איכא ספירה ד'
נקיים אלא לדריין אם דאית
סופר' ולר' יוסי איכא ספירה כיון
דהתחלה לספור יום שביעי
שתחלתו טהור היה איכא ספירה
בשנה אבל בתחלה החסרון איכא
למספרייה בנקי כל שראת' בו א"כ
בשנתחלה לספור נקיי עולה לה
וזקא כסוף ספירה חבל בלמע
ספירה לא דלא בני שיהא חסר
ביניהם אבל נדה עולה נקיות
תליא מילתא אלא בזוית בלמוד
סוף היום בתחלה עולה ליום א'
וכן בכל דבעיין ימים כיון נבי
בהמה דכתיב שבעת ימים ימים
עם אמו לא שנה ט"ה תחילה
הלילה ולא שנה ט"ה כסוף הלילה
או כסוף היום אלוהו היום עולה
לה למנין ז' אבל מ"ג שפיר ילין
מינה לשנה דכיון דשנה יום אחי'
בסופה חסוב שנה ה"כ בתחלה
כיון דלשכחן כנדה דעדיף עמי
מקלת היום בתחלה מכסופה
דלש כנדה דלא חסוב מקלת יום
בסופה חסוב בתחלה בשנה
דעדיף יום אחד בסופה להיות
חסוב שנה דין הוא שיהא חסוב
בתחלה :

במשנה כי קאמר ר"ש דיה ככועלה לממא בפנים כבחויין אבל לסתור ולטמא במשהו רואה הוא או דילמא ל"ש א"ל
נוגעת היא אתא שייליה לרבה א"ל רואה היא אתיא שייליה לרב יוסף א"ל רואה היא הדר אתא לקמיה דאביי א"ל
ברוקה דהרדי טפי ושפיר אמרו לך ע"כ לא אמר ר"ש אלא מלטמא בפנים אבל לסתור ולטמא במשהו רואה הוא .
ובפ' בנות הכותיים בעי רמי ב"ד חמא פולשת שכבת זרע מהו לסתור בזיבה רואה היא וסתרה או דילמא נוגעת היא
ולא סתרה א"ד לפום חורפא שבישתא נהי נמי דסתרה כמה תסתור שבעה דיה ככועלה תסתור יום אחד ואחר תסתור
אמר רחמנא אחר אחר לכולן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן ולמעמך זב גופיה היכי סתרה וסתרה אמר רחמנא שלא
תהא מפסקת ביניהן הכא נמי שלא תהא טומאה מפסקת ביניהן אע"ג דרבא אמר לפום חורפא שבישתא מדאקש' ליה
רמי בר חמא זב גופיה היכי סתרה ושתיק ליה ש"מ קבלה מיניה והכין הלכתא דרואה היא וכדפשמנו ליה רבא ורב יוסף
לרב שמואל בר ביזנא ואביי נמי הדר ביה וא"ל שפיר קאמרו לך דאלמא אפי' לרבי שמעון לסתור ולטמא במשהו
רואה היא ולפיכך כתב רבינו יצחק הזקן ז"ל בעל התוספות דאשה ששמשו ואח"כ ראתה אינה מתחלת לספור עד
שתמתין שש עונות שלימות דקיי"ל כחכמי' דאמרו בפרק ר"ע דשש עונות שלימות בעינן . נמצא שא"א ליה להתחיל
בספירתה עד יום חמשה לשימושה ליום רביעי צריכה שתפסיק במהרה ומנה יום חמישי . אבל רבינו יעקב ז"ל כתב
דלא נאמרו דברים אלו אלא בשכבת זרע דזב משום ציצומוי זיכה שבא"א היא שסותר בר"פ המפלת אבל קרי בעלמא
אפילו בכועלה לא הוי משום רואה אלא משום נוגע ודיה כביע . ה' . ובתום' הקשו עליו דבההיא דפרק יוצא דופן משמע
דלרבנן לא אמרינן ביה דיה ככועלה ואפי' ר"ש נמי לא אמר דיה ככועלה אלא לממא בפנים כבחויין אבל . לסתור
ולטמא במשהו עדיפא מבועלה ורואה היא . ובאמת דבר הלמד מענינו הוא דהא מייחנין עלה פלוגתא דרבנן ור"ש
ופלוגתיהוה בפולשת שכבת זרע בעלמא היא דהא אקשינן עליה דר' שמעון ורחצו במים ומטאו עד הערב והתרא לא
בזב ששכב עם אשה דוקא הוא . והר"א ז"ל בתשובה כתב שלא אמרו פולשת סותרת אלא למהרות בלבד הא לבעלה
אינה

אינה סותרת . והביא ראיה כ
הגורם סותר שאינו גורם אינו
טומאה לבעלה אינה סותרת
ואחר תמרה ואחר מעשה חם
לעשות כן שלא תבא לידי הספ
תראה דם לאחר תשמיש משו
לפליטת שכבת זרע ואין סבר
מנת שלא תתהפך ואפי' במב
המפלת נמי אמרינן גבי טו
נראה לפרש תשמש ולא תלך
ר' יונה ז"ל תירץ בזה דלאחר ג
כיון דמקצת היום ככולו ודמ ג
ליה שימור באחד עשר כדאי
שאינו סותר אחר מהרה ועיקר
משום דלא מקרו נקיים ואחר
השכבת זרע יוש לעיין דא"כ
הבין בפסח שני גבי שומרת
שלה וכדכתיבנא לעיל . וסב
כדברי הר"א ז"ל שלא חששו
ז"ל לא כתבו בהלכות . והר
ז"ל הוה מברחיין במעמן שכל'
לבעל הרין לחלוק ולומר של'
וכיון שסותרת למהרות סותר
דטומאה בעינן וקראי נמי ד'
חשמיני תקח לה ולפי מדה
ובשמיני עדיין סופרת . וז"ל
סותרת בזיבה משום דחשב
כרואה שכבת זרע והילכך כ
שגורמת היא שסותרת אבל ל
כרואה לזבן באשה אין ל
שנתנה תורה דכריה לשיעו
מוקמה נפשו . והא נמי דקא
לפי מדה זו יש שמהורה בשב
כן היא באמת דהא קרא אה
היא אחר מעשה המבילה דב
משום שטא תפלוש ותאסר
לא מינר אנדי למימר אלא
שא"כ נמצא אתה איסרה לב
תאמר שלא חשש הכתוב
להלך ואפי' להתהפך במב
כשמתהפכת וכיש כשאתה
הבית ואין אומריין לו לקרא
במטה כתיבה . ואע"ג דר'
במים בשאינה מתהפכת א
דהתם לא מישרא שרא
נתהפכה אבל כאן שהתיר
לא משמע דלא התירה א
סתמא קאמר וקרא דכתיב
אי נמי במשמש והטבילו
יחוש לעצמו כדברי רבינו י
יפה יפה שוב אינה חוששת
מיכן וכן אם כבדה את ה
חוששת דהנן כמסכת מקר

בבא
בבא

ולא לעיכוז: והבית יוסף כתב וז"ל ומכל מקום מדברי הר"ר ירוחם נראה שעכ"פ צריכה לבדוק עד מקום שהשמש דש ואם לא עשה כן לא עלתה לה טבילה עכ"ל ומתמיה למה לו לפרש כך בדברי הר"ר ירוחם יומר מדברי הרא"ש ורבינו והנהגות מיימוניות. אבל הדבר ברור לפענ"ד ופשוט כאן היעשה צוחחא דכולם לא נמכונו אלא לומר דלמזוה מן המונחר חטריח ענמה לבדוק עד מקום שהשמש דש כל מאי ולאפשר אצל לא לעיכוזא דפשיטא דלאה ידי בדיקה בשחכים יפה לחורין ולסקרין אע"פ שלא חכניטו עד מקום שהשמש יש וכפרישית: ועדיין צריכין לחנוט למודעי למאי שכתבו מהרא"י נכתבו סימן ע"ח וגם הבית יוסף האריך בזה שאי אפשר לנשה להכניס העד כל

כך צעומק עד המקום שהשמש דש אם כן קשה לאיזה צורך כתבו דלמזוה לריך שיכניס המוך עד מקום שהשמש דש כיון שאי אפשר להכניסו עד שם ואין לפרש דאע"פ דבדיקה זו קשה היא מ"מ היא תחת יד האפשר שהרי ריש פרק ה' דבאה (ה"ד) כתב הרמב"ם דבשעת גמר ביאה האבר נכנס צפרודור הוא לואר הרחם ואינו מגיע עד ראשו שמצפים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות וכתיב עוד שם (ה"ג) דכל הנשים מיתטמאהו צבית החילון והואיל ולא מצין השיניים הרי זו עמאה ועד היכן הוא צין השיניים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה וצין השיניים עלמו כלפנים כב) ואי איתא דצריכה בדיקה עד מקום שהשמש דש א"כ צריכה בדיקה צפרודור עלמו צאותו לואר עד סמוך לצין השיניים שהוא צראשו הפנימי של הוואר וכיון שראש אותו הוואר נקמט מאוד היאך תוכל לבדוק שם צמוך צאלצעה וגם היאך תוכל לכיון אותו הפתח שצראש לואר הרחם שנכנס שם האבר הלא הוא תלוי ועומד ומתנדנד כמו שאומרות הנשים הפקחות שבהן: ונראה ליישב ולומר דודאי כשצאה האשה להכניס אצבעה עס העד כל כך צעומק הוא דבר נמנע מחמת גדול דוחק הסתימה לפנים אצל אם דוחקת מוך הרצה זה על זה עד שנכנס צעומק עד מקום שהשמש דש אינו נמנע שכל מוך שדוחקת זה אחר זה צעומק האחד דוחק את הצירו השני דוחק להראשון שלפניו והשלישי דוחק להשני וכן כולם זה אחר זה עד שנכנס למקום צין השיניים שהוא מקום שהשמש דש י ומדע שהרי הדמים יולאים דרך שם צשפיה לפעמים וכן האבר נכנס לשם צגמר ביאה ואם כן ג"כ אפשר שיכנס לשם המוך ע"י שדוחקים אותו צעומק כדפרישית ועד דכמו שאין כל האצבעות שוות כך אין כל הרחמים שוות יש שרחמה נר יש שרחמה רחב ואפשר הוא שיגיע המוך לשם: ואם עס כל זה לא יגיע המוך עד מקום שהשמש דש הנה כיון שצדקה היטב צחורין וצסקרין מו לא חיישין דלמא איכא דס צפרודור עלמו והרי היא מיטמאה צבית החילון דלא חיישין להכי ועוד דלפילו היה הדס צפרודור צבית החילון אין ספיקו עמא אלא כשיאל לחוך אצל כשנאשר צפרודור אינו עמא כדכתבו החוספות צפרק יולא דופן דף מ"ג: ד"ה שהולא) וז"ל שהולא ולר ראשו חוך צפרודור אצל צפרודור עלמו טוורה דלא חשיב צחוך וז"ל התם ספיקו עמא כשיאל לחוך ועוד יש לחלק צפרודור ספיקו עמא וז"ל התם ספיקו עמא כשיאל לחוך ועוד יש לחלק צין דס ליהר דלס נדה עכ"ל יא) הרי דלשניול קמא אפילו היה דס צפרודור אינו עמא כשנאשר שם ולא יאל לחוך כגן הילכך מספיקא לא מטריחין למיפק גס צפרודור עלמו ולא כתבו הרא"ש ורבינו וה"ר ירוחם והנהגות

בעלמא ולא יצאה ידי בדיקה: ז הסומא בודקת עצמה ומראה לחבירתה: ח השוטה והחרשת שאינה (ו) לא שומעת ולא מדברת (ז) ושנטרפה דעתה מחמת חולי צריכות נשים פיקחות לבדוק אותן ולקבוע להן וטות ולאחר כך יהיו מותרות לבעליהן הוקבע להן וסת הרי הן כשאר כל הנשים (ח) לא הוקבע להן (ט) חוששות משלשים יום

והנראה לי לנצל נפש לכיון דהרא"ש ורבינו ירוחם והנהגות מיימוניות הצריכו שהבדיקה מהיה צענין זה, שאלא אם כולם יולאו צביתו דבדיקה שדוקת צהפסקה ובדיקה אחת מדקיות צחוך השצעה מהיה צענין שיגיע עד מקום שהשמש דש ושאר הבדיקות אף אם לא יגיע עס לית לן צה שאלחר שרוב הפוסקים פשיטא להו כדן דהלכה כרצ דסגי ליה צבדיקה אחת מוך שצעה אע"פ שלכתחלה הצריכו לבדוק ככל יוס, לענין בדיקה צענין זה שהוא דבר קשה וגם כי רוב הפוסקים אין מצריכים לבדוק צענין זה דיינו לעשות כדברי המצריכים לבדוק צענין זה צבדיקות המוכרחים שהס בדיקת יוס ההפסקה ובדיקה אחת צחוך שצעה או צחמתלן או צסופן או צלמענן, ואע"פ שקלמ פוסקים סוצרים שצריכה לבדוק כדן ככל יוס,

כח הלא הם סמ"ג וספר התרומה והם לא הצריכו להכניס עד מקום שהשמש דש הילכך צבדיקות שצעה בשעת הימים כמו שרגילות שאין מגיעות עד מקום שהשמש דש סגי לדברי הכל ומטעם זה אע"פ כחן סמ"ג וספר התרומה והמדריכי צסם הרוקח מצריכים לבדוק פעמיים ציום נראה דבדיקה זו הקשה סגי צפעס אחת שצבדוק ציום שהיא צודקת צה והפעס השנית מהיה כשאר בדיקות שהרי המצריכים לבדוק פעמיים ציום לא הצריכו בדיקה עד מקום שהשמש דש הילכך צהכי סגי לכולי עלמא. ואמנם נראה לי שצריך לייחד יוס אחד צחוך השצעה כדי שיהיה יוס מיוחד לבדיקה זו שמדע שחמיד צריכה לבדוק צאותו יוס צאותו ענין ונראה לי שהיוס היומר ראוי לייחד הוא היוס הראשון כחן כדי שסם שצכת צאותו יוס מלבדוק צענין זה יהיו לפניה ימים הרבה לחשלומוין צעודה מוך שצעה ח:

(ד"ב) כתב הרשב"א צחורת הבית הקלר (סוף ש"ה) אור היום יפה לבדיקה שכן של צית מונבו אין צודקין מטומיהן אלא ציום ומוצירין אותן לשצח ע"כ וככתבו רבינו ירוחם ז"ל (נכ"ז מ"ג דף רכא ע"ד). והיה של צית מונבו היא צפרק כל היד (ח). ולפי שאינו מעכב כלל לא הוצירוהו הרמב"ם ורבינו ז"ל (סו)

ידו הסומא בודקת עצמה ומראה לחבירתה השוטה והחרשת שאינה לא שומעת ולא מדברת (וכו') ושנטרפה דעתה מחמת חולי וכו'. צפרק כל היד (ז): מן החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להן פקחות מתקנות אותן והן אוכלות צחורמה וצגמרא (סג) חרשת אינה מצדוק נפשה דמינא אמר רבי חרשת הימה צשכונתו לא דיה צבדוקת לעצמה אלא שצצירותיה רואות ומראות לה התם צמדברת ואינה שומעת הכל צשאינה מדברת ואינה שומעת ומשמע דהוא הדין שומעת ואינה מדברת דהוא צפקחת וכן נראה מדברי הרב המגיד צפרק ח' (הט"ו) וגם מדברי רבינו נראה כן. ואמאי דחנן סומא פריך אינה מצדוק נפשה וחשו לצחירתה אמר רבי יוסי) צר חנינא סומא אינה משנה. ואמאי דחנן ושנטרפה דעתה פריך היינו שוטה ומשני שנטרפה דעתה מחמת חולי: וב"ש הוקבע להן וסת הרי הן כשאר ב"ה הנשים. כ"כ הרמב"ן צהלכותיו (פ"ג הי"ג) ופשוט הוא: וב"ש לא הוקבע להן חוששות משלשים יום משלשים יום וכו'. גס זה כתב הרמב"ן עס ופשוט שזהו משפט כל הנשים כמו שכתבאר סימן קפ"ע (כ):

מיימוניות דתכניסוהו עד מקום שהשמש דש אלא למזוה ולא לעיכוזא כלל ועוד הארכתי בשוטה (ש"ח הב"ח המדעות ס"ו לה) צשיעמא דשמינא: ה הסומא וכו'. משנה וגמרא ריש פרק כל היד (סוף דף י"ג): וב"ש לא הוקבע להן חוששות משלשים יום משלשים יום וכו'. כנר נחנאר צסימן קפ"ט שזהו משפט הנשים שאין להן וסת קצוע דחוששות ליום שלשים:

פרישה

(ו) לא שומעת ולא מדברת וכו'. הא צציר חלא מייחיהו דינה כפקחת. צית יוסף: (ז) ושנטרפה דעתה מחמת חולי. אצל נטרפה מחמת עלמה היינו שוטה. גמרא: (ח) לא הוקבע להן. פירוש שלא ראו אלא פעס אחת או שתי: (ט) חוששות משלשים יום משלשים יום ובדוקת ע"י פקחות. אצל אינה צרינה לחוש ולבדוק ציום ההפלגה שראתה פעס ראשונה או פעס שנייה וציום החודש דהא כתב לעיל צסוף סימן קפ"ד צסם הרשב"א (מח"ק ב"ז

הגהות והערות

כא) עיין לשון זה בעירובין דף סב ע"ב ובכתובות דף ס ע"ב: כב) עיין שו"ת הב"ח התרומות ס"ו לר וס"י לה: כג) עיין מהרש"א שם סוד"ה בד"ה זכרב אושיעא שעל כרחק כוונת החוספות כשיצא לחוך צפרודור והיינו שיצא לבית החיצון, אבל לא שיצא לחוך מבית החיצון ועיין סודרי טהרה כאן ס"ק כו ובסימן קצד ס"ק כו וצ"ע: כד) עיין לעיל דף ע"ט ע"ב ד"ה וכתב הרא"ש: כה) צ"ל "תחלתן וסופן" במקום "ככל יום" (ס"ט ס"ק כ"ג ד"ה עוד, וכן העתיק בס"ק כה) ועיין ב"י לעיל דף ע"ט ע"ב ד"ה ומ"ש ומיהו) שכתב דס"ל לסמ"ג וספר התרומה דלעיוכוב הם בדיקות יום א' ח': כו) סוכאן הוא חירור הב"י כלומר שהרי מי הם הפוסקים הנ"ל הלא הם וכו' והם לא הצריכו וכו': כז) עיין ב"י לעיל דף ע"ט ע"ב ד"ה ומ"ש רבינו: כח) כן הוא בפרוס ראשון ובשלחן ערוך ס"ו ובד"מ הארוך, אבל כס"א של ב"י הגירסא "הב" (וכמו שהעתיק הדרישה את (ו) ותמחו ע"ז בדברי חמודות (על הרא"ש נדה פ"א אות לב) ובסודרי טהרה ס"ק כ"ה:

מפתח סדרי מהרה

ח) ס"ט ס"ק כה: ט) ס"ט ס"ק יט: י) ס"ט ס"ק כד: יא) ס"ט ס"ק כו ד"ה אמנם:

כך צעומק עד המקום שהשמש דש אם כן קשה לאיזה צורך כתבו דלמזוה לריך שיכניס המוך עד מקום שהשמש דש כיון שאי אפשר להכניסו עד שם ואין לפרש דאע"פ דבדיקה זו קשה היא מ"מ היא תחת יד האפשר שהרי ריש פרק ה' דבאה (ה"ד) כתב הרמב"ם דבשעת גמר ביאה האבר נכנס צפרודור הוא לואר הרחם ואינו מגיע עד ראשו שמצפים אלא רחוק ממנו מעט לפי האצבעות וכתיב עוד שם (ה"ג) דכל הנשים מיתטמאהו צבית החילון והואיל ולא מצין השיניים הרי זו עמאה ועד היכן הוא צין השיניים עד מקום שיגיע אליו האבר בשעת גמר ביאה וצין השיניים עלמו כלפנים כב) ואי איתא דצריכה בדיקה עד מקום שהשמש דש א"כ צריכה בדיקה צפרודור עלמו צאותו לואר עד סמוך לצין השיניים שהוא צראשו הפנימי של הוואר וכיון שראש אותו הוואר נקמט מאוד היאך תוכל לבדוק שם צמוך צאלצעה וגם היאך תוכל לכיון אותו הפתח שצראש לואר הרחם שנכנס שם האבר הלא הוא תלוי ועומד ומתנדנד כמו שאומרות הנשים הפקחות שבהן: ונראה ליישב ולומר דודאי כשצאה האשה להכניס אצבעה עס העד כל כך צעומק הוא דבר נמנע מחמת גדול דוחק הסתימה לפנים אצל אם דוחקת מוך הרצה זה על זה עד שנכנס צעומק עד מקום שהשמש דש אינו נמנע שכל מוך שדוחקת זה אחר זה צעומק האחד דוחק את הצירו השני דוחק להראשון שלפניו והשלישי דוחק להשני וכן כולם זה אחר זה עד שנכנס למקום צין השיניים שהוא מקום שהשמש דש י ומדע שהרי הדמים יולאים דרך שם צשפיה לפעמים וכן האבר נכנס לשם צגמר ביאה ואם כן ג"כ אפשר שיכנס לשם המוך ע"י שדוחקים אותו צעומק כדפרישית ועד דכמו שאין כל האצבעות שוות כך אין כל הרחמים שוות יש שרחמה נר יש שרחמה רחב ואפשר הוא שיגיע המוך לשם: ואם עס כל זה לא יגיע המוך עד מקום שהשמש דש הנה כיון שצדקה היטב צחורין וצסקרין מו לא חיישין דלמא איכא דס צפרודור עלמו והרי היא מיטמאה צבית החילון דלא חיישין להכי ועוד דלפילו היה הדס צפרודור צבית החילון אין ספיקו עמא אלא כשיאל לחוך אצל כשנאשר צפרודור אינו עמא כדכתבו החוספות צפרק יולא דופן דף מ"ג: ד"ה שהולא) וז"ל שהולא ולר ראשו חוך צפרודור אצל צפרודור עלמו טוורה דלא חשיב צחוך וז"ל התם ספיקו עמא כשיאל לחוך ועוד יש לחלק צפרודור ספיקו עמא וז"ל התם ספיקו עמא כשיאל לחוך ועוד יש לחלק צין דס ליהר דלס נדה עכ"ל יא) הרי דלשניול קמא אפילו היה דס צפרודור אינו עמא כשנאשר שם ולא יאל לחוך כגן הילכך מספיקא לא מטריחין למיפק גס צפרודור עלמו ולא כתבו הרא"ש ורבינו וה"ר ירוחם והנהגות ועוד הארכתי בשוטה (ש"ח הב"ח המדעות ס"ו לה) צשיעמא דשמינא: ה הסומא וכו'. משנה וגמרא ריש פרק כל היד (סוף דף י"ג): וב"ש לא הוקבע להן חוששות משלשים יום משלשים יום וכו'. כנר נחנאר צסימן קפ"ט שזהו משפט הנשים שאין להן וסת קצוע דחוששות ליום שלשים:

(פ) * וביום השביעי (פא) ואין להקל (פב) אֲכַנְדִּיקָה תְּחִיבָה (פג) לאור כיום (פד) ולא לאור כג' (תא"ז) כ"ז ורכש"ז נתיב) ונדיעבד מהני אפילו לאור כג' (כן משמע צ"ל) (פה) בדיקה עצמה ביום שפסקה מלראות ומצאה טמאה (פו) ובדיקה לאחר שלשה או ד' ימים ומצאה טהורה (פז) ה"ז

כאר הגולה
יד טור וכ"כ
הרשב"א ופשוט
הוא ממשנה
לעיל דף ס"ט:

ביאורים

להחמיר בזה וצ"ע: * וביום השביעי. ויש לחקור לפי"ד המחבר בסוף סימן קצ"ז שבדיעבד אם טבלה ביום ד' עלתה לה טבילה היכא שלא בדקה בדיקת שביעי עד לאחר שטבלה מהו דיש לומר ולא מהני כה"ג דכל שלא בדקה לא חשיבא ספירה מעליא וכל שלא ספרה ספירה ששימשה מטתו חיישין בפליטת שכבת ורע המעכבת על ספירתה וצריכה להמתין תחלה ששה עונות וכדאיתא כהאי גוונא לקמן בסעיף י"ב ע"י"ש: (פב) והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר. ר"ל (קסא) בין בדיקת הפסק טהרה שהחכמה בסעיף א' בין בדיקות ד' נקיים שבסעיף זה תהיינה לאור היום ולא לאור הנר (קסב) כי אור היום יפה יותר לבדיקה מאור הנר [ואם הפסיקה בטהרה במוך דחוק והוציאנו בלילה (קסג) תניחנו בקופסא ותעיין בו למחר בבוקר] ועיין בסמוך בס"ק פ"ד: (פג) לאור היום ולא לאור הנר. ונראה שגם לאור האבוקה (קסד) לא תבדוק לכתחלה: (פד) ולא לאור הנר. ר"ל אם היא עומדת בבית (קסה) אפל לא חדליק נר לבדיקתה אלא תצא למקום שאור היום מאיר וכן לא תמתין מלעיין בעד (קסו) עד הלילה ולבדוק או לאור הנר אלא תבדקנו מיד לאור היום [אבל הבדיקה בגופה צריך להיות ביום בו הנקיים כמו שכתבנו בס"ק ע"ט והמדובר כאן הוא רק על עיני האשה בעד אחר כך]. והנה בספר פרדס רמונים (קסז) העיר בזה שלא ראה לבדלי ההוראה שיהיו נוהרים בזה שלא לפסוק על המראה בלילה וביאר שם דהרמ"א לא כתב להחמיר בזה אלא לאשה עצמה שאינה בקיאה כל כך במראות ואולי תבא לכלל טעות אם תבדוק בלילה אבל בראיית חכם לא אמרו הרמ"א והנה לענין הנושים עצמן יש שנוהגות כהיום שמעיינות במוך דחוק של הפסק טהרתן למחר בבוקר וכמו שכתבנו למעלה בס"ק פ"ב ויש אמנם שאינן מקפידות על זה אלא מעיינות מיד בלילה וכנראה הטעם לזה שיש לסמוך ולומר שאור החשמל יפה גם כן לבדיקה ועדיף מאור הנר: (פה) בדקה עצמה ביום שפסקה מלראות ומצאה טמאה. פירושו כגון שבדיקה עצמה בתחלת היום ומצאה עצמה טמאה ואחר כך הרגישה שפסקו דמיה: (פו) ובדיקה לאחר שלשה או ד' ימים ומצאה טהורה ה"ז בחזקת טומאה. הנה בסעיף א' נתבאר בשו"ע שהיום שפסקה בו מלראות הואיל וראתה בו בתחלת היום אין היום ההוא ראוי לחשבון ו' נקיים והכא קא משמע לן בשו"ע שאע"פ שבדיקה לאחר ג' או ד' ימים ומצאה עצמה טהורה וסלקא דעתין למימר שגם בימים שקודם לזה הייתה טהורה ונוכל לצרף כל הימים שלמחרת יום שפסקה בו להז' נקיים (ואע"פ שלא בדקה בהם הרי לפי דיעה קמייאת שבסעיף ד' עלתה לה ספירתה אע"פ שלא בדקה בתחלה) וכל שכן שנוכל לצרף יום הבדיקה עצמה לספירתה לזה (קסח) קא משמע לן הכא דעד שתפסוק בטהרה היא בחזקת רואה ואין מחזיקים אותה לטהורה למפרע על ידי שמצאה עצמה טהורה עכשיו: (פז) ה"ז בחזקת טומאה. וכתבו (קסט) הפוסקים שאע"פ שהמחבר צייר הדין כשבדיקה ביום שפסקה ומצאה טמאה הוא הדין אם לא בדקה ביום שפסקה גם

ציונים

(קא) חייבא סימן קצ"ח [וכשתחוקו דבריו בשערי טוהר ונבחר"י]: (קאב) חת"ם סימן קצ"ח והובא בפ"ת [והרא"ה שר"ל אפילו אם נלחץ ולא שימש מקולין דיעבד ומכוסר דברו להלויך ענינו וכמ"ל ש"ך צ"ח סימן קצ"ח כ"כ בשם המהר"ם מלוצ'ין ע"י"ש]: (קאג) שהוא דעת הרמב"ם והרשב"א ורמב"ן ורז"ח ורשב"א ור"ח ור"י ועור: (קאד) דחיישין לדעת כר"ח והרא"ה שסבורים ולכ"ע לא מהני בדיקת יום חלמתי [חת"ם ס:]: (קאה) אשכול סימן מ"ד וכן משמע ברשב"א ובקולור שו"ע ומכ"ל דקאי נמי אבדיקת הפסק טהרה וכ"כ בעה"ר: (קאב) רשב"א: (קאג) טהרי: (קאד) דכא לאור כיום זוקא קאמר הרמ"א [וכן משמע קצח צבוגין י"ז ח' ג' של בית מוצ"ה היו בדיקות משותפות ביום ע"י"ש]: [קאד] בית שלמה ח"צ → סימן מ"א [קאד] שם: (קאז) צ"ח סימן קצ"ח כ"כ צ"ח: (קאח) ואע"פ שגם זה יש ללמוד ללחור מהא דמלויך בעסעיף ח' שתפסוק בעברה דוקא ביום שפסקה ומשמע ולמחר לא מהני לענין למחר עלתה י"ל דסד"א דהאם לכתחלה קאמר אצל דיעבד מוטיל אף צדקה למחר קמ"ל הכא דאף דיעבד לא מהני: (קאט) ש"ך וחו"כ"ש בשם הרשב"א והטור:

הרב"ש ה' אר"א פ"י"ו כהן ס"ט"ל

(פח) בחזקת טומאה (פט) עד שתפסוק בטהרה שלעולם אינה סופרת עד שתבדוק אם פסקה ואז מונה למחרתו: ו (צ) כל בדיקות אלו (צא) בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה צריכות להיות (צב) בכגד פשתן (צג) * לבן (צד) ישן (צה) ט"ו או (צו) בצמר גפן (צז) או

כאר הגולה
טו מימרא דרבא
שם דף י"ו ע"א
וכשינויא בתרא
טו מימרא דשמאל שם:

בדי השלחן

כן קיימא בחזקת טומאה עד שתבדוק ותמצא טהורה: * ל"ב. ובפנים כתבנו בשם הלבוש שכל הצבעים דלאו שחור ואדום (פה) בחזקת טומאה. ואפילו אם דרך אשה זו שראיית וסתה נמשכה רק לד' או ה' ימים והיא עומדת עכשיו הרבה ימים

אחר זה הרי היא גם כן (קע) בחזקת טומאה עד שתפסוק בטהרה על ידי בדיקה דחיישין שכפעם הזה בא אצלה תוספות דמים ומעינה עדיין פתוח: (פט) עד שתפסוק בטהרה. וכמו שנתבאר דינו בתחלת הסימן: (צ) כל בדיקות אלו וכו'. כתבו (קפא) הפוסקים שאם האשה חוששת שעל ידי דחיקת עד הבדיקה בבשר שבאותו מקום תגרום סריטה וראיית דם מן הצדדים ותקלקל עצמה בכך יכולה לבדוק במתינות ובנחת ולא בחזק [ובלבד שתכניסנו בחורים ובסדקים כדאיתא בסמוך] ועוד (קעב) כתבו שאם הבדיקה בעד יבש כואב לה מותרת ללחץ העד במים לרככו קצת (קעג) ולא חיישין שתראה טיפת דם כחרדל ותהא נימוחה במים ואדרבא בזה (קעד) עדיף טפי דאם תבדוק בעד יבש יש לחוש שלא תבדוק יפה מחמת הכאב אמנם נראה שאין לאשה להכניס לאותו מקום איזה משחה או שומן להקל על בדיקתה שבוה יש (קעה) לחוש שיחפה על הדם ולא חראנו: (צא) בין בדיקת וכו'. וכן בדיקת דשעת (קעו) חשמיש שהחכרו בסימן קפ"ו סעיף ב' ובדיקות של (קעז) עונת הוסת ועונה בינונית שהחכרו בסימן קפ"ד סעיף ט' צריכות להיות בעדים כאלו שנתבאר כאן: (צב) בבגד פשתן ל"ב ישר. אבל פשתן שלא נארג לבגד או אפילו נארג לבגד והבגד עדיין חדש לא תבדוק בו ויש (קעח) מפרשים הטעם כי הישנים הם לבנים דם ניכר יפה בהם אבל החדשים וכן פשתן קודם שנתארג לבגד אינם לבנים כל כך ואין הדם ניכר יפה בהם ויש (קעט) מפרשים הטעם כי הישנים הם רכים אבל החדשים וכן פשתן שלא נארג לבגד הם קשים קצת ואין הדם נדבק בהם היטב ועוד (קפ) שמפני שהם קשים חוששת האשה שמא חסרט עצמה בו ואינה בודקת היטב, וכל זה לכתחלה. אבל אם לא דקדקה בכך ובדיקה בבגד פשתן חדש או בפשתן שלא נארג לבגד (קפא) עלתה לה הבדיקה בדיעבד ונראה דהוא הדין אם אין לה אלא מאלו (קפב) שרשאה לבדוק בהם אף לכתחלה: (צג) ל"ב. ולא מיבעיא שאין לבדוק בבגד אדום או שחור שאלו המראות הרי טמאים הם בדם אלא אפילו בגד של שאר צבעים (קפג) אין לבדוק בו שאין הדם ניכר יפה אלא בבגד לבן ובפרט (קפד) טפה הקטנה כחרדל: (צד) ישן. ויש (קפה) שכתבו דלא מיקרי ישן עד שנתכבס כמה פעמים ויש (קפו) שמשמע מדבריהם דמשנתכבס פעם אחת חשיב ישן ובדיקין בו ועיין בציונים: (צה) או בצמר גפן או בצמר ל"ב נקי ורך. וגם הצמר גפן צריך לדקדק בו שיהיה (קפז) לבן (קפח) ונקי [וסתם צמר גפן (קפט) הוא רך אבל בצמר יש שהוא קשה ולכך הוצרך להתנות שהצמר יהא רך]: (צו) בצמר גפן או בצמר וכו'. ובשנים אלו בין (קל) שנעשה מהם בגד בין (קלא) שלא נעשו לבגד דאויים הם לבדיקה וחלוקים הם בזה מפשתן: (צז) או בצמר וכו'. ולא תבדוק האשה בנייר

ציונים

(קט) סד"ע ס"ק כ"ג ורעק"א נחשו' סימן ס' שחלקו שם על הזכרון יוסף שמיקל בזה ועיין בחזו"א סימן ל"ג ס"ק כ"ג שכתב ליישב את דברי ה"ז אמנם שם בס"ק כ"ג מלמד בחזו"א שח"ל לכו"ז צעין הפסק עברה בזה מדרגת מיה: (קעא) רעק"א נבחר"י סימן ל"ד ויב"י סוף סימן מ"ז [ומשמע מדבריהם שם שכל אשה ואלו חותה שאינה חוששת לסריטה וראיית דם מן הצדדים רשאה לבדוק ב:]: (קעב) מהרש"ם צ"ח סימן קמ"ז והובא דבריהם: (קעג) דל"ז יחוש נמי משום לחלוט מי נגלים שזכותו מקום [מהרש"ם ס:]: (קעד) שם בדברי האו"ל ונראה שהמהרש"ם הכניס לזה ועי"ש טוד טעם לזה: (קעה) וכפין הא דחיישין צ"ח סימן קצ"ז לחיטוי ע"י: (קעו) רמב"ם פ"ד הע"ז: (קעז) שערי טוהר: (קעה) רש"י י"ז ח' ומו"ם שם ואשכול סימן מ"ד: (קעט) השוכה מחר"ם ב"כ הובא בחזו"א ע"י: (קפ) לחוש צבואור דברי הרשב"א ע"י"ש: (קפא) בהב"מ והיב"א נכ"י ובסד"ע וכן משמע בחזו"א י"ז ח' [ודלא כחש"ב שטור טוהר שער ב' דלא מהני אף דיעבד]: (קפב) וכן משמע בשלחן העה"מ שם: (קפג) לבוש והובא במקור חיים: (קפד) ועיין רש"י שם ד"ה מילת פרכא: (קפה) חוס' שם: (קפו) הגה"מ הובא בנ"י [ולאמנא יש לומר דמיקר מה שחלו החוס' והגה"מ היישון צביונים נמשך לשיעור החוס' שם שכתבו בס"ק ל"ג דמעלת הישן מפני שהוא לבן יותר אצל להמהר"ם צ"ח והרשב"א שכתבו שם שמעלה הישן מחמת רכותו יש לומר דחילוי צמח שמתפתחו בו ואפילו לא נתכנס ומכ"מ אינו מוכרח ד"ל שכתבנו מרכבו ג"כ]: (קפז) חיווך מלוב ר"ז ומכ"מ פ"צ ה"ז: (קפה) שם ושם: (קפט) כן משמע שם ושם: (קל) כן משמע בר"ח כפי חיוותק [וכמ"ל בסד"ע] וכן הובא במע"מ מחז"ל כר"ל בדיקור הלכות נדה וכן מוכח בעולם ודלא כסד"ע שכתב לפסקה בזה [ומש"כ בסד"ע דמשמע כן מ"ל השו"ע דבבגד לומר גפן לא תבדוק לענין לא רחמי המשמעות לזה דבגד לומר גפן נמי לומר גפן כולו, ועיין דמה טעם יש בזה שלא תבדוק בבגד לומר גפן]: (קלא) ועיין במע"מ פ"י ס"ק ל"א:

משמרת הטהרה

טהרה על פי הרגשתה, אי גמי סמכינן על בדיקת כמה פעמים כמו בדיקת חורים וסדקים. אי גמי שעיקר פירוש בדיקת חורים וסדקים, היינו בדיקה יפה על ידי הדיקה ברחם שמבררת שנסתם המעין ושבה לאיתנה, ואינה הרגעת הולת הדם לפי שעה, וזה לא תעכב הטבעת. (ושם אות כז העיר שלפי מה שכתב החתם סופר לדעת הרמב"ם וכן לדעת חכמי הניחוח, כי פי המקור הוא בין השיניים וכו', אם כן אין מקום לדברי הגאון רבי עקיבא איגר בזה. ע"ש). ומעתה נראה שיש לסמוך על כל הטעמים להיתר שנאמרו לעיל, באופן שתעשה הבדיקה עד מקום שידה מגעת כפי כחה, וגם תתן אל לבה היטב ביום שעומדת להפסיק בטהרה, אם אינה מרגישה שיוצא ממנה דם, ואז תועיל לה להפסק בטהרה, ובתנאי שידועת בבירור שכבר עברו ימי וסתה לפי הרגלה. ע"ש. וכן פסק הגאון רבי יצחק אלחנן בתשובה, והיא לו נדפסה בספר הזכרון לרבי יצחק הוטנר (סימן כ' עמוד תקס), שיש לסמוך על האחרונים שהקילו בדין הטבעת שברחם, ושאינן להחמיר בזה כלל. ע"ש. וכן ראיתי לרב אחאי גאון בשו"ת ציצ אליעזר חלק י' (סימן כה פרק י' עמוד קלו) שהעלה להקל בזה, ושכן העלה בשו"ת מהר"י דנציג (חלק יורה דעה סימן יג). ע"ש. והניף ידו שנית בחלק י"א (סימן סג). ע"ש. וכן מתבאר בשו"ת חשב האפוד חלק ב' (סימן קיח). ועיין עוד בשו"ת משפטי עוזיאל (מהדורא תנינא כרך א' סימן ל'), ובשו"ת ישכיל עבדי חלק ה' (חלק יורה דעה סימן כא), ובשו"ת מנחת יצחק חלק ו' (סימן פז). ע"ש. והגלע"ד כתבתי.

*

אשה שיש לה בפנים הרחם מכסה גומי הסותם פי האם, למניעת הריון, ודרכה שמכניסה את המכסה בעצמה ומוציאתו משם, ופעם אחת שכחה להוציא המכסה בזמן ההפסק בטהרה ושבעה נקיים, וטבלה, ואחר כך נודע לה שהמכסה נשאר בתוך גופה, ונשאל בזה הגאון רבי צבי פסח פראנק בשו"ת הר צבי (חלק יורה דעה סימן קנח), והורה לה שעכשיו לאחר שהוציאה המכסה לחוץ, תחזור ותפסק בטהרה ותספור שבעה נקיים ותטבול. והיינו טעמא שמכיון שבשעת וסתה היה המכסה בפנים, יש לחוש שהמכסה עיכב יציאת הדם לחוץ (כדאמרינן בנדה ג. ומודה רבא במוך דחוק) ואפשר שעדיין לא טהרה. ע"ש. אולם מכל מקום נראה לי שאם אחר הטבילה לנה עם בעלה, ואחר כך הרגישה במכסה שהיה בפנים הרחם, שיש מקום בדיעבד להקל בזה, על פי מה שכתב בשו"ת הר בשמים תנינא (סימן כזו) הנ"ל, דהא דמודה רבא במוך דחוק היינו לגבי מעת לעת לקדשים, אבל לבעלה יש להקל. ע"ש. ואף בני"ד יש לומר שאילו היה דם שם היה המוך יוצא מלוכלך בדם, וכמו שכתב בשו"ת בית יצחק חלק ב' מורה דעה (סוף סימן כ'). וכן בשו"ת עולת יצחק (סימן ס') הנ"ל. (וע"ע בשו"ת מהרש"ם ח"ג סוף סימן קל). ואף שיש לחלק בין טבעת למכסה הגומי הנ"ל, מכל מקום כל שבדקה בחורים ובסדקים כפי כחה אין לנו להתחיק איסור ולומר שמא היה דם בין הבשר למכסה. וכל שכן אם ההפסק בטהרה היה לאחר ימי וסתה לפי הרגלה ברוב פעמים, שאז בודאי שיש להקל בזה. וכבר מצאנו כיצא בזה בשו"ת חתם סופר (סימן קעח) בטבלה ולנה אצל בעלה, ולא בדקה בתוך שבעה נקיים אלא פעם אחת, שיש להקל שלא להצריכה טבילה שנית, על פי מה שכתב הש"ך (סימן קצח ס"ק כה) בשם המהר"ם מלובלין (סימן פא), דכל כהאי גוונא אין ראוי להחמיר, שלא להוציא לעז על בעלתה, ואפילו לא נזקקה לבעלה אותו לילה, הדבר מכוון להצריכה טבילה שנית. ע"ש. ואף על פי שיש מקום לחלק בין הנושאים, ובדברים שהם ספיקא דדינא ויש צדדים להחמיר בודאי שאין לחוש ללעז, וכמו שכתב כיצא בזה התרומת הדשן (סימן רלב), דלא חיישינן ללעז הראשונים כל היכא שיש ספק וצדדים שמן הדין ראוי להחמיר, דעדיף לחוש לגיטין שלפנינו

ז. בדיקת העד של ההפסק בטהרה, וכן של הבדיקות בשבעה נקיים, צריכה להיות לאור היום, ולא לאור הנר, כדי להבחין היטב אם יש על העד מראה דם טמא, אם לאו, ומכל מקום בדיעבד אפילו אם בדקה בלילה לאור הנר, עלתה לה הבדיקה. ואם בודקת לאור החשמל אף לכתחלה יש להקל כל שאין שום מראה על העד, והוא נקי לגמרי ז).

משמרת הטהרה

שיהיו כשרים בלי שום ספק מאשר נחוש ללעז הראשונים. וכן כתבו הכנסת הגדולה אבן העזר (סימן קמב, הגהות הטור ס"ק נב), והגט פשוט (סימן קכה ס"ק לא השני), ובשו"ת ראש משביר (חלק אבן העזר סימן כז, דף נט ע"ב). ע"ש. מכל מקום בנידון דידן שיש כמה צדדים להיתר יש להקל.

לשון מרן הבית יוסף: „כתב הרשב"א בתורת הבית הקצר, אור היום יפה לבדיקה, שכן של בית מונבו אין בודקים מטותיהן אלא ביום ומזכירים אותם לשבח. וכן כתב רבינו ירוחם. והיה של בית מונבו, בפרק כל היר (יז), ולפי שאינו מעכב כלל לא הזכירוהו הרמב"ם ורבינו הטור. ע"כ. וכן כתב בספר האשכול (סימן מד עמוד קז): ובדיקה זו של הפסק בטהרה, וכן בדיקת שבעה נקיים, תהיה תמיד לאור היום ולא לאור הנר, כדאמרינן בנדה (יז). של בית מונבו מזכירים אותן לשבת שהיו בודקים מטותיהן ביום. ועוד שבדיקה משום ספירת נקיים היא, ועיקר ספירה ביממא הוא, כדאיתא במגילה (כ): „ומיהו אם אי אפשר לה ביום מוטב שהיא בלילה ממה שלא תבדוק כלל בקצת ימים מימי הספירה. ע"כ. וכן פסק הרמ"א בהגה (סימן קצו סעיף ד') וזו לשונו: והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר, ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר. ע"כ. והנה הסדרי טהרה (סימן קצ סוף ס"ק צג) כתב, דמה שכתב הרמ"א בהגה, שלכתחלה צריכה לבדוק לאור היום, ורק בדיעבד מהני בדיקתה לאור הנר, היינו בבדיקת שבעה נקיים, מה שאין כן כשהיא בחזקת טהרה רשאית לראות הבדיקה אף בלילה. ע"ש. וכן כתב בשו"ת מי נח (ריש סימן לז). ע"ש. ולכאורה לפי מה שכתב הרמב"ן בחידושי לנדה (ה) שעל ידי ההפסק בטהרה יצאה מחזקת טומאה לחזקת טהרה, וכן כתבו בעל האשכול והרשב"א והר"ן ורוב גדולי האחרונים, (וכמו שכתבנו בשו"ת יביע אומר חלק ה' חלק יורה דעה סימן יז סוף אות ג, ובכמה מקומות), לפי זה גם בבדיקות של שבעה נקיים יש להקל שיהיו לאור הנר. וראיתי בספר פרדס רמונים (סימן קצ שפתי חכם ס"ב) שהעיר על דברי הסדרי טהרה הנ"ל, שהרי מקור דברי הרמ"א מהש"ס (נדה יז) של בית מונבו היו בודקים מטותיהן ביום, וכמו שכתב הרשב"א שהובא בבית יוסף, ונתם מיירי גם בזמן טהרתן, ותירץ דשאני התם שבזמן הש"ס היו בקיאים במראות דמים, מה שאין כן הרמ"א דמיירי בזמן הזה שאין אנו מטהרים אלא לבן וירוק, משום הכי אין להחמיר אלא כשהיא בחזקת טומאה, אלא שלפי זה אם באה שאלה לפני חכם בבדיקת שבעה נקיים יצטרך לראות ביום דוקא, ולא ראיתי נזהרים בזה. אלא נראה לי שלא החמיר הרמ"א לכתחלה אלא בבדיקת האשה שהיא לכל מסורה, אבל בראיית החכם שהוא מורה הוראה שפיר דמו, וכדאיתא כהאי גוונא ביבמות (כג). עדות לבית דין מסורה וכו'. ואם יתפסק החכם במראה הדם יניחנו לאור היום. ע"כ. אבל לפי מה שכתב האשכול (סימן לט עמוד צו) שאף על פי שמצד הדין מותר לחכם לראות דם בלילה לאור הנר, מכל מקום אנו בעוונותינו חשכו עינינו מראות ולא נהוג לראות דם בלילה לאור

ח. סומא בודקת עצמה הן בהפסק בטהרה והן כשבעה נקיים, ומראה לחבירתה שהיא פיקחה, וסומכת עליה ועושה על פיה. והחרשת המדברת ואינה שומעת, והאילמת ששומעת ואינה מדברת, הרי הן כפקחות לכל דבריהם, ובעליהן סומכים עליהן כמו כל שאר הנשים, בין לענין הבדיקות ובין לענין הטבילה. אבל חרשת שאינה שומעת ואינה מדברת, וכן השוטה, או אשה שנטרפה דעתה מחמת חולי, צריכות פקחות לבדוקן, וכן בטבילתן, ולקיים ולהחזיק להן וסתות כדי שתהיינה מותרות לבעליהן בזמן טהרתן. ולאחר שיוקבע יום וסתן הרי הן ככל הנשים שמותרות לבעליהן בלי שום בדיקה שלא בזמן וסתן, שהרי הן בחוקת מסולקות דמים עד ימי וסתן. ואם לא הוקבע להן וסת חוששים להן משלשים יום לשלשים יום שהיא עונה בינונית, ונבדקות על ידי פקחות ח.

משמרת הטהרה

הנר. ע"ש מוכח שאין חילוק בזה בין ראיית חכם לראיית האשה, ומוכח מדבריו שם שזה גם לפי מה שנהגים בזמנינו שאין מטהרים אלא מראה לבן וירוק. ע"ש. וכבר הארכתי בזה בטהרת הבית חלק א' (משמרת הטהרה עמוד שיא ב"ה ולענין, והלאה). ע"ש. ושם (עמוד שטו) הבאתי מה שכתב בשו"ת יד סופר (סימן כט עמוד קי) להקל באור החשמל, וגם בבדיקת שבעה נקיים יש להקל בזה כיון שהיא כבר בחוקת טהרה, ובפרט שממשמעות לשון מרן הבית יוסף נראה שהוא לחומרא בעלמא, ולכן השמיטו דבר זה הרמב"ם והטור. אלא שלאור מנורת הפלורוסנט שגורם שהכתם נראה לבן יותר ממראה האמיתי, נכון להחמיר, וכמו שכתב בשו"ת שבט הלוי חלק ה' (סימן קו אות ה'). ואם לא רואים בעד בבדיקת אור החשמל שום מראה כלל וכלל, אין צורך להצניע העד לראותו ביום, ואפילו הוא עד של הפסק בטהרה, ורק אם רואים איזה מראה כל שהוא יש להחמיר להצניע העד של הפסק בטהרה כדי לראותו היטב ביום, וכתורה יעשה. ועיין עוד בשו"ת פני מבין (חלק יורה דעה סימן קנג אות ב'), ובשו"ת משיב דברים (חלק יורה דעה סוף סימן קיד). ודו"ק.

ח. במשנה נדה (יג): איתא, החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה, אם יש להן פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה. ובגמרא, חרשת אינה תבדוק לנפשה, דתניא, אמר רבי, חרשת היתה בשכונתינו לא דיה שבודקת לעצמה אלא שחברותיה רואות ומראות לה. (פירש רש"י, שהיתה בקיאה במראות דמים בין דם טמא לדם טהור). התם במדברת ואינה שומעת, הכא בשאינה מדברת ואינה שומעת, וכדתנן חרש שדברו בו חכמים בכל מקום שאינו שומע ואינו מדבר. סומא, תבדוק לנפשה ותיחזי להבירתה, אמר רבי יוסי בר חנינא סומא אינה משנה. ע"כ. וכתב מרן הבית יוסף, ומשמע שהוא הדין לשומעת ואינה מדברת שהיא כפקחת לכל דבריה. וכן נראה מדברי רבינו הטור, וכן מדברי הרב המגיד (פרק ח' מהלכות איסורי ביאה הלכה טו). וכן מבואר להדיא במאירי נדה (עמוד נא). וכן מתבאר בפרק קמא דהגינה (ב:). ע"ש. וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סעיף ח'). ונראה שחרש שאינו מדבר אבל שומע על ידי מכונה, אינו בכלל חרש שדיברו בו חכמים, כיון ששומע על כל פנים על ידי מכונה, וכמו שכתב המהר"ם בן חביב בשו"ת קול גדול (סימן נ'), שחרש שדיברו בו חכמים שפטור מן המצות, היינו באופן שאינו מדבר ואינו שומע כלל, אבל אם שומע קצת על ידי שצועקים לאיניו דרך הצוצרות

משמרת הטהרה

חייב במצות וגם מוציא אחרים ידי חובתם. ע"ש. וכן כתב בשו"ת הלכות קטנות חלק ב' (סימן כה), והביא כעין סמך לכך על פי מה שאמרו (סוכה לו.) לקיחה על ידי דבר אחר הריא לקיחה, והוא הדין ששמיעה על ידי דבר אחר שמה שמיעה. ע"ש. וכן כתב הפרי חדש אבן העזר (סימן קכא). וכן משמע בחשן משפט (סימן רלה סעיף יט). ע"ש. ועיין עוד בשו"ת נודע ביהודה קמא (חלק אבן העזר סימן נג), ובשו"ת תתם סופר (חלק אבן העזר חלק ב' סימן צב). ובשו"ת הגאון רבי עקיבא איגר תנינא (סימן סד), ובשו"ת בית שלמה (חלק אורח חיים סימן צה). ע"ש. ולפי זה גם כאן אילמת ששומעת על ידי מכונה, דינה כפקחת, ויכולה לבדוק בעצמה ונאמנת על בדיקתה ועל טבילתה. (ועיין בשו"ת צמח צדק מליובאוויטש (חלק אבן העזר סימן שכג), ובשו"ת פרי השדה חלק ג' (סימן מד). ודו"ק). [ודע שאף מי שגולד כשהוא פקח ואחר כך נתחרש ונעשה שאינו שומע ואינו מדבר, דינו כחרש שדיברו בו חכמים, שהוא פטור מכל המצות, וכמו שכתב הש"ך יורה דעה (סימן א' ס"ק כב), והפרי מגדים שם. וכן כתב הפרי חדש שם (ס"ק כב), והשמלה חדשה (ס"ק כח), והכרתי ופילתי שם (אות כז). וכן כתב המשנה ברורה בביאור הלכה (סימן נה סעיף ח'). ועיין עוד בשו"ת קרן לדוד (חלק אורח חיים סימן כו), ובשו"ת דברי חיים חלק ב' (חלק אבן העזר סימן עט), ובשו"ת היכל יצחק (חלק אבן העזר סימן מז). ועוד].

יש לזכור לגבי חרשת-אילמת שלמדה בבית הספר לחרשים, האם דינה כפקחת או לא, וכבר ישבו על מדוכה זו בדורות הקודמים, כי המהר"ם שיק (חלק אבן העזר סימן מט), אחר שדן בזה, העלה, שאף חרש-אילם שלמד בבית ספר לחרשים לא יצא מכלל ספק אם הוא מחוייב במצות או לא, לפיכך אין לצרפו למגין ואין לאכול משחיטתו, ויש להחמיר עליו כדין חרש שדיברו בו חכמים. ע"ש. אולם בשו"ת שבט סופר (חלק אבן העזר סימן כא) הביא מה שכתב אליו הגאון רבי מרדכי הלוי איש הורוויץ, שנראה לו שאם החרש-אילם יתחנך בבית ספר לחרשים, וילמד לדבר בשפתו ויתפקח ויבין וידע להתפלל, ולישא וליתן עם בני אדם, בודאי שיהיה חייב במצות כשאר כל ישראל. והשיב לו הגאון המחבר, שמדברי הצמח צדק הראשון (סימן עג) נראה שאין לחלק בזה כלל. וסיים, אמנם שמעתי מפי מרן אבא הגאון בעל כתב סופר זצ"ל, שלאחר שביקר בעיר וינא בבית הספר לחרשים-אילמים, ועמד מקרוב על סדר לימודם והנהגתם, היה מופתע לטובה ממה שראו עיניו מכל סדר לימודם והנהגתם והקשבתם, עד שעלה ספק בלבו אם אין דינם כבני דעת לגמרי שמהיייבים במצות, ואמר לי, שהוא ביקש מהנהלת המוסד והמתנכים שלהם לקחת להם תפילין כדי שיניחו אותם בכל יום. ע"כ. גם בשו"ת בית שלמה (חלק אורח חיים סימן צה) כתב בנידונו, אודות נער שאינו שומע ואינו מדבר, ואפילו כשקוראים אותו מאחוריו בקול גדול אינו שומע ללל, אבל כשמדברים אליו פנים אל פנים הוא מבין מה שאומרים לו כשרואה ומתכוון בנעונו שפתיים של המדברים אליו, וגם הוא מדבר קצת, אלא שלא יבין לדבר ככל אדם, ואינו מבטא כל תיבה כראוי, והעלה שחייב בקריאת שמע ותפלה וברכות ובכל המצות, ועל אביו לקחת לו תפילין, מכיון שהוא מדבר קצת, אף על פי שאינו מדבר כראוי וכו'. ע"ש. ובשו"ת נחלת בנימין (סימן לא) דן גם כן בחרש-אילם שלמד בבית ספר לחרשים, והעלה שמכיון שהצירוף למגין בדברים שבקושה הוא רק מדרבנו, והפסוק שמתבא בברכות (כא:): ובמגילה (כג:): אינו אלא אסמכתא בעלמא, וכמו שכתב הר"ן במגילה (כג:), וכן כתבו התוספות והרא"ש בברכות (מד:), לפיכך נראה שיש לצרפו למגין, ומה שכתבו הפוסקים שחרש שאינו שומע ואינו מדבר אינו מצטרף למגין, זהו בסתם חרש שאינו בר דעת, אבל חרש כזה שלמד להתנהג כבר דעת ומגית תפילין, בדרבנן

אני יסחין עד (שם י"ה) שימת איכרו ויפרוש והוא ככלל ואל אשה בנדת טומאת ויקרא י"ה) לא תקרב לגלות ערותה. (והשאר מפורש בפנים).

רפ"ט רמב"ם הלכות מילה פ"א סמ"ג עשין סימן כ"ח. טור י"ד סימן ר"ס.

למול עצמו דכתיב (בראשית י"ז) וערף זכר אשר לא ימול ונומר מפורש בפנים.

נשלמו עשיון התלויים באבר מילה ואלו הלאוין.

רצ"א רמב"ם הלכות איסורי ביאה פ"ב סמ"ג לאוין סימן ק"ב. טור א"ע סימן י"ו.

שלא לבא על ענו"ם כדכתיב (דברים ו') כהן לא תהן לבנו ובהו לא תקח לבנך (מפורש בפנים) והיינו דרך נשואין ומדברנן אסורה ככל ענין בדרך זנות (ובמות פ"ב קדושין דף ס"ח) קנאין פוגעין בו. ואם לא פגעו בו הוא בקללת מלאכי דכתיב יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ולא יהיה לו ער ועונה באהלי יעקב מגיש מנחה לה' צבאות. אם הוא ישראל לא יהיה ער בחכמי. ועונה בתלמידים. ואם הוא כהן לא יהיה לו בן מגיש מנחה. ובצנעה (עכו"ם דף ל"ז). גזרו ב"ד של חשמונאי משום נשגזי ניר"ה שפח"ה עכו"ם זונה וכשורדין לניהני כל הרשעין עולין והוא אינו עולה דמשנ' (ערובין י"ט) ערלתי ולא מבשקר ליה (פי' ולא מנכרו ליה).

רצ"ב רמב"ם הלכות איסורי ביאה פ"ב סמ"ג לאוין פ"ו ופ"ב טור א"ע סי' י"ו.

שלא לבעול שפחה כדכתיב (דברים כ"ב) ולא יהיה קרש מבני ישראל וכל העריות מפורשות בפסוק בפנים.

רצ"ג רמב"ם פכ"א הלכות אסורי ביאה סמ"ג לאוין סימן קכ"ז. טור א"ע סי' נ"ג.

שלא להשחית זרע כדכתיב (שמות כ') לא תנאף לא תהנה לאף (גדה י"ד) ובכל זה דרשו רבותינו (שבועות דף מ"ז) לא תנאף אזהרה לעוקב אחר המנאף. ובהשחתת זרע יש אזהרה של מיתה דכתיב וימת גם אוחו. גם אמרו רבותינו ד"ל (גדה דף י"ג וע"ש בתוס' ט"א) סימן נ"ב האוחו באמה אסילו להשחין כאלו מביא סבול לעולם. אבל מעטרה ולמטה לצד הארץ מותר. גם אסור לרכוב על שום כהמה אם אין אונף עליה והיכא שיש ביעתוחא שרי. וכמו כן נשוי ואשתו אמו מותר.

רצ"ד רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פ"ג סמ"ג עשין סימן רמ"א ולאוין סי' ק"א טור י"ד סי' קפ"ג.

שלא לבא על אשה נדה כדכתיב (ויקרא י"ח) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. נדה נקראת כשרואה דם היוצא מן המקום עד בית נהיצוץ וממאה ז' ימים. בדרות ראשונים לא היו מטמאין כי אם המשה (גדה דף י"ט) דמים. גם לא היו מצריכים שבעה נקיים. רק כשרואה ג' ימים רצופים בתוך י"א יום. אך בדרות (ר"ם ה"ל אסורי ביאה פ"א טור י"ד קט"ג) האחרונים נתמעטו

סמ"ק - ספר מצוות קטן
כ"ח יצחק מקורבי קצ"ל הרמב"ם

הלכות וטמאו כל הדמים אפילו משאר מראות לפי שאין אנו (שם דף כ') בקיאים. גם בנות ישראל (שם ס"ו) החמירו על עצמן שאם היו רואות טיפת דם אפ"י כחרדול יושבות עליה ז' ימים נקיים ויום שפוסקת אינו מן מנין הטה. וטובלת בלי"ש שמיני (שם ל"ג ע"ש דף ס"ז כפרשי ר"ם פרק ד' ט"ד קצ"ו) שלא חנא לירי ספק שתשמש מטיה מכעור יום ולא היה מספיד ר"ח רק שלא חנא לביתה מכעורי ורשבים היה מספיד שחנא המבילה בלי"ש (וכ"כ השיע) והלכה למעשה. יום שפוסקת בו מלראות חלבוש בנדים לבנים נקיים מכתמים קודם שיהיה לילה. ותחילת לספור למחר ז' ימים וכל ימי ספירתה צריכה ליקח בנד פשחן נקי ולבנו. או מוך ולהכניסו באותו מקום בעומק לחירין ולסדקין ולהוציאו ולראות אם יש בו שום אדמומית בשחר כשעומרת מטיה ובערבית כשהולכת לבית הנסת קודם שיהא לילה. ואם שכחה (גדה ס"ח רמב"ם פ"ז טור י"ד סימן קצ"ו) ולא בדקה עצמה כי אם יום שפוסקת בו לערב ולמחרת שהוא יום ראשון לספירה בדקה שחרית וערבית ולא בדקה עד יום השביעי וביום השביעי בדקה כמו כן שחרית וערבית מותרת. וטובלת בלי"ש וטהורה. והיכא שלא בדקה (שם דף ס"ט) רק יום ראשון וביום שמיני. רב אמר תחלתו אף על פי שאין סופו. ורבי הנינא אמר תחלתו וסופו בעינין. וכתב בספר המצות (שם) דכיון דלא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר יש לנו להחמיר (וכן כתב השיע) אך לא נהירא דמדון סופו אף על פי שאין תחלתו (כגון פסקה מלראות וביום ראשון לספירתה לא בדקה וביום שביעי בדקה) וגשמע דהלכה כרב. דאמר תחלתן אף על פי שאין סופן. מדרוצרך סתם החלמוד לאוקמי הברייתא דטועה כרבי עקיבא משמע דסבירא ליה כרב דסופן אף על פי שאין תחלתן רק שחדע בודאי שפסקה במהרה מקודם יום ראשון דאי בעינן תחלתו וסופו לא צריכה לאוקמי כרבי עקיבא. ומן הדין וכל שכן שיש לנו לומר תחלתו אף על פי שאין סופו דהא חלמירא קאמר מהו דתימא תחילה הוא דאיכא חזקה מהרה אמרינן אבל סופו דליכא חזקה לא אמרינן. מיהו שטא סברא אחיה יש. ובתוך ז' עונות (שם דף ל"ג וראיש שם ס"א) משמושה אינה יכולה לתחילת לספור ז' ימים נקיים. (שיע נוהגים בכל מדינות אלו בין שמשו בין לא שמשו ואינה רואה רק כהם צריכה להמתין המשה ימים. עם יום שראתה ותפסק לעת ערב ותספור ז' ימים נקיים למהר) [וכן אם אירע → שמעת במנין יום אחד וטבלה ושמשו צריכה להמתין ז' עונות שלימות וזהו ג' ימים. ואחר חמנה יום אחד נקי ותטבול אך סתירה דלאחר ז' כגון שלא טבלה כראוי ושמשו הרי זו טובלת ככל עת ה' והאשה שאמרה טמאה אני (גדה דף י"ד רמב"ם פ"ד טור י"ד קפ"ה) וחזרה ואמרה טהורה אני אינה נאמנת ואם נהנה אמתלא לדבריה נאמנת (שיע מי שאינו רוצה להאמין לה הוא מדת חסידות) ואם האשה לא הרגישה (גדה דף י"ד רמב"ם פ"ט ט"ד סימן ק"צ) ימצאה להם בחלוקה או כסדונה אם יש עליה חכורה או גרב שאם היתה מסירה תוצי' דם או

רצ"ג ה) נראה לר"י מאיוור"א דטבילה בומנה מצוה מראמר ככל הוד אשה שיש לה וסת בעלה מחשב ימי וסתה וכו' עליה. וגם אמרי' בירושלמי דאפי' אין בעלה בעיר נמי וז"ל הדין אמרה שאסור' לאשה לשהות בימי טומאת.

קסח

בית חדש

יורה דעה קצו הלכות נדה

בית יוסף

השמשות אכל כיון שהוא ספק יום מספקין דילמא אכתי בימי וזנה קיימא וסמרה וזריכה לספור שבעה נקיים אכל לדין בפר חומרא דרבי זירא לא נפקא לן מידי דפין הוא יום וזין הוא לילה זריכה ליטב שבעה נקיים ולפענ"ד נראה דוחק לפרש דברי רבינו שכתב בסמ"ס שלא יהא נהס נפקותא לדין אלא לדין התלמוד ולמאי דפרישית נוחא דאיכא נפקותא לדין:

וחזרת למניינה עד שיהא לה שבעה רצופין לגמרי:

יא(א) הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה אם הוא תוך שש עונות לשימושה סותרת אותו יום לפיכך המשמשת מטתה וראתה ופסקה בו ביום אינה מתחלת לספור ז' נקיים עד שיעברו עליה שש עונות שלימות שמא תפלוט לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום חמישי לשימושה וכו'. בפרק צנות כותים (ג.) צני רמי צר חמא פולטת שכבת זרע מהו שתספור צנינה רואה היא וסמרה או דילמא נוגעת היא ולא סמרה כלומר הא דקיי"ל דפולטת עמאה משס רואה היא וסמרה או משס נוגעת ונוגע

יא(א) הפולטת שכבת זרע וכו'. כן כתבו המוספות בפרק צנות כותים (דף ל"ג. ד"ה רואה) אהא דצני רמי צר חמא פולטת שכבת זרע מהו שתספור צנינה ושכן פסק רבינו חננאל וכ"כ הרא"ש לשם. ועכשיו נהגו שלא תחיל למנות אלא ביום ששי לשימושה כשאתר כך צו ביום ראתה דס או כחם כגון שימשה ביום ה' אינה מתחלת למנות אלא מיום ו' והטעם שאם תמיר לה למנות מיום ה' איכא למיחש דזמנין תשמש צין השמשות צמולאי שבת והיא תספור דעדיין יום הוא ונמצא יכולה להתחיל לספור מיום רביעי שהוא חמישי לשימושה ואינו כן אלא לילה היה כשימשה ונמצא דעדיין פלטה נתחלת ליל רביעי דשש עונות שלמים צעין ולכן מחמירין עד יום ו' לשימושה ומו ליכא למיחש למידי כמו שכתב בתרומת הדשן סימן רמ"ה. עוד כתב דרוב נשים באוסטרייך נוהגין שלא להתחיל ז' נקיים רק כשכלו כבר שבעה ימים מתחלת ראייתה אפילו לא ראתה אלא יום אחד או מצאה כחם ביום אחד ולא שמעתי טעם בדבר וכו' עיין שם וכבר כתבתי טעם לדבר זה בקוף סימן קפ"ג ואין לפרוך גדר ולשנות במקום שנוהגים כך להחמיר: עוד כתב בתרומת הדשן דיש לגזור לא שימשה אטו שימשה וכן נוהגין ואין לשנות. מיהו נראה דדוקא כשבעלה עמה צעיר איכא לגזור לא שימשה אטו שימשה אכל אם אין בעלה צעיר יש להקל דמיד שתפסקו צעירה סמוך לצין השמשות חמנה למחרת דכיון דמורין לה שהיאר זה אינו אלא לפי שאין בעלה צעיר לא תצו להקל גם כשבעלה צעיר. ואע"פ דבתרומת הדשן משמע מלשון השאלה שהיה שאל להחמיר אף כשאין בעלה צעיר מ"מ מלשון התשובה

לא סותר ולא איפשיטא וכחז הרא"ש (פי"ב) הילכך יש להחמיר בפולטת וסותרת יום אחד וכן בפרק יואל דופן (מג.) צנא ונייה רב שמואל בר ביסמא מאבי פולטת שכבת זרע רואה היא או נוגעת היא למאי נפקא מינה לספור צנינה ולטמא במשהו אמר ליה רואה היא אהא ושייליה לרבא ואמר ליה רואה היא ולרב יוסף ואמר ליה רואה היא ואפילו לרבי שמעון ורבנן פשיטא להו דרואה היא הילכך כל אשה זריכה שלא תתחיל לספור ז' נקיים עד יום חמישי לשימושה כגון אם שימשה צמולאי שבת אינה מתחלת לספור אלא ביום חמישי דקיי"ל כרבנן דאמרי בפרק ר"ע (שם פו.) דשש עונות שלימות צעין לפליטה דאין שכבת זרע מסתתרת אלא לאחר ז' עונות שלימות הילכך כשימשה צמולאי שבת אם תפלוט צליל ד' קודם עת שימשה צמולאי שבת עדיין היא עומדת בתוך ז' עונות לשימושה ואם פלטה סותרת הילכך יום ה' יהיה ראשון לספירתה עכ"ל וכחז שהראב"ד כתב בתשובה שלא אמרו פולטת שכבת זרע אלא לטהרות בלבד אכל לבעלה אינה סותרת והיא ראיה לדבר והרא"ש ז"ל סתר ראיותיו וכחז שכן מצא בשם ר"ג הר"ר יונה ז"ל והעלה נכון להחמיר כדברי רבינו יונה וכן נוהגים בצרפת ובלאשכנז ע"כ וכן פסקו סמ"ג (לאין דף ז' ע"ג) וסמ"ק (פי"ב ר"ג ע"ג) וספר התרומה (פי"ב) והגהות מיימוניות בפרק ז' (א"ח ט):

יב וכתב סמ"ק (סח) וכן אם טעמה צמנין יום אחד ובעלה ושימשה זריכה להמתין שש עונות שלימות וכו' (דף ז') ימים ואחר תמנה יום אחד

וזו בעלה כלל עת עכ"ל: ומזה שכתב דסמירה שלאחר שבעה כגון שלא ספירה ז' נקיים לא שייך זה סמירה וגדולה מזו מצוהר בדברי הרא"ש פרק צנות כותים שאחם מהראיות שהציא הראב"ד שפולטת שכבת זרע כל לבעלה אינה סותרת מדתניא (פו.) רבי שמעון אומר ואחר תטהר אחר מעשה תטהר אכל אמרו חכמים אסור לעשות כן שלא תצו ליהי ספק להי נדה אלמא אי לא משאש תראה דס לאחר תשימש משמשת והולכת ואינה חוששת שמא תפלוט שכבת זרע והוא ז"ל כתב עליו נראה לי שאינה ראייה דפולטת אינה סותרת יום אחרון דודאי דס צנינה וזינה צב שסותרין כל המנין סותרין עד ערב יום שביעי אכל פולטת שכבת זרע שאינה סותרת אלא יום אחד

דרכי משה

בשם ב"י (סו. ד"ה ר"ע) שכתב כן בשם הרשב"א (תוה"א כ"ז ש"ד כ.) דאין לחלק לענין כתם בין בימי טהרתה לימי ספירתה דבכל מקום דאיכא למיתלי תלינן: ואפשר דספר התרומה (סי' צב) לב) וזהמרכי לא החמירו אלא לחומרא בעלמא דהא כתב בתרומת הדשן סימן רמ"ט דהטעם דלא תלינן בגי' ימים הראשונים הואיל ואפשר ליהור וכו' ואם היה אסור מדינא לא שייך לחלק משום דאפשר ליהור אלא ודאי שספר התרומה החמיר משום דאפשר ליהור אבל במקום דאי אפשר ליהור אין להחמיר ולכן התיר בכתם בפחות מגריס שתלינן בכינה על כן נ"ל דאין להחמיר במכה שידוע שמוציאה דם כן נ"ל להלכה ומ"מ למעשה טוב להחמיר לכתחלה במכה עוברת בימים מועטים דאפשר ליהור מיקרי:

פרישה

(יג) אם הוא תוך עונה ששית. לאחר שש עונות הורע מקרחת כמו שכתב בסמוך לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום חמישי לשימושה ועיין דרישה:

דרישה

בארור רוע גדול ושיש (לא) [שלא] הצריכו כל כך וכן כתב הרמב"ם ז"ל תמצא במקצת מקומות שהאשה שראתה דם יושבת ז' ימי נדה ואחר כך סופרת ז' ימים נקיים ואפילו לא ראתה אלא פעם אחת וטעות הוא ביד מי שהורה להן כך וכו', עיין שם (בתוה"ד) שכתב שלא למחות ביד המקלין. וכתב עוד שם בתרומת הדשן וכן כתב רמ"א דאין לחלק בין שימשה ללא שימשה ואפילו מצאה כתם: ואם ראתה אחר שהתפללו ערבית ועדיין הוא יום כתב מורי ורבי (מהרש"ל) בתשובה סימן פ"ב דפשיטא דלדין דאינה מתחלת למנות עד יום

ולכך תלינן במכה ואמרינן דמעיינה סתום עדיין ולא ראתה מעולם אבל תוך ספירתה שמעיינה פתוח כבר דלמא לא תלינן במכה כלל, דזה אינו דהוי כתבתי לעיל סימן קפ"ז (ארוך אות ז) דיש סוכרים דאפילו בשעת וסתה תלינן במכה הואיל וסתות דרבנן א"כ בכתמים נמי שהן דרבנן תלינן במכה ואפילו למאן דמחמיר בשעת וסתה ואומר דלא תלינן במכה אפשר לאן דהיינו הואיל ואיכא למאן דאמר וסתות דאורייתא אבל בכתמים שהן דרבנן לכו"ע תלינן במכה שידוע שמוציאה דם: כן נ"ל לצרוד להקל משום דלא חילקו שאר הפוסקים בין כתם שרואה בימי ספירתה לשאר כתם א"כ משמע דסבירא להו דאפילו חוץ גי' ימים תלינן כתם בכל מקום שיש תלתות וכן כתבתי לעיל סימן ק"צ (ארוך אות כ"*)

דן] אם הוא תוך שש עונות לשימושה וכו'. בתרומת הדשן סימן רמ"ה כתב דיש להוסיף עוד יום אחד ולא תתחיל למנות עד יום ששי לשימושה דאיכא למיחש דזמנין כשימשה בין השמשות במוצאי שבת ותסבור דעדיין יום הוא ונמצא שיכולה להתחיל ביום רביעי שהוא חמישי לשימושה ואינו כן אלא לילה היה כשימשה וכן נוהגין בכל אשכנז וגם בספר שערי דורא משמע כן וכתוב באגור שכן השיב מהר"י מולין. וכתב עוד בתרומת הדשן יש נוהגין וכן נוהגין באוסטרייך להמתין ז' ימים קודם ספירתן וכן כתב המנהג

הגהות והערות

[א] כן הוא בכת"י, ובס"א אינו בלשון אפשר. ובס"י קפ"ז סוס"ה כתב הרמ"א מטעם דאם לא כן לא תסמא לעולם. ועיין ש"ך כאן סקי"ג: [ב] דברי המרדכי והגהות מיימוני דלעיל הם בשם ספר התרומה: [ג] עיין בפירוש חלמידי רבינו יונה על הרי"ף ברכות דף כב ע"א ד"ה שאפילו, ועיין בתורת הבית הארוך (כ"ז ש"ה כו.) שהביא מה שדחה רבינו יונה ראיית הראב"ד: [ד] פ"טנינו בסמ"ק איתא ג' ימים, וכן העתיק בהגהות שערי דורא סי' ב' ד"ה בחוץ, ור"ל דשש עונות הוא ג' ימים מעת לעת, ועיין כלבו סוף סי' פה, ולפי גירסת ד' ימים ר"ל עם יום השימוש, ולכל הגירסאות פירושו שתמתין עד יום ה' לשימושה (עם יום שימושה) וכמו שכתוב בטור, ואין נפק"מ בין הגירסאות: [ה] פ"א גרסין נדה, דבנהו שאינה צריכה נקיים לא שייך שום סחירה וספק (מעדני י"ט אות ז):

אלא הזכיר להדיא להחמיר אף כשאין צעלה צעיר משמע קצת דדוקא כצעלה
 עמה צעיר גזרין לא שימשה אטו שימשה אכל אין צעלה צעיר לא גזרין.
 והכי משמע מלשון הרב בהגהות שו"ע (סי"א) שלא כתב אלא שאין חילוק
 בין שימשה ללא שימשה ולא כתב להחמיר אף כשאין צעלה צעיר. והכי נקטינן
 שלא להחמיר כל כך בחומרות ימירות
 אלא יש להקל כשאין צעלה צעיר:

אם פלטה אחר שספירה מקצת היום שוב אינה סותרת דעיקר סמיכת שכתב
 זרע היא משום דלא מיקרי נקיים וכיון שספירה מקצת יום וטוהרה לבעלה
 כבר שלמו הנקיים ושוב אין שכתב זרע סותרת והביא ראיה לדבר (יד) ואפשר
 שזוהי נחמין סמ"ק וסתירה דלאחר שצעה דקאמר ביום שציעי ממש הוא
 אלא דכיון דאמרין מקצת היום ככולו
 הוי כאלו הוא לאחר שצעה: ומזה
 שכתב [סמ"ק] שאם טעמה נמנין יום
 אחד וטבלה ושימשה לריכה להמתין

מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה שש עונות שלימות (יד) שמא תפלוט לפיכך אינה מתחלת

ד' ימים ואחר תמנה יום אחד נקי ותטבול אם צאלו להסכים דברים אלו עם דברי הרא"ש כמו שכתבתי בסמוך נראה לכאורה דהיינו לומר שאם טבלה
 בשני ושימשה בתחלת ליל שציעי ללא עלמה לה טבילה עד שספור היום השביעי גם כן וכיון שאינה יכולה לספור בארבעה ימים אלו משום דהיינו צהו
 שמה תפלוט שכתב זרע ומסמור אותו יום נמלא שכשיעברו ד' ימים אלו לריכה למנות יום אחד שמסר לה ממנין השצעה ואח"כ תטבול דאי טבולה ליל שציעי
 למה לריכה להמתין כל כך מלטבול הרי כיון שכתב כבר השביעי וי"ל פולטת ביום אחרון ואינה סותרתו כמו שקדם ויותר נראה לומר דטבולה ליל ו' נמי
 מיירי ולא מיקריא פולטת ביום אחרון אלא בשפלטת אחר שהאיר היום אכל קודם שהאיר היום לא אמרין ביה מקצת היום ככולו דהא וזה טובלת
 ביום ו' מן המורה כמו שיצאר בסימן שאחר זה אכל כליל ו' ודאי לא עלמה לה טבילה. ומ"מ איכא למידק היאך יטורף יום ו' עם השעה הראשונה
 הא צעין שיהיו כל השצעה נקיים לרופים מדכתיב אחר מטהר אחר אחר לכוין וי"ל דהיא לומר שלא תהא טומאת ויבה מפסקת ביניהם שאם ראתה
 ביניהם פעם אחת אע"פ שלא הייתה לריכה לשמור משום דם זה אלא יום אחד סותרת כל מה שספירה קודם לכן ולריכה לספור מחדש ו' נקיים אכל בהפסק
 פליטת שכתב זרע לא איכפת לן והכי אמרין בפרק צנוח כומיס (ג):

יא(ב) והרשב"א בתורת הארוך (כ"ז ע"ה טו) האריך בדיון זה הרבה, ואע"פ שנטה לדעת הראב"ד שלא אמרו פולטת שכתב זרע סותרת אלא
 לטוהרות אכל לא לבעלה ונחז שכן נראית סברת רבותינו הגאונים שלא חששו להזכיר ענין זה וגם הר"ף לא כתבו בהלכות, כתב בסוף דבריו מ"מ
 צעל נפש יחוש לעלמו כדברי רבינו יצחק לרן. ולי נראה דממה שהשמיטו הגאונים והר"ף דבר זה אין ראיה לומר דסבירא להו דאינה סותרת לבעלה
 שהרי כמה דברים השמיט הר"ף מדיני נדה אע"פ שדאי הלכתא וינהו אלא לפי שאינם מנזיזים כל כך השמיטם והא נמי לא שמיא כולי האי שרוב
 הנשים נמשכים ימי ראייתן ה' או ו' ימים ואין לריכות לדון זה דכללו הכי אין מתחילות לספור קודם לזמן זה ורבינו תם מפרש דלא צעל רמי בר
 חמא אלא באשה שבה עליה זכ דוקא וכבר סתר הרא"ש דבריו: **והרמב"ם** ז"ל סובר דפולטת שכתב זרע סותרת אף לבעלה שהרי כתב בפרק ו'
 מהלכות איסורי ביאה (הט"ו) פלטה שכתב זרע בסוף ימי הספירה סותרת יום אחד מפני שהיא כוז שראה קרי שסותר יום אחד ומינהו סובר ז"ל שאין
 פליטת שכתב זרע סותרת אלא כשנפלט תוך ג' עונות אכל כשנפלט אחר ג' עונות אינה סותרת שכתב בפרק ה' מהלכות שאר אצות הטומאה (הל' יא - יג) האשה
 שפלטה שכתב זרע אם פלטה אותה בתוך ג' עונות הרי היא טמאה כרואה קרי לפיכך סותרת יום א' אם הייתה וזה ואם פלטה אחר ג' עונות הרי
 האשה טהורה וכן שכתב זרע שנפלטת טהורה שהרי נפקדה לורחה וכמה היא עונה יום או לילה ואין העונה שנפלה בה מן המנין כיצד נבעלה כליל
 שבת ג' עונות שלה יום שבת וליל אחד בשבת ואחד בשבת אם פלטה בתוך זמן זה טמאה פלטה מליל שני והלאה טהורה עכ"ל וטעמו מפני שהוא פוסק
 כרבי אלעזר בן עזריה דאיכא בפרק רבי עקיבא (שם טו) ולא כמו שפירש רש"י שם דבריו (ד"ה ביום השלישי) אלא כמו שפירש הרמב"ם עלמו בפרק
 ח' ממסכת מקואות (מ"ג) ששם נשנו דברי רבי אלעזר בן עזריה ודברי החולקים עליו. וכמו שכתבנו בדעתנו [בן דאור זרוע גדול לרן] נמי פסק כרבי אלעזר
 בן עזריה דפולטת שכתב זרע ביום שלישי טהורה דאפילו אי ליכא אלא שמי עונות שלימות כדפירשו רש"י והתוספות לח] החס אכל הוא ז"ל כתב דלא
 קיי"ל הכי אלא כחכמים דאמרי "עונות שלימות צעין": **ומאחר** דכל הני רבותא כתבו נהדיא דאף לבעלה סותרת וגם מאחר שכולם זולתי הרמב"ם
 ואור זרוע פוסקים לט] כרבי עקיבא דעד שש עונות לא מסרחא שכתב זרע הכי נקטינן וכן ראיתי לנורי הרב כמהר"ר יעקב צי רב ולה"ה דורש ברבים:
בתוב בתרומת הדשן [בא] דיש להוסיף עוד יום אחד ולא תחמיל לספור עד יום ששי לשימושה כגון ממוצאי שבת עד יום ששי שאם תמיר לה שתחמיל
 ימי הספירה מיום חמישי שכתב כלו ו' עונות שלימות איכא למיחש דיומנין משמש בין השמשות ממוצאי שבת ומספור דעדיין יום הוא וממלאה שיכולה
 להתחיל ליום רביעי שהוא חמישי לשימושה ואינו כן אלא לילה היה כששימשה. וכמו שכתבנו ב"ה אף שבע) שכן השיב מה"ר רבינו יעקב מולין ז"ל (ש"מ מהר"ל
 המדשות סי' ג' אות ג') דודאי לריכה להמתין עד מוצאי יום חמישי מטעם זה וכן מורין צבי מדרשא וכן מנהג בכל אשכנז אף כי לא נמלא בשום ספר
 אלא בספר השערים מדורא מ] משמע כן. וכתב עוד ובארץ אשכנז נוהגים להוסיף יום אחד ומממיות ששה ימים ויש שבעה ימים וכ"כ מאן מהר"ח
 אף כי הרמב"ם (איסור"י פ"א ה"ד) הרחיק מאד דעות אלו מ"מ איכא דנהיגי הכי ויש להם קצת טעמים רחוקים אכל מנהגא דעלמא חמשה ימים

פרישה

(יד) **שמא תפלוט**. ולא חששו כן בשומרת יום נגד יום, (טו) ונראה דדוקא לאחר שנהגו בחומרא דרבי ירח חששו גם לתומרא וזו. ואשה דעלמא אף אם תפלוט
 שכתב זרע מ"מ היא מותרת לבעלה דלא גרע מחלו נעשה נחמ או בשאר טומאה דמשום הכי אינה אסורה לבעלה רק בימי הספירה אם תפלוט לא הוי ו' נקיים:

דרישה

ו' לראייתה דיום ראייה זו הוא בכלל כיון דנשארו ג' עונות, אפילו למתחילין ביום ה' לראייתה אם היא עדיין לא התפללה ערבית אף על פי שהציבור כבר
 התפללו מונה יום זה בכלל עיין שם:

חדושי הגהות

[בן סימן רמ"ה]: [יא] שם:

הגהות והערות

לרן] הוא רבינו יצחק בעל התוספות שהביאו הרשב"א בתורת הבית לעיל דף כה ע"כ
 שכתב (בגדה לג. חדר"ה רואה) דצריכה להמתין ו' עונות אחר שימושה, ונוכר גם
 בהלמירי רבינו יונה בכרכות (כב. ה"ה שאפילו): [בן עיין באור זרוע הלכות
 נדה מכת"י (הוצאת הר"י וויינר) אות ו' שכתב שמאחר שפולטת סותרת יום א' מעתה
 אשה שראתה בזמן הזה אפילו טיפח יום כחרדל אינה משמשת עם בעלה עד שיעברו
 עליה שמונה ימים נקיים לבד מיום שראתה בו ע"כ, ומהו למד בתרומת הדשן דסבירא
 ליה כרבי אלעזר בן עזריה. ובשו"ת מהר"י ברונא סימן רלג פירש דבריו באופן אחר
 דבאמת סבירא ליה גם כן דקיי"ל כרובנן אלא דסבירא ליה שאין דרך לפלוט מעט מעט
 בג' ימים (עיין ש"ך סי"ק טז) אלא שדרכה לפלוט הכל בבת אחת ולכן בהוספת יום
 אחר סגי דאם תפלוט בשני הרי נשארו יום האי והששה האחרונים שהם עולין לו'
 נקיים עיי"ש היטיב (ובזה נתיישב מה דהצריך שכל הח' ימים יהיו נקיים, דהיינו
 משום שאין ידוע באיזה יום תפלוט, אבל אי סבירא ליה כרבי אלעזר בן עזריה היה
 מספיק אף אם יום האחד שמתמינה לא היה נקי וצ"ע לפירוש תרומת הדשן
 שפירש דסבירא ליה כרבי אלעזר בן עזריה), ועיין סדרי טהרה שקל"ו: [לח] עיין שם

מפתח סדרי טהרה

(יד) ט"ט ט"ק ט"ד: (טו) ט"ט ריש ט"ק חז:

באר הגולה עם ציונים מהש"ך ס' סמ"ק [פמן רגנ]:

קצר שפתי כהן

יורה דעה קצו הלכות גדה

טורי זהב

ציונים רמ"א עם ציונים מהש"ך ס' ספר התרומה [פמן רגנ] וסמ"ג [פמן קול ג' ע']

הגהות והערות

הנהגות והערות... (דפ"ר הנוסח "כאלמנה" וזמנה וזמנה וזמנה...)

כ צ"א שמשדה. דלא פלוג רבנן, וגזרינן לא שמשדה אטו שמשדה. ואף על גב דשמשדה גופה גזירה היא אטו זין השמשות, חששא דזין השמשות פשוטה היא, וחששו זה רבנן טונא בכמה דוכתי, תרומת הדשן [פמן רמא]. וכתב הב"ח [עמוד קס"ד ע"ד] מיהו היינו דוקא כשבעלה בעיר, אבל כשאין בעלה בעיר יש להקל דמיד שחפסוק נטברה סמוך לזין השמשות תמנה למחרתו. ואף על גב דבתרומת הדשן משמע מלשון השאלה שהיה שואל להחמיר אף כשאין בעלה בעיר, מכל מקום מלשון החשבה שלא הזכיר, שם להחמיר בזה משמע קצת דבהכי

(ז) אין לחלק בין שמשדה ב' ללא שמשדה. ואומר א"ת, אלא אם לא שמשדה אינה ממתנת כלל, אלא דרמ"א מקיים המנהג להחמיר בזה. ומנ"ח ז"ל [כ"ח עמוד קס"ד ע"ד] כתב שנראה לו להקל כשאין בעלה בעיר, דאין להחמיר כל כך. ואשמיעייה חשונת מהרי"ק שורש ל"ה שכח להדיא שנהגו להחמיר אפילו אין בעלה בעיר, ומי יתלוק על המנהג. אלא דנראה לי קולא אחת בזה (באלמנה) [בכלה] שפירסה נדה סמוך לחופתה ואפילו אחר חופתה קודם שנתייחדה עם חתן שלה, אין ממתנת כלל, דבזה ודאי לא שייך למגור לא שמשדה אטו שמשדה. דלא בזה עדיין לכלל תשמיש כלל עמו ולמה נגזור מה, כן נראה לי: (ח) אפילו בתם. פירושו, אשה טהורה שמואלה כחם דינה כרואה ממש גם לזה. אבל אשה שלבשה לבנים ומלאה כחם, ואפילו רואה ממש בחוף ימים הנקיים, אינה צריכה להמתין שש עונות, אלא מונה מחדש שבעה נקיים מיום שחולל: (ט) אם טעתה במגין יום אחד. פשוט דהוא הדין נמי שני ימים, שמתנה אחר השש עונות עוד שני ימים, אלא דכולי האי לאו אורחה למטעי על כן נקט יום אחד: (י) צריכה להמתין שש עונות. כי אותן הימים שמפלטת זרע אינן עולין לה לנקיות. מכל מקום אין להקשות הא אימא כשע"י דבעינן שבעה רזופין וכאן מפסקה בימי פליטת זרע, דפליטת שכבת זרע אין סותר למפרע כדס, אלא דאותן ימים עלמין אינן נחשבים לנקיים, הכי אימא בגמרא [נה"כ ע"א]. ואין להקשות אמא ראתה בראותן השש עונות דס אלא שפיסחו שכבת זרע כדאימא סימן ק"ג: כבעלת מזה, דהחם שאני שדמים מצויין בה ממתנת הבעילה:

(ז) אין לחלק בין שמשדה עם בעלה ב' ללא שמשדה. כ"א וכל אשה [ו] שרואה [ד] [ש] אפילו [ד] כ"ח כחם כ"ב צריכה להמתין חמשה ימים עם יום שראתה בו וחפסוק לעם ערב ותספור שבעה נקיים וכן נוהגין במדינות אלו [ז] ואין לשנות: (ט) [לד] [י] אם טעתה במגין יום אחד ובטלה ושמשדה [י] כג צריכה [כ] להמתין

היכא דלפטר נטרה טפי עדיף, כן נראה לי: כ"א וכל אשה שרואה אפילו בתם ב'. ונראה דכנתם יש להקל היכא דלא שמשדה למנות מיום המתנת של מליצת הכתם, דהא הך דלא שמשדה גופה גזירה רחוקה היא, וגם הב"ח [עמוד קע"ד ע"ד] וכל כח דבתקומה לא נהגו נגורה זו, הלכך יש לומר דגם התרומת הדשן [פמן רמא] גופיה שכח להחמיר היינו בראיה, אבל לא בכחמים דרבנן דלולין בזה בכמה דוכתי לקולא, שהרי לא הזכיר שם כחם כלל. ואפשר לזה לא כתב הרב האי ויש שכחנו שעשוי כו' אחר דין הכתם, אלא אחר דין רואה. אבל עטרת זהב [נטע סעף יא] כתב יש שכחנו של אשה אפילו רואה כחם כחודל (נראה לי להגיה או טפס דס כחודל, אבל כחם צריך נגרים ועוד, כדלעיל סימן ק"ג סעף ה) זין שמשדה זין לא שמשדה צריכה להמתין כו', וכן נוהגין [י]: כ"ב צריכה להמתין חמשה ימים ב'. היינו מחמתה, ומשום טעמא דשכנת זרע, אבל אם מוח ימי ספירתה או אחר חמשה ימים נתקלקלה ומורה וראתה דס או כחם, פוסקת באותו יום נטרה ומונה למחרת. וזה פשוט: כ"ג צריכה להמתין ב'. דשמת חפלוט בשלשה ימים שאחר התשמיש. ואין להקשות דאף על גב דשפלוט ביום השני מכל מקום סמירה דלאחר שבעה לאו סמירה היא, יש לומר דתיישבין שמת חפלוט גם ביום ראשון שאחר התשמיש, אם כן לא יהיו שבעה נקיים רזופים [י], ולא הוי סמירה דלאחר שבעה, וק"ל. ומשמע דהכל לא נהגין להחמיר משום גזירה דזין השמשות, וטובלת מיד אחר ארבעה ימים ויום אחד נקי דהיינו אחר חמשה ימים, דלא שכיח שחטעה בזמין, ובמלתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן [ערוינן סג, ע' ב]:

פתחי תשובה

השניים האלו אחר ד' לשמושה, דלא גרע מכלה הטובלת לדם בחולים (בבאר היטב לעיל ס"ק י"ג). והשיב להחמיר, אחרי שכתב הרמ"א בסימן קצ"ד [סעף א] דדינו כדס לכל דבר, משמע שאין לחלק בשום דבר בכל מנהגי נדה וחומרותיה, ע"ש. ועיין מה שכתבתי לקמן סימן קצ"ז ס"ק ד' לענין אם החמירה על עצמה ועל ידי זה אירע טבילתה כליל שבת. ועיין בחשובת נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן קכ"ה שמורה אחד הורה באשה שטבלה ואחר טבילה קודם שמשמה ראהה דס, ובעלה היה בעיר, שחמשה שבעה נקיים חייבין. וכתב שראוי המורה הוה לגעור בו בנדיפה, אבל לא לענשו באיזה עונש, כי גוף דין זה הוא חומרא בלא טעם. ואחר כך כתב כשם תשובת פני יהושע [ח"א י"ד] סימן י"ב שמקיל בזה בראתה חייבין אחר הטבילה קודם שמשמה, והוא ז"ל חולק עליו, וכתב והט"ו ס"ק ז' הביאו הבאר היטב [נס] שחמיר גם כן בזה, שהרי לא הקיל רק בראתה חייבין אחר חופתה שלא באה עדיין לכלל תשמיש, ע"ש. ועיין בחשובת מעיל צדקה סימן ל"ב שגם הוא ז"ל מקיל בראתה חייבין אחר הטבילה קודם שמשמה, וכתב הטעם, דאף בגזירת חז"ל קיימא לן [ערוינן סג, ע' ב] במלתא דלא שכיח לא גזרו, ומכל שכן בגזירה זו, ע"ש עור. וכתב שהפסיקו עמו החכמים ונעשה מעשה. וכן דעת הסדרי טהרה [ס"ק לט ד"ה כתב הרב], ע"ש: (יז) אם פעתה בטנין. עיין בשו"ת תשובה מאהבה חלק א' סימן ע"ט באשה אחת נדה שהתחילה לספור שבעה נקיים וחייבין ביום א' מצאה כחם יותר מנגרס והתחילה לספור מחדש מיום המתנת כדון, וספרה יום יום ובדקה בכל יום ומצאה טהורה וטבלה וכי משמה, רהי בוקר והנה האשה השכנה מגרת ביחא אמרה לה מה זאת עשית כי טעית כשכתבת יום אחד ולא ספרת רק ששה נקיים, והאשה ההיא אומרת דקדקתי

(טז) אפילו בתם. עיין באר היטב [ס"ק יד]. [ומה שכתב בשם ש"ך נראה דכנתם יש להקל היכא דלא שמשדה כו', עיין בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קפ"ח מבואר שדעתו רבדיעבד שכבר ספרה שבעה נקיים מיד אחר מביאה הכתם מבלי המתנת ה' ימים, אפשר להקל גם בשמשדה שיעלו לה הנקיים, אך אם היה זה הכתם בבריקת העד אין להקל אפילו ברביעבד, ע"ש. ומה שכתב הבאר היטב וגדולה מו נוהגין שאפילו בלה כו', עיין בדגול מרבבה [אחר] מפרשים ס"ק כ"ב שכתב דאף הש"ך שכתב דשלא כשעת הדחק אפילו בלה אינה טופרת שבעה נקיים עד יום ה' לראייתה, לא אמר אלא כשלא הייתה נדה קודם לראיה זו, כגון בחולה שראתה פעם ראשונה, או מניקה שהיתה טהורה בעת מיתת בעלה וראתה עתה פעם ראשון אחר כ"ד חודש, אבל אם הייתה כבר נדה לא שייך חומרא זו כלל, ע"ש. ועל פי זה הוריתי ביולדת שלא טבלה חוץ מ' לזכר ופי' לנקבה וכללות הימי טוהר ראתה, דאין צריכה להמתין למנות ז' נקיים עד אחר ה' ימים, אלא מיד שחפסוק בטהרה תוכל להתחיל למנות שבעה נקיים, דהא עד ראייה זו הייתה גם כן טמאה פלידה, ולא שייך חומרא זו כלל, ומכל שכן אם ראייה זו היא בחוף ימי טוהר והיא רוצה למנות שבעה נקיים ולטבול. דבזה אפשר לומר שגם אם לא הייתה טמאה מכבר מחמת לידה, שטבלה כבר, גם כן תוכל למנות שבעה נקיים מיד אם לא שמשדה, דהא אפילו בכחם כתב הש"ך הביאו הבאר היטב דיש להקל [י] היכא דלא שמשדה הגאונים, עיין מה שכתבתי לעיל סימן קצ"ד ס"ק ב' בשם נודע ביהודה. וכל זה פשוט [ועיין בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קנ"ז] שאלה כו' ביולדת שטובלת חוץ מלאות וחורה וראתה באותן הימים, אם תתחיל לספור נקיים

כד שלאחר שבעה כו'. ונב"י [עמוד קמ"ד ומה שכתב] כתב כי נשם הראש [נדה פ"ד סימן א] דנטולה ליל שניעי ושמשה ציוס השניעי נמי לאו סתירה היא, וטובלת מיד לאחר שבעה, כיון שפלתה כשהאיר היום השניעי. וכתב¹, אם נאלו להקדים דברי

הקמ"ק להראש, יש לומר דמה שכתב הקמ"ק [סימן רנ"ג] סתירה דלאחר שבעה לאו סתירה היא, היינו לאחר ליל שניעי, ועיין שם. וז"ע לדינא, דפשוט דברי הקמ"ק משמע לאחר שבעה דוקא: כה והכי נהוג דהרי כבר נתבאר כו'. לא ידענא מאי ענין זה לזה, דהתם לא שייך בקיאות כלל וגזרינן לא שמשה אטו שמשה, ואין הכי נמי דנאשה² לא מהני רחינה וקיומה, דלא עדיף מלא שמשה כלל, והתם גזרינן במלחא דשפית. אבל מכל מקום נפקא מינה ברחינה וקיומה שזוכר נקטיף הקודם בשכחה יוס אחד שזריכה להמתין שש עונות, דמהני רחינה וקיומה דמתנה מיד אחר שתשלים היום ששכחה, ודוק. ונראה דגם הרב מודה בזה, ומיירי נקתם אשה. ומכל מקום לענין דינא נלאו הכי כיון דהקמ"ק [סימן רנ"ג] והגהות מיימוניות [דפוס קושטא איסורי ביאה ג' ס"ז] כתבו דאין אנו בקיאיין, אין להקל לכתחלה. וכן פסק הכ"מ [עמוד ק"ד ד"ה ומ"ט]:

שש עונות שלימות ואחר כך תמנה יום (טו) אחד נקי ותטבול [לה] אך סתירה כד שלאחר שבעה בגון שלא טבלה בראוי ושמשה (יא) [כ"ג] כ"ד [כ"ג] הרי זו (י"ח) טובלת בכל (ט"ז) עתה:

כה והכי נהוג דהרי כבר נתבאר כו'. לא ידענא מאי ענין זה לזה, דהתם לא שייך בקיאות כלל וגזרינן לא שמשה אטו שמשה, ואין הכי נמי דנאשה² לא מהני רחינה וקיומה, דלא עדיף מלא שמשה כלל, והתם גזרינן במלחא דשפית. אבל מכל מקום נפקא מינה ברחינה וקיומה שזוכר נקטיף הקודם בשכחה יוס אחד שזריכה להמתין שש עונות, דמהני רחינה וקיומה דמתנה מיד אחר שתשלים היום ששכחה, ודוק. ונראה דגם הרב מודה בזה, ומיירי נקתם אשה. ומכל מקום לענין דינא נלאו הכי כיון דהקמ"ק [סימן רנ"ג] והגהות מיימוניות [דפוס קושטא איסורי ביאה ג' ס"ז] כתבו דאין אנו בקיאיין, אין להקל לכתחלה. וכן פסק הכ"מ [עמוד ק"ד ד"ה ומ"ט]:

יג * [לה] האשה ששמשה מטתה וראתה אחר כך ופסקה ורוצה לספור מיום סחרת ראייתה תקנה יפה יפה אותו מקום כמוך או בבגד להפליט כל הורע או תרחיץ במים חמין והם יפליטו כל הורע (י"ז) הנה (ט"ז) ויש אומרים [כ"ג] דאין אנו בקיאיין בזה בזמן הזה ואין לסמוך על זה כה והכי נהוג דהרי כבר נתבאר שאנו נוהגיין (י"ח) להמתין אפילו לא שמשה כלל כדי שלא לחלק בין ספירה לספירה כל שכן צהאי גוונא וכל הפורץ גדר דצדדים אלו במקום שנהגו להתמיר יטכנו נחש:

יג * [לה] האשה ששמשה מטתה וראתה אחר כך ופסקה ורוצה לספור מיום סחרת ראייתה תקנה יפה יפה אותו מקום כמוך או בבגד להפליט כל הורע או תרחיץ במים חמין והם יפליטו כל הורע (י"ז) הנה (ט"ז) ויש אומרים [כ"ג] דאין אנו בקיאיין בזה בזמן הזה ואין לסמוך על זה כה והכי נהוג דהרי כבר נתבאר שאנו נוהגיין (י"ח) להמתין אפילו לא שמשה כלל כדי שלא לחלק בין ספירה לספירה כל שכן צהאי גוונא וכל הפורץ גדר דצדדים אלו במקום שנהגו להתמיר יטכנו נחש:

סימן קצו

שלא חטבול האשה ביום. וכו' ה' סעיפים:

א * אין הנדה והוכה והיוולדת עולות ממומאתן בלא טבילה שאפילו אחר כמה שנים חייב ברת הבא על אחת מהן [א] אלא אם כן ב (א) טבלו בראוי ג [ב] במקום הראוי [א]: ב י (ב) [א] אם בעלה בעיר (א) מצוה לטבול בזמנה (ה) שלא לבטל מפריה ורביה אפילו

א * אין הנדה והוכה והיוולדת עולות ממומאתן בלא טבילה שאפילו אחר כמה שנים חייב ברת הבא על אחת מהן [א] אלא אם כן ב (א) טבלו בראוי ג [ב] במקום הראוי [א]: ב י (ב) [א] אם בעלה בעיר (א) מצוה לטבול בזמנה (ה) שלא לבטל מפריה ורביה אפילו

אפילו למאן דסבירא ליה בטור [עמוד קע"ג] עבילה בזמנה לאו מזה היא, ומכל מקום משום פריה ורביה ודאי מזה היא:

ערך ד' לחם למהרי"ק"ש

סוף סעיף יג [תקנה כו']. ובמקום נהגו הספרדים שלא לטמון על זה אלא לעולם ממתיין ששה עונות. ועיין לעיל סימן קל"ג:

פתחי תשובה

בחדשיו ושבעה ספרות, ואף על פי כן באה האשה לשאול, אף כי לפי דעתה ברור לה שלא טענה מכל מקום היא חוששת לדברי הברתה ומסתפקת אולי טענה, ושאלה מה דינה אם צריכה טבילה אחרת ואם צריכה כפרה. וצידד להקל, אחרי שאין כאן רק ספק רבונן, דמן התורה הכתם שמצאה ביום האי טהור כיון שלא הרגישה, ואם כן מן התורה מצטרף גם יום זה לנקיים, ויש גם כן עיר כמה צדדים להקל, ואחרי שכבר שמשה ויש חשש לעז פגם לולד אשר תלד הורה לה להקל שאין צריכה לא טבילה ולא כפרה, וצוה עליה שתאמר בפירוש לחברתה שאינה מאמנת לה [עיי' לעיל סימן קכ"ו סעיף א בהגה]. והסכים עמו הגאון בעל נודע ביהודה ז"ל שם [כ"ג] בסימן פ"א, אך כתב דדוקא אם אומרת איני מאמינה, אבל אם היא בעצמה מסתפקת יש לה לחוש לדברי חברתה, דהיא דהבעל דין שותף שתיקה כהדאיה [יבמות טו, ב]. ואם האשה מכחשת, פשיטא שהיא נאמנה, וספדה לה כתיב [ויקרא טו, כה]. ואין עד אחד נאמן באיסורים היבא שהבעל דין מכחישו [בבוא אפילו אם היה חשש איסור דאורייתא הדין כן]. ע"ש [עיי' בתשובת חתם סופר י"ד סימן קנ"ז מה שכתב בהו]: [יח] טובלת בכל עת. [עיי' באר היטב [סי' טז] בשם ט"ז דהבא מיירי כו'. ועיי' בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קפ"ח שכתב דמה שכתב ה"טו אבל אם לא היה בעלה עפה צ"י יום, ומשכו אחריו בחלקת מחוקק [סי' ה] ובית שמואל [סי' ט] באבן העזר סימן י"ג, דבריהם תפריים, מה שיכוח צ"י יום לכאן, אפילו לא היה בין שימוש בעלה לראיה רק זמן מועט שייך הבחנה. עיי' יבמות ד"מ"ב (ע"א) גבי ותמתין משהו. ושוב מצא שהרגיש בזה בספר עצי ארזים שם. וכתב [החם סופר שם] עוד, דכתיב אין לחוש להצריך הבחנה, ע"ש]:

בחדשיו ושבעה ספרות, ואף על פי כן באה האשה לשאול, אף כי לפי דעתה ברור לה שלא טענה מכל מקום היא חוששת לדברי הברתה ומסתפקת אולי טענה, ושאלה מה דינה אם צריכה טבילה אחרת ואם צריכה כפרה. וצידד להקל, אחרי שאין כאן רק ספק רבונן, דמן התורה הכתם שמצאה ביום האי טהור כיון שלא הרגישה, ואם כן מן התורה מצטרף גם יום זה לנקיים, ויש גם כן עיר כמה צדדים להקל, ואחרי שכבר שמשה ויש חשש לעז פגם לולד אשר תלד הורה לה להקל שאין צריכה לא טבילה ולא כפרה, וצוה עליה שתאמר בפירוש לחברתה שאינה מאמנת לה [עיי' לעיל סימן קכ"ו סעיף א בהגה]. והסכים עמו הגאון בעל נודע ביהודה ז"ל שם [כ"ג] בסימן פ"א, אך כתב דדוקא אם אומרת איני מאמינה, אבל אם היא בעצמה מסתפקת יש לה לחוש לדברי חברתה, דהיא דהבעל דין שותף שתיקה כהדאיה [יבמות טו, ב]. ואם האשה מכחשת, פשיטא שהיא נאמנה, וספדה לה כתיב [ויקרא טו, כה]. ואין עד אחד נאמן באיסורים היבא שהבעל דין מכחישו [בבוא אפילו אם היה חשש איסור דאורייתא הדין כן]. ע"ש [עיי' בתשובת חתם סופר י"ד סימן קנ"ז מה שכתב בהו]: [יח] טובלת בכל עת. [עיי' באר היטב [סי' טז] בשם ט"ז דהבא מיירי כו'. ועיי' בתשובת חתם סופר [י"ד] סימן קפ"ח שכתב דמה שכתב ה"טו אבל אם לא היה בעלה עפה צ"י יום, ומשכו אחריו בחלקת מחוקק [סי' ה] ובית שמואל [סי' ט] באבן העזר סימן י"ג, דבריהם תפריים, מה שיכוח צ"י יום לכאן, אפילו לא היה בין שימוש בעלה לראיה רק זמן מועט שייך הבחנה. עיי' יבמות ד"מ"ב (ע"א) גבי ותמתין משהו. ושוב מצא שהרגיש בזה בספר עצי ארזים שם. וכתב [החם סופר שם] עוד, דכתיב אין לחוש להצריך הבחנה, ע"ש]:

קצו (א) מצוה לטבול בזמנה. [עיי' בתשובת חתם סופר י"ד סימן ק"ע וסימן קצ"ו מה שכתב בהו]:

קצו (א) מצוה לטבול בזמנה. [עיי' בתשובת חתם סופר י"ד סימן ק"ע וסימן קצ"ו מה שכתב בהו]:

גליון מהרש"א

[ד] נשים סעיף יב הרי זו טובלת בכל עת. [ה] ויש ס"ק י"א אם נתעברה באיסור כשטבלה שלא בראוי. עיי' מה נשים שמואל [ה"ט] סימן ד' ס"ק ט"ו:

הראש¹ אלא דלינתי נקטיף י"א [אח] [ה] שם נפקתו [נדה פ"ד סימן א] ממשנה ד' פרק ח' דמקואות [רשב"א מורה היים האריך בית ו שער ה ט, א; הק"ד (י) שם ד, נ; ספר התורה סימן טז]:

(*) מטעם זה נהגו הנשים שלא ילכו לנית המרחץ ג' ימים אחר הטבילה, משום דרוב נשים יהיו מתעוררות אחר עבילתן, ולפיכך אלו היו נכנסות למרחץ בתוך ג' ימים ערס שפירח הזרע היו המים מפליטין ממנה כל הזרע:

קצו א. לשון הרמב"ם פרק ד' מהלכות איסורי ביאה [הגה ג] ומרייתא² שנה דף ק"ד (ע"ג) נשם רבי עקיבא, ורב האי גאון³ פירש שלמדנו עבילה לנדה מן התורה בקל וחומר מתגעה שנאמר [ויקרא טו, כא] והנוגע בנמשכה ירחץ במים י', ור"ם מפרש שלמדנו מכל מדות שנאמר [גמדרה ל, ג] אך בני נדה ימחטו וירצוין בקוף עבודה וזה נ"ה, בן נשים שהנדה טובלת בהן וכו', תוספות ציבמות דף מ"ז ע"ג ד"ה במקום וכתיב הראש⁴ נקטיף נדה [פ"י סימן ח; סמ"ג לאין ק"ה ל, ג]:

ג. יתבאר בסימן קל"ח וקל"ט: ג. יתבאר בסימן ר"א: ד. ב"י [עמוד קע"ד ד"ה ומ"ט] כע"פ ר"ם שביא העור [טז] מדרב שטות רוח משכן דעבילה בזמנה לאו מזה אלא כשבעה צדדי דתע צדדי [כ"י שם] מיהושע חזיר [משפטי ק"ה א] וכמו שכתבו התוספות⁵ נדה דף (ל"ו) [ל] ע"א ג"ה [ו"ט] ויבואה דף ח' ע"א ג"ה [דלו]. ומיהושע דמלינו [עירובין טז, ב] שנענש על שבעל את ישראל מפריה ורביה לילה אחד, וכתיב [נ"י] עוד, וזו היא מתאחרת מלנבול כדי לנער את בעלה עבירה היא בידה, ובשם ספר הוהר [טז] שהאשה שנושה כן גורמת כמה רעות בעולם, וע"ש [סמ"ג] [לאין ק"ה ל, ג] ופוסקים בשם רבינו שמואל⁶ שהנהיג כן כתיב:

ד. ב"י [עמוד קע"ד ד"ה ומ"ט] כע"פ ר"ם שביא העור [טז] מדרב שטות רוח משכן דעבילה בזמנה לאו מזה אלא כשבעה צדדי דתע צדדי [כ"י שם] מיהושע חזיר [משפטי ק"ה א] וכמו שכתבו התוספות⁵ נדה דף (ל"ו) [ל] ע"א ג"ה [ו"ט] ויבואה דף ח' ע"א ג"ה [דלו]. ומיהושע דמלינו [עירובין טז, ב] שנענש על שבעל את ישראל מפריה ורביה לילה אחד, וכתיב [נ"י] עוד, וזו היא מתאחרת מלנבול כדי לנער את בעלה עבירה היא בידה, ובשם ספר הוהר [טז] שהאשה שנושה כן גורמת כמה רעות בעולם, וע"ש [סמ"ג] [לאין ק"ה ל, ג] ופוסקים בשם רבינו שמואל⁶ שהנהיג כן כתיב: